

**ÓBECSE KÖZSÉG KÖZEGÉSZSÉGÜGYI
TERVE
2019 – 2026**

TARTALOM

BEVEZETŐ

Óbecse község Községi elnökének előszava.....	5
Óbecse község Egészségügyi Tanácsa	6
Óbecse község közegészségügy tervét kidolgozó munkacsoport	6
A munka módszertana	6

ELSŐ RÉSZ

EGÉSZSÉGÜGYI PROFIL/AZ EGÉSZSÉG LEÍRÁSA

1. A KÖZSÉG TERÜLETÉNEK ADATAI	7
2. Létfontosságú és demográfiai mutatók.....	9
2.1. A lakosság száma és összetétele	9
2.2. Születési számarány és termékenység	10
2.3. Halálozási számarány	10
2.4. Természetes szaporulat	13
2.5. Megkötött és felbontott házasságok	14
2.6. Záradék..	14
2.7. Ajánlások	14
3. Egészségügyi mutatók....	14
3.1 Óbecse község egészségügyi védelme hozzáférhetőségi és hatékonysági mutatói	15
3.1.1 Általános egészségügyi szolgálat	15
3.1.2 Munkaegészségügyi szolgálat	17
3.1.3 Gyermekek egészségügyi védelme (0-6 év)	18
3.1.4 Iskoláskorúak egészségügyi szolgálata.....	19
3.1.5 Nőgyógyászati szolgálat.....	20
3.1.6 Sürgősségi ellátás szolgálata	22
3.1.7 Polivalens védelem szolgálata	22
3.1.8 Száj- és foggyógyászat és egészségügyi védelem szolgálata.....	23
3.1.9 Szakorvosi szolgálatok.....	24
3.2 Az egészségügyi védelem minőségének mutatói	24
3.2.1 A megelőző egészségügyi védelem megvalósítása.....	24
3.2.2 Szűrővizsgálatok.....	25
3.3 A lakosság egészségügyi állapotának mutatói	26
3.3.1 Várt élethossz	26
3.3.2 Csecsemő és születési elhahálozás.....	26
3.3.3 Sajátságos elhalálozási arányszámok	27
3.3.4 Nemi arányok	27
3.4 Záradék	27
3.5 Ajánlások.....	28
4. A lakosság egészsége jobbítására és a betegségmegelőzésre irányuló aktivitások mutatói.....	29
4.1 Az egészség népszerűsítésének aktivitása Óbecse község területén	30
4.2 Az egészség népszerűsítésének az Óbecsei Egészségházban	30
4.2.1 Egészségügyi nevelés	30

	4.2.2	Oktató tanfolyamok és szervezési értekezletek.....	30
	4.2.3	Megemlékezés a közegészségügyi naptár jeles dátumairól.....	31
	4.2.4	Együttműködés a médiumokkal	32
	4.3	Záradék	32
	4.4	Ajánlások	32
5.		Szociogazdasági feltételek	32
	5.1	Háztartások átlagos taglétszáma	33
	5.1.1	A vízvezetékkel és csatornahálózattal rendelkező lakosság százalékaránya	33
	5.2	A foglalkoztatottak és a munkanélküliek arányszáma	33
	5.3	Foglalkoztatottak átlagkeresete	34
	5.4	Záradék	34
6.		A környezeti állapotok mutatói	35
	6.1	A levegő minősége	35
	6.2	A felszíni-, földalatti-, ivóvíz és sportolásra, rekreációra szolgáló víz minősége.....	37
	6.2.1	A felszíni vizek minősége	37
	6.2.2	Az ivóvíz és a rekreációra szolgáló víz egészségügyi /biztonsági megfelelőségének ellenőrzése.....	37
	6.2.3	A szennyvíz ellenőrzése	40
	6.2.4	Záradék	40
	6.2.5	Ajánlások	41
	6.3	Zaj a környezetünkben	42
	6.4	Pollentelítettség a levegőben	42
	6.5	Az élelmiszer minősége	43
	6.5.1	Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény Óbecse	44
	6.5.1.1	Az étkezési adagok tápértéke	44
	6.5.1.2	Az élelem egészségügy ellenőrzése a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben.....	45
	6.5.1.3	A felületek és az ételmezt készítő és elosztó személyzet kezei törleteinek ellenőrzése a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben	43
	6.5.2	Gerontológiai Központ Óbecse	44
	6.5.3	Ajánlások	46
	6.6	Hulladékkezelés	46
	6.7	Földterület	48
	6.8	Rovarok és rágcsálók jelenléte és száma.....	50
	6.8.1	Szúnyogok és kullancsok	51
	6.8.2	Rágcsálók népessége	52
7.		A község városképe	52
	7.1	Lakhatás... ..	53
	7.1.1	Az épület helyes iránya, a lakóépületek kedvező fekvése az egyéb tartalmakhoz viszonyítva	54
	7.2	Közlekedés	55
	7.3	Közhasználatú zöld területek	55

8.	A közösség szervezettsége	57
	8.1 Helyi önkormányzat	57
	8.2 Egészségügyi védelem rendszere.....	58
	8.3 Oktatás	59
	8.4 Szociális védelem	59
	8.5 Gyermek: a korai fejlődés mint szükséglet.....	60
	8.6 A fiatalok, mint érzékeny csoport	62
	8.7 Az idősek, mint érzékeny csoport	63
9.	A közösség biztonsága.....	64
10.	Rekreáció és sport	65
11.	Művelődés.....	65
12.	Médiumok	68
13.	Pénzelés	69
14.	A lakosság és a közösség álláspontjai és közegészségügyi szükségletei	70
	14.1 Alapvető adatok	70
	14.2 A páciensek jogainak védelme és a tájékozottság	71
	14.3 Szervezési kérdések, az Óbecsei Egészségház látogatásának okai és gyakorisága	71
	14.4 Megelőző intézkedések és a betegség korai felfedezése	73
	14.5 A közegészségügy egyéb szempontjai	74
	14.6 Záradék	74

MÁSODIK RÉSZ

ELVEK ÉS ÉRTÉKEK	75
VÍZIÓ ÉS KÜLDETÉS	76
ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTSÁGOS CÉLOK	77
KÖVETÉS ÉS JELENTÉSTÉTEL	77
AKCIÓTERV	79
TEVÉKENYSÉGI TERV A 2019-ES ÉVRE	84
IRODALOM	86

BEVEZETŐ

A Községi elnök előszava

Óbecse község tisztelt polgárai,

A közegészségügy terén kifejtett tevékenység minél hatékonyabb és hatásosabb végzése céljából, Óbecse község olyan dokumentum elészítését tűzte ki célul, amely, meggyőződésem, előmozdítja községünk összes polgárának életfeltételeit, de ösztönzőleg hat az illetékes szolgálatokra is, a minél hatékonyabb munkavégzésre és a jobb egészség elérésére irányuló feltételek megteremtésére.

Manapság, amikor az egészségről csak akkor beszélünk, ha az megromlott vagy elvesztettük azt, úgy vélem, hogy a stratégiai tervreztés folyamata ezen a téren nagyon fontos közösségünk számára. Ezen helyi akcióterv kidolgozásánál és az elsőbbségek megfogalmazásánál, a munkacsoport a polgárok reális szükségletei alapján járt el, problémáikat és lehetőségeiket figyelembe véve a közegészségügy minden területén.

Külön ki szeretném emelni, hogy a munka ezen terv elfogadásával nem ér véget, hanem inkább vele kezdődik, élő dokumentumot jelent, kötelező alkalmazással az elkövetkező időszakban, és ezzel a stratégiával biztosítjuk minden polgár jobbulsát érjük el az egészségügy előmozdításával és az egészséges környezet megőrzésével, a szociális, gazdasági, kultúrális és az egészség egyéb meghatározóinak javításával.

Dragan Totic

Óbecse község elnöke

Egészségügyi Tanács

Az Egészségügyi Tanácsot Óbecse község Községi Tanácsa választotta meg 2016.09.19-én, 9.ülésén, a következő összetételben:

1. Dr. Biljana Jovanovic orvost, elnöknek
2. Gordana Stojiljkovic okleveles közgazdászt, a Köztársasági Egészségügyi Biztosítási Alap Óbecsei Kirendeltséségen főnökét, elnökhelyettesnek
3. Dr. Dusan Cankovic szociális egészségügy szakorvosát, a Vajdasági Közegészségügyi Intézet képviselőjét, tagnak
4. Dr. Slobodan Dimitrov általános szakorvost, Óbecse Képviselő-testületének tagját-tanácsnokot, tagnak
5. Dragan Banovic az Óbecsei Egészségház képviselőjét, tagnak
6. David Skakicot okleveles jogászt a Közigazgatási Hivatal képviselőjét, tagnak
7. Velibor Ciplicet Óbecse község cukorbetegség elleni küzdelem társaságának képviselőjét, tagnak
8. Jovan Vujkov Óbecse község siketek és nagyothallók szervezetének képviselőjét, tagnak.

A Terv kidolgozását végző munkacsoport

A II 02-20/2018-as számú, 2018.07.02-án kelt határozattal megalakult Óbecse község közegészségügyi tervét kidolgozó munkacsoport, a következő összetételben:

1. Zoran Kovac, Óbecse község Közigazgatási Hivatalának képviselője, koordinátor
2. Dr. Biljana Jovanovic, az Egészségügyi Tanács képviselője, tag
3. Godana Sojiljkovic, az Egészségügyi Tanács képviselője, tag
4. Mr. Bojana Bozic, Óbecse község Közigazgatási Hivatalának képviselője, tag
5. Biljana Gagic, Óbecse község Közigazgatási Hivatalának képviselője, tag
6. Dubravka Kovacev, Óbecse község Közigazgatási Hivatalának képviselője, tag

A munka módszertana

A közegészségügyi Terv kidolgozásának folyamata 2017.09.20. és 2018.12.31. között zajlott, és a következő fázisokon esett át:

1. A közegészségügyi Terv kidolgozási folyamata előfeltételeinek megteremtése
2. A község/város egészségügyi profiljának/képének kidolgozása
3. Stratégiai- és akciótervezés (4 képzés, 7 ülés és műhelymunka)
4. A közvita folyamata
5. A stratégiai dokumentum elfogadása a község részéről

A közegészségügyi Terv kidolgozási folyamata előfeltételeinek megteremtése – A Terv kidolgozásának első lépése a munkacsoport megalakítása volt és az elkövetkező aktivitások ütemtervének megfogalmazása abból a célból, hogy azt a Képviselő-testület még a folyó év folyamán elfogadja. Az előkészítő fázisban megbeszéltük, hogy a Terv stratégiai dokumentum lesz, amely 7 éves időszakra tervezi az aktivitásokat (2019-2026). A részletes terv mellett (akcióterv) a 2019-2024 évekre valamint a felsorolt aktivitásokat a 2019-es évre. Szintén megbeszéltük, hogy minden

elkövetkező évben, mely a Terv része, az előző évben elvégzett munka felbecsülésének folyamatát végezzük el (revízió), ami a Terv stratégiai irányzatai mellett az elkövetkező év aktivitásainak alapját képezi majd.

Egészségügy profil/kép kialakítása - egyik kulcsfontosságú lépés a közegészségügyi Terv kidolgozási folyamatában. Az összegyűjtött adatokat a következő csoportokba soroltuk: földrajzi, demográfiai és vitális mutatók, egészségügyi mutatók, a lakosság egyéni egészségügyi állapotának előmozdítása és a betegségmegelőzés mutatói, szociogazdasági feltételek, környezeti állapotok mutatói, a község városképe, a közösség szervezettsége, biztonság a közösségen belül, rekreáció és sport, kultúra, médiumok a közösség és a lakosság álláspontja és közegészségügyi szükségletei, pénzelés és a közvéleménykutatás adatainak elemzése.

A felsorolt mutatókat adatbázisokból gyűjtöttük össze, a község lakossága egészségügyi állapotának elemzésével és a lakosság szükségleteinek vizsgálatával, széles körű véleménykutatással.

Stratégiai- és akciótervezés – Az összegyűjtött adatok alapján, 4 képzést szerveztünk és valósítottunk meg a stratégiai- és akciótervezés területén megfogalmazódtak a község közegészségügyi fejlődésének elkövetkező 7 évre szóló stratégiai irányai, valamint a községi prioritások az elkövetkező 4 évre. A konkrét aktivitások megfogalmazásában és kialakításában, az említett adatok mellett, kulcsfontosságúnak bizonyultak a helyi erőforrások elemzése is, azaz a közösség reális lehetőségeinek elemzése is. A képzést az Egészségügyi Tanács és a Munkacsoport tagjainak szerveztük. A Tervet végső formájában közzétára bocsátottuk.

ELSŐ RÉSZ

EGÉSZSÉGÜGYI PROFIL/AZ EGÉSZSÉG LEÍRÁSA

1. ÓBECSE KÖZSÉG TERÜLETÉNEK ADATAI

Óbecse község Vajdaság, a Szerb Köztársaság északi tartománya földrajzi közepében helyezkedik el. A községet Óbecse városa, és Péteréve, Bácsföldvár, Radicevic, Milesevo, Drea és Pecesor települések alkotják. A község össz területe 487 km², míg a lakosok száma, a Köztársasági Statisztikai Intézet 2016-os adatai szerint 35.911.

A törénelmi iratokban Óbecsét először 1091-ben említik mint Becse várát, amely a Tisza folyó szigetén épült fel, a mai Törökbecse közelében, a folyó mindkét oldalán. Az erődítmény lerombolása után, a lakosság új helyekre költözött, melyek között a folyó jobb oldalára is, a folyó szerbiai szakaszának közepére. Ez az a hely, ahol új város épült és itt kezdődött el az új élet.

Óbecse község évszázadok óta a szerbek és a magyarok közös életének színhelye, akik büszkék közép-európai építészeti stílusukra, kultúrájukra és hagyományaikra. A város központjában, saját nagyságában kiemelkedik a Szent György szerb pravoszláv templom, melyet 1851-ben emeltek, és amelyben megtalálható az ismert akadémiai festő, Uros Predic szentképfa 63 szentképpel. Itt helyezkedik el a katolikus templom is, melyet 1831-ben emeltek, amelyben Szűz Mária mennybemenetele

oltárképe található, melyet Than Mór ismert magyar festő alkotott, aki a város szülötte is volt. A városháza – Óbecse község Képviselő-testületének épülete Eufemija Jovic bárónő adománya, mely 1904-ben épült (1928-ban bővítették ki). A város központjában található továbbá Bogdan Dundjerski nagybirtokos háza, valamint az első szerb általános iskola (a mai technikai iskola), valamint a Than fivérek emlékház. Mintegy 14 km-re Óbecsétől emelkedik ki a mesébe illő fehér Dundjerski kastély a ménteleppel.

A Nagy bánási csatorna tiszai torkolata Óbecsénél van, itt épült a hírneves zsiliprendszer is, a Slajz, kulturális hagyaték, rendkívüli jelentőséggel a Szerb Köztársaság részére.

Éghajlatilag, a község területe az északi mérsékelt övezet közepén helyezkedik el – mérsékelt szárazföldi éghajlattípussal. A tengerszint feletti magasság 82 méter körül mozog.

Keleti határaival a Tisza folyóra támaszkodik, a folyó mellett sok vízfolyás, folyócska, állóvíz, holtág és csatorna van területén. A felszíni vizek mellett a község területe gazdag ártézi vizekben, melyeket ivásra, az ipar szükségleteire használnak fel, de igen ismert az ún.sárga víz gyógyhatása is, sok óbecsei kedvenc itala, a Város területén négy kútból folyik, több mint 400 méteres mélységből, fehér bor színe van és nagyon sajátos a zamata. A földkéregben jelen van a szén-dioxid is, ami Óbecse község területét igen sajátossá teszi Szerbiában.

Óbecse község területén lévő szántóföld egyike a legminőségesebbeknek. A község mintegy 86%-át megművelhető földterület képezi, és 83%-a a fekete föld és a legelői fekete föld képezi. A község keleti széle, a "magasból szemlélve" kék erdők, mezők és legelők, vízlelőhelyek, néha száraz, olykor-olykor sáros, vizenyős rétek, gyümölcsösök és szőlőskertek, aranyló búzamezők mozaikja.

Óbecse község állatvilágát a sztyeppe állatvilág képezi, ami pedig sajátos Óbecsére, a nagy gémkolónia.

Az Erdőtelepítők parkja Óbecse igazi zöld oázisa a maga több mint 2300 darab fatörzsével, és mintegy 100 különböző fajta fájával és bokorjával.

A természeti adottságok (éghajlat, minőséges szántóföld, vízfolyások) kedveznek a mezőgazdasági termelésnek, és a község területén igen fejlett az intenzív földművelés. A turizmus, mint igen reménykeltő ágazat Óbecse község fejlődősőben, a nagy lehetőségek ellenére is, nem eléggé fejlett.

A közlekedési infrastruktúra, a jó stratégiai helyzet ellenére, szintén, nem eléggé fejlett. A község közúthálózattal van összekötve minden környező községgel, rajtuk keresztül pedig a nagyvárosokkal is: Újvidékkel, Szabadkával és Belgráddal. Viszont a Belgrád-Budapest autópályától meglévő távolsága, és a közvetlen csatlakozás hiánya, csökkentik a község fejlődési esélyeit.

A község művelődési érdeke négy szervezet által valósul meg: Népkönyvtár, Városi múzeum, Történelmi levéltár és Művelődési központ. Óbecse számára nagy fontossággal bír a gyermekek nemzetközi színpadi alkotásainak szemléje, a Májusi Játékok, mely 1958-ban alakult, és azon ritka szemlék közé tartozik az országban és a régióban, amelyben gyermekek játszanak színdarabokat gyermekek részére, a fiatalok a fiatalok részére. Óbecse község hagyományos rendezvényei: A Fantast nemzetközi zenei verseny, Festők alkotótábora, a Tisza napjai, az új kenyér ünnepe Szent István napján, a Picoderi napok, Oldtimerek nemzetközi szemléje, Újfalui napok, különböző sportesemények.

A sportnak hosszú hagyománya van Óbecsén. Az első szervezett sportegyesület a Kerékpárosok egyesülete volt, melyet 1872-ben alapítottak, majd 1878-ban megalakult a Céllövő egyesület is. Óbecsére 1911-ben hozták el az első focilabdát, az első labdarúgó egyesületek pedig 1913-ban alakultak Bácsföldváron és Péterrévén, 1918-ban

Óbecsén is. A Tisza folyó és a Nagy bácskai csatorna természetes előfeltételei voltak a vízi sportok szervezésének sokkal a Másodi világháború befejezése előtt, de csak azután vonzotta tömegesen a fiatalokat a kajak, vízilabda, úszás és a sporthorgászat.

Mindebből lezárható, hogy Óbecse nagy fejlődési lehetőségekkel rendelkező község, gazdag művelődési és sport hagyatékkal, és kivételesen gazdag természeti adottságokkal, melyeket ápolni kell, de további fejlődését is támogatni kell.

2. LÉTFONTOSSÁGÚ ÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓK

Létfonosságú és demográfiai mutatók fontos adatokak szolgáltatnak számunkra a lakosság számának változásáról, összetételéről, születésről és elhalálozásról, és rámutatnak a negatív jelenségekre melyek javításán dolgoznunk kell.

2.1. A LAKOSSÁG SZÁMA ÉS ÖSSZETÉTELE

A Köztársasági Statisztikai Intézet 2016-os becslése szerint, Óbecse lakossága 35911 főt tett ki, a 2002-es összeíráshoz képest ez 12,4%-os csökkenést jelent (1.táblázat)

1.táblázat A lakosság száma Óbecsén nemek szerint a 2002-es és 2016-os évben

Nem	A lakosság száma a 2002-es összeírás szerint*	A lakosság száma a 2016-os becslés szerint**	Index 2016./2002. (%)
Férfiak	20089	17647	87,8
Nők	20898	18264	87,4
Összesen	40987	35911	87,6

Forrás: * Szerbiai Köztársasági Statisztikai Intézet. A lakosság, háztartások és lakásos összeírása a 2002-es évben, Belgrád, 2003.

** A Köztársasági Statisztikai Intézet becslése a lakosság számáról 2016-ban

Életkor index a 60 éves és az attól idősebb személyek arányát mutatja be a 19 éves fiatalokhoz viszonyítva. Ennek a mutatónak a határértéke 0,4, a 0,4-től nagyobb érték a demográfiai öregedés folyamatát mutatja. Óbecsén 2016-ban ez az index **1,23** volt és jelentős növekedést mutat a 2002-es évhez viszonyítva.

A lakosság érettsége a 65 éves és annál idősebb személyek százalékarányát mutatja az egész lakossághoz képest, és ha ez 10%-nál nagyobb, a lakosság öregnek számít. Óbecse lakosságának összetételében a 65 éves és annál idősebb személyek száma a 2016-os adatok szerint **18,2%**. Az Európai unióban a lakosság érettsége a 2015-ös évben 18,9% volt.

A lakosság biológiai típusa egyes életkor csoportok (0-14, 15-49, 50 és ettől idősebbek) részvételét jelenti az össz lakosság számában. A 40,1% arányú 50 és annál idősebb személyekkel és a mindössze 15,3% arányú 15 éves és annál fiatalabb személyekkel, Óbecse lakossága a **hanyagló típusú lakosság** csoportjába tartozik, ahol az időskorú lakosság nagy részaránya a jellemző, és a fiatalok kis részaránya (2.táblázat)

2.táblázat. Óbecse biológiai típusu lakossága, 2016-os év

Életkor	A lakosság a 2016-os becslés szerint	
	Szám	%
0 – 14 év	5507	15,3
15 – 49 év	16011	44,6
50 évesek és idősebbek	14393	40,1
Összesen	35911	100,0

Forrás: A Köztársasági Statisztikai Intézet becslése 2016-ból

2.2. SZÜLETÉSI SZÁMARÁNY ÉS TERMÉKENYSÉG

Születési számarány (születés) az élve született gyermekek számát mutatja be egy adott területen egy naptári év folyamán, és alapvető mutatója a lakosság természetes pozitív mozgásának, és a **születési számaránnyal** mutatják ki (az élve született gyermekek száma 1000 lakosra kivetítve). Kedvező születési számaránynak tekinthető a 13 és a 20‰ közötti értékek. Óbecse községben a 2016-os évben 327 élve született gyermek volt, és a születési számarány **9,1‰** tett ki, és ez kedvezőtlen.

A termékenység szintén a lakosság pozitív természetes mozgását jelöli. **A termékenység általános számaránya** az élve született gyermekek számát jelenti 1000 termékeny években lévő nő számarányához viszonyítva (15-49 év), egy adott területen, egy naptári év folyamán. A határérték az általános számarány esetében 50‰-et tesz ki, és az ettől kisebb számok kedvezőtlen termékenységet jelentenek, Óbecse községben a termékenység általános számaránya a 2016-os évben alacsony volt és **43,1‰**-tett ki.

A termékenység sajátságos számaránya az élve született gyermekek számát jelenti, akiket egy meghatározott életkorú nők szültek, 100 hasonló életkorú nőkhöz viszonyítva. A 2016-os évben Óbecsén a termékenység legmagasabb számaránya a **25 és 29 év közötti** nőknél volt, majd a 30 és 34 év közötti nőknél, ami a szülések elodázását mutatja. **Az anyák átlagos életkora** a gyermekek születésének pillanatában Óbecse község területén a 2016-os évben **28,1 évet** tett ki, a Dél Bácskai Körzetben ez 30,3, Vajdaságban pedig 29,4 év.

2.3 HALÁLOZÁSI SZÁMARÁNY

A halálozási számarány (halálozás) alapvető mutatója a lakosság negatív természetes mozgásának és a biológiai, szociális-gazdasági és egyéb tényezők (életkor, életszínvonal, az elhajlások összetétele, az egészségügyi szolgáltatás mennyisége és összetétele és egyéb) összetett hatásának, és jelentős mutatója a lakosság egészségi állapotának is szélesebb értelemben véve.

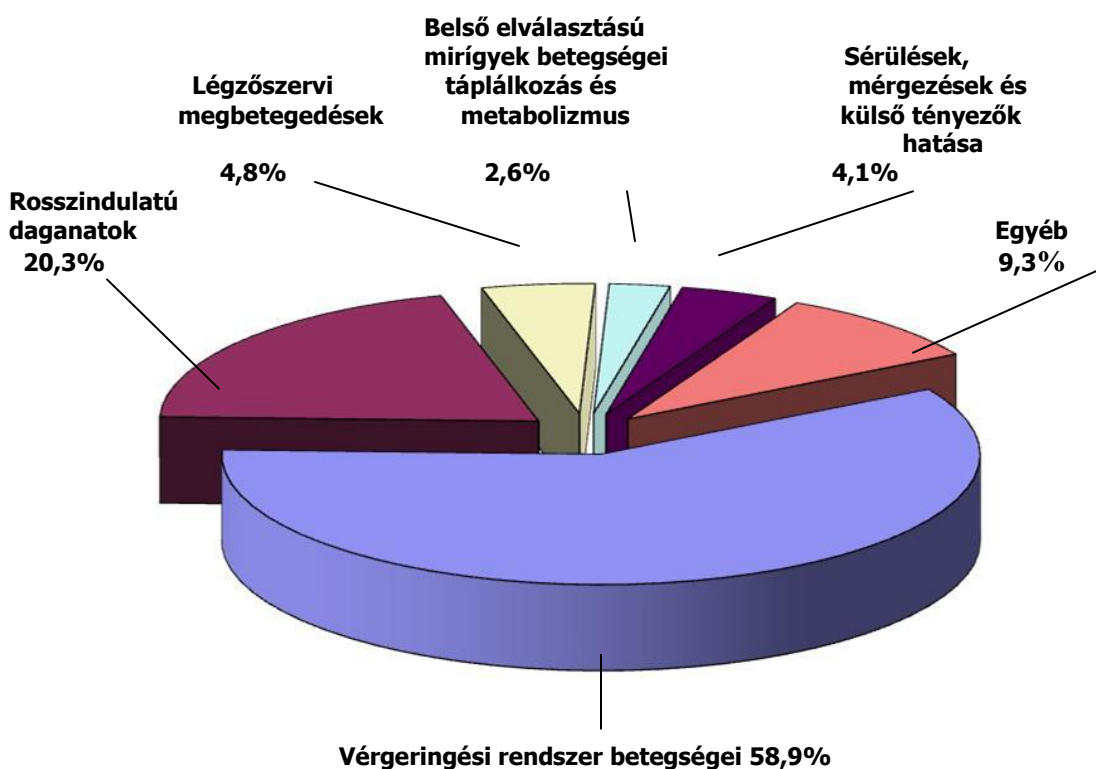
A Köztársasági Statisztikai Intézet adatai szerint, Óbecse községben a 2016-os évben **581** személy halálozott el.

A halálozás általános számaránya az elhalálozottak számát mutatja egy adott területen 1000 lakoshoz viszonyítva, Óbecse község területén a 2016-os évben ez **16,2‰** tett ki, és mint nagyon magasat jegyeznék.

Az elhalálozottak átlagos kora Óbecse község területén a 2016-os évre **73,8 év** volt.

Az elhalálozás okának szerkezete egyes okok százalékarányos részvételét jelenti az összes elhalálozott esetében. Óbecse elhalálozottjainak esetében a 2016-os évben a vezető helyen a szív-és érrendszeri betegségek voltak (vérkeringési rendszer betegségei), amiben minden másodig személy halt meg (58,9%). A második leggyakoribb ok a rosszindulatú daganatok (20,3%), ezt követik a légzőszervi betegségek (4,8%) és sérülések, mérgezések és külső tényezők hatása (4,1%) (1.grafikon)

1.grafikon Óbecse lakossága elhalálozásának főbb okozói a 2016-os évben

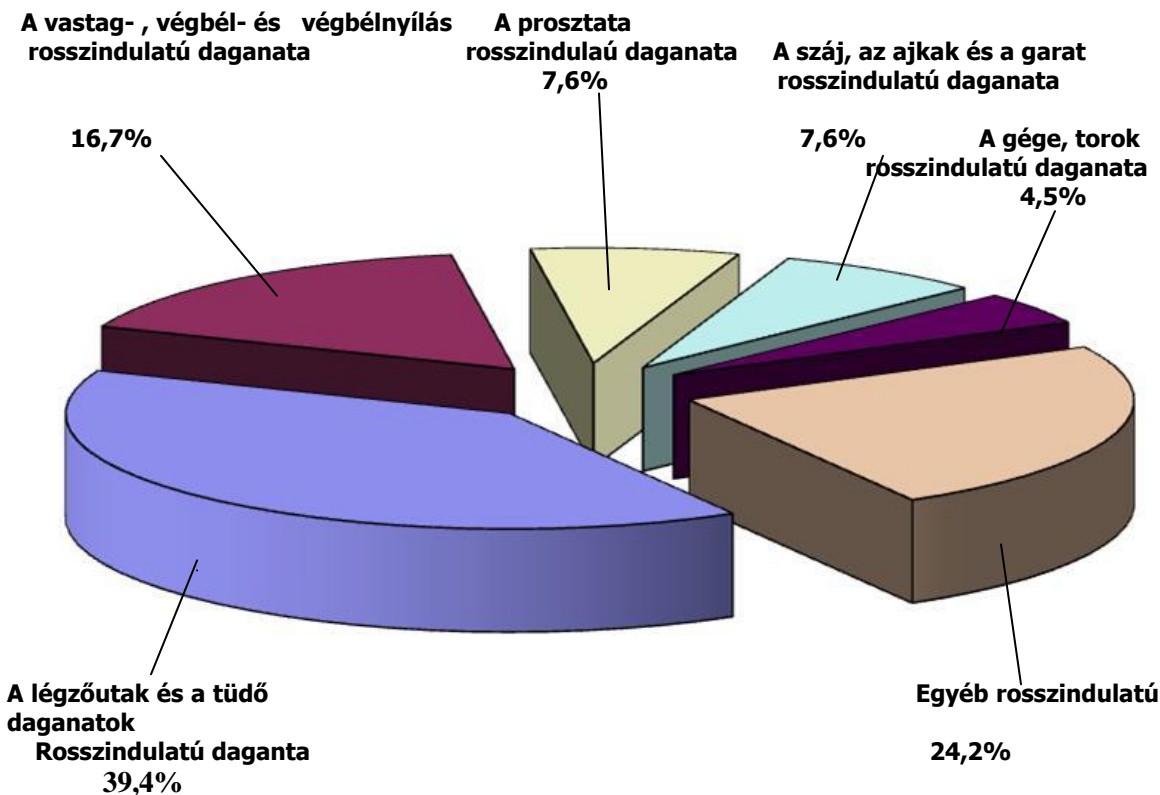
Forrás: A Köztársasági Statisztikai Intézet munkatáblázatai 2016-ból

A vérkeringési rendszer betegségeibe 342 személy halt meg, a leggyakoribb ok a magas vérnyomás volt (21,1%), a agy véredényeinek betegsége (17,8%), és a szív betegségei (15,5%).

A 2016-os év folyamán Óbecsén 66 férfi halálozott el rosszindulató daganat következtében. A leggyakoribb oka az elhalálozásnak a légút és tüdő rosszindulató daganata (39,4%) valamint a vastag- és végbél daganatai (16,7%) (2.grafikon)

2.grafikon

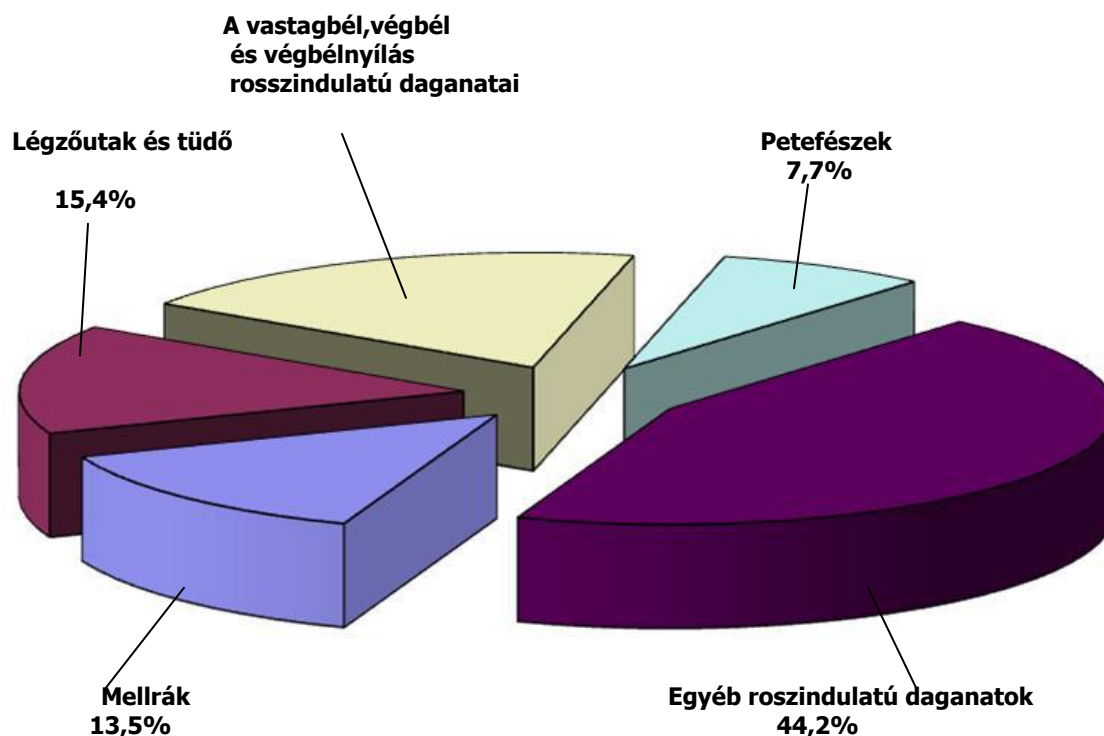
A halál leggyakoribb okozói a rosszindulatú daganatok csoportjából Óbecse férfi lakossága között a 2016-os évben

Forrás: A Köztársasági Statisztikai Intézet munkatáblázatai 2016-ból

Óbecsén 2016-ban 52 nő halálozott el rosszindulatú daganatok okozta betegségben. A halált leggyakrabban a vastagbél, végbél és a végbélnyílás rosszindulatú daganatai okozták (19,2%), ezt követi a légzőutak és tüdő rosszindulatú daganatai (15,49%) és a petefészek rosszindulatú daganata (7.7%) (3.grafikon)

3.grafikon A rosszindulatú daganatok csoportjába tartozó elhalálozások legfőbb okai a nőknél Óbecsén a 2016-os évben.

Forrás: A Köztársasági Statisztikai Intézet munkatáblázatai 2016-ból

Egyik legjelentősebb mutatója a nők egészségi állapotának, a lakosság egészségi állapotának és az egészségügyi szolgáltatás minőségének az **anyai elhalálozási számarány**. Ezt a terhességi, szülési és gyermekágyi komplikációkban elhalálozott nők számarányát mutatja meg 100.000 élve született gyermek számához viszonyítva. A Szerb Köztársaság nemzeti milleniumi célja csökkenteni ezt a számarányt 5 elhalálozott anya száma alá 100.000 újszülöttre kivetítve. Óbecsén a 2016-os évben nem jegyeztek egy ilyen halálesetet sem.

2.4. TERMÉSZETES SZAPORULAT

A lakosság természetes mozgásának becslése érdekében a **természetes szaporulatot** használják fel, ami a született és az elhalálozott személyek közötti különbséget jelenti, 1000 lakosra kivetítve. Ott, ahol a természetes szaporulat negatív értéket mutat, a lakosság csökkenéséhez vezet (szaporulatcsökkenés). Óbecse községben a természetes szaporulat negatív értéket mutat, és a 2016-os évben **-7,1‰**-et tett ki, ami alacsonyabb, mint a Dél Bácskai Körzet (-1,8‰) és Vajdaság (-5,4‰) eredménye.

A születések és elhalálozások számarányának összevetésével Óbecsén az 1997. és 2016.közötti időszakban észrevehető, hogy az elhalálozási számarány magasabb értékeket mutat a születési számaránytól. Az utolsó év, ahol pozitív volt a szaporulati arány, 1977 volt.

A vitális mutató az élve született gyermekek számát mutatja 100 elhalálozotthoz viszonyítva, és a természetes szaporulat ésszerűségét mutatja. Amennyiben ez a mutató 100%-nál magasabb, a természetes szaporulat ésszerűnek tekinthető. Óbecse községben ez a mutató 2016-os évben **56,3%** volt, és arra mutat rá, hogy a természetes szaporulat kevésbé ésszerű mint a dél bácskai és vajdasági vitális mutató.

2.5. MEGKÖTÖTT ÉS FELBONTOTT HÁZASSÁGOK

Óbecsén a 2016-os évben 220 házasságot kötöttek, és a **nupciális számarány** (a házasságkötések száma 1000 lakora kivetítve) **6,1‰**-et tett ki. Ugyanabban az évben 81 házasságot bontottak fel, a **divoricalitási számarány** (felbontott házasságok 1000 lakosra kivetítve) **2,3‰**-et tett ki. **Az 1000 megkötött házasságra a felbontott házasságok számaránya 368,2‰**-et tett ki, ami azt jelenti, hogy minden harmadik házasságot felbontanak.

2.6. ZÁRADÉK

A demográfiai mutatók azt bizonyítják, hogy Óbecse lakossága elöregedett. Az elhalálozási számarány nagyon magas (16,2‰), a születési számarány pedig alacsony (9,1‰), ami negatív szaporulatot jelent (-7,1‰), azaz a lakosság csökkenéséhez vezet. Óbecsén a nők egyre később vállalnak gyermeket amire a termékenység sajtáságos számarányai mutatnak rá, ami a legmagasabb a 25-29 és 30-34 életkorú nőknél. A csecsemőelhalálozás száma egyik legjelentősebb mutatója a lakosság egészségügyi állapotának, Óbecsén ennek alacsony az értéke (6,1‰) ami az anyák és a gyermekek jó egészségügyi védelmét mutatja. Óbecse község lakossága elhalálozásának fő okai krónikus nem fertőző betegségek (szív- és érrendszeri betegségek, rosszindulatú daganatok okozta betegségek és a légzőszervek betegségei) melyek az összes halálesetek számának 84,0%-át teszik ki.

2.7. AJÁNLÁSOK

Az alacsony szaporulat Óbecsén világosan megfogalmazott és végrehajtott szaporulatbarát intézkedéseket követel, és helyi szintű aktivitásokat a szülések számának növelése érdekében.

A demográfiai mutatók elemzése arra mutat rá, hogy Óbecse községben a lakosság kifejezett öregedése van folyamatban, és az idős személyek nagyarányú száma a lakosság összetételében, ami a társadalom nagyobb aktivitását követeli meg a szociális és egészségügyi védelem terén, és művelődési és sportesemények szervezését is, az időskorú személyek életminőségének javítása céljából.

3. EGÉSZSÉGÜGYI MUTATÓK

A lakosság egészségügyi állapotára rámutat az egészségügyi védelem hozzáférhetősége, hatékonysága és minősége, a vitális statisztika adatai, illetve a lakosság egészségügyi állapotának mutatói, mint amilyenek a születési és termékenységi számarány, elhalálozási számarány az élet vélt időtartama és sok más mutató.

3.1. AZ EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELEM HOZZÁFÉRHETŐSÉGÉNEK ÉS HATÉKONYSÁGÁNAK MUTATÓI

Óbecse községben a 34.729 lakos számára az elsődleges egészségügyi védelmet Óbecse Egészségháza nyújtja, míg az egészségügyi védelem magasabb szintű szolgáltatásait a következő intézmények nyújtják: Vajdasági Klinikai Központ, Vajdaság Szív- és Érendszeri Betegségeinek Intézete, Vajdaság Onkológiai Intézete, Vajdaság tudógondozó Intézete, Vajdaság Gyermekek- és Ifjúság Egészségügyi Védelmének Intézete, Újvidéki Reumatológiai Szakkórház, Vajdasági VÉRÁTÖMLESZTŐ Intézet, Újvidéki Vesztegségelleni Védelem Intézete, Vajdasági Fogászati Klinika, és Vajdaság Közegészségügyi Intézete. Ezen intézmények biztosítják az egészségügyi védelmet Óbecse község, a Dél Bácskai körzet és Vajdaság egész lakosságának.

Az Óbecsei Egészségházban 2016.01.01-én összesen 212 foglalkoztatott dolgozott, akiket a kötelező egészségügyi biztosítás eszközeiből fizetnek, ebből 53 orvosdoktor, 1 egészségügyi munkatárs, 75 egészségügyi nővér-technikus, 8 laboratóriumi technikus, 6 gyógytornász technikus, 3 röntgenológiai technikus, 15 adminisztratív dolgozó, 13 technikai munkatárs és 19 segédmunkás. A fogászaton a kötelező egészségügyi biztosítás eszközeiből 8 fogorvost, 9 fogorvosi technikust és 2 fotechnikust fizetnek.

3.1.1. ÁLTALÁNOS EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT

Az Óbecsei Egészségház általános egészségügyi szolgálata biztosítja Óbecse 28.308 felnőtt lakosának az elsődleges egészségügyi ellátást. Ebben a szolgáltatásban 22 orvos és 30 egészségügyi munkatárs dolgozott, fő-és középiskolával, amivel elérték az egy rovosra jutó átlagos 1.287 lakos számot, ami összhangban van a Szabályzattal (az előírás-egy orvos 1.600 lakosra). A felnőtt lakosok átlag orvoslátogatási száma 5,1-et tesz ki. Minden szolgáltatásban lévő orvosnak 31 betege volt naponta (az előírás – összesen 35 látogatás naponta) (3.táblázat).

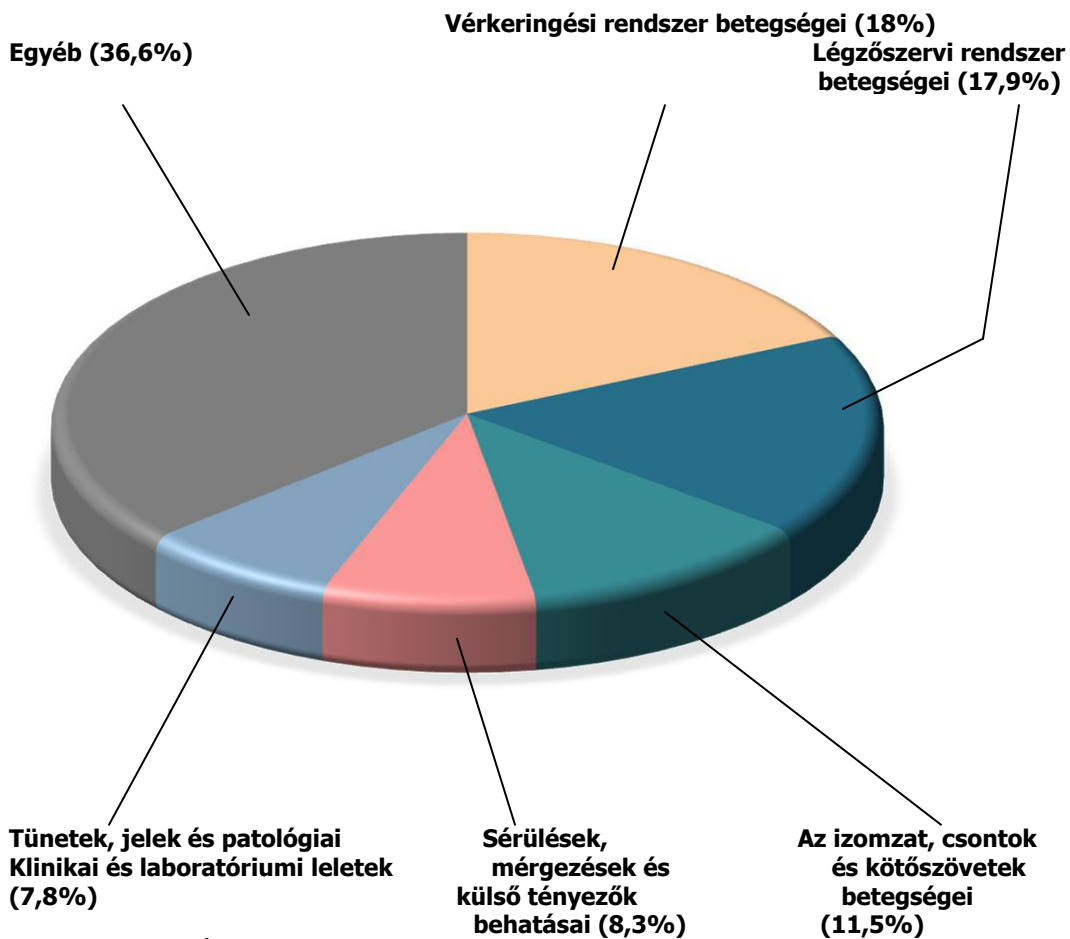
3.táblázat Az óbecsei általános egészségügyi szolgálat káderállománya és a beteglátogatások száma 2016. folyamán

MUTATÓK	Szám
Felnőtt lakosok száma (19 és annál több éves)	28.308
Orvosok száma	22
Eészségügyi dolgozók száma fő- és középiskolai végzettséggel	30
Az összes beteglátogatások száma az orvosoknál	143.394
Megelőző látogatások össz száma	3.497
Beteglátogatások száma betegség miatt	139.897
Első beteglátogatások száma az orvosnál betegség miatt	31.854
Diagnosztikai és gyógykezelési szolgáltatások száma	57.328
Egy személyre lebontott látogatások átlagos száma	5,1
Lakosok száma 1 orvosra	1.287
Egészségügyi nővérek száma 1 orvosra	1,4
Átlagos beteglátogatás száma egy nap alatt *	31
Megismételt látogatások / első látogatások	1,8

* 210 munkanapra számítva az év folyamán
Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

Az általános egészségügyi szolgálatban bejegyzett betegségek száma 29.099 volt. A felnőtt lakosok látogatásának legfőbb oka a vérkeringési rendszer betegségei voltak (18,0%), légzőszervi betegségek (17,9%), az izomzat, csontok és kötőszövetek betegsége (11,5%), sérülések, mérgezések és külső tényező behatása (8,3%), valamint a tünetek, patológiai klinikai és laboratóriumi leletek (7,8%) (4.grafikon)

4.grafikon **Az óbecsei általános egészségügyi szolgálat vezető betegség csoportjai 2016-ban**

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

A vezető diagnózisok első helyét az összes elhalálozás esetében a esszenciális artériás vérnyomás képezi (12,7%), egyéb háttájéki betegségek (7,4%), egyéb sajátságos, nem sajátságos és többszörös sérülések (6,6%) és a felsőlégúti fertőzések (6,4%) (4.táblázat)

4.táblázat Az óbecsei általános egyézségügyi szolgálat vezető diagnózisai a 2016-os évben

Sorsz.	DIAGNÓZIS	Szám	%
1	Esszenciális artériás vérnyomás	3.688	12,7
2	Egyéb háttájéki betegségek	2.152	7,4
3	Egyéb sajátságos, nem sajátságos és többszörös sérülések	1.920	6,6
4	Felsőlégtúti fertőzések	1.852	6,4
5	Heveny torok- és mandulagyulladás	1.757	6,0
6	Egyéb	17.730	60,9
Összesen		29.099	100,00

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.2. MUNKAEGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT

Az Óbecsei Egészségház munkaegészségügyi szolgálata elsődleges egészségügyi védelmet nyújt a foglalkoztatott lakoságnak. Az összes regisztrált morbiditás 3.193 volt. Légzőrendszeri megbetegedések (20,6%) vérkeringési rendszer betegségei (20,0%), az izomzat, csontok és kötőszövetek betegségei (9,8%), sérülések, mérgezések és külső tényezők behatása (7,2%) valamint az egészsége kiható tényezők és az egészségügyi szolgálattal való kapcsolat (7,2%) képezik a vezető betegségeket az összes morbiditás közül. Az esszenciális artériás vérnyomás (15,8%), felsőlégtúti fertőzések (10,5%), heveny torok- és mandulatgyulladás (7,2%), valamint azok a személyek akik egészségügyi szolgáltatást kérnek vizsgálat végett (6,6%) jelentik a vezető diagnózisokat. (5.táblázat)

5.táblázat Óbecse község munkaegészségügyi szolgálatának vezető diagnózisai a 2016-os évben

Sorsz.	DIAGNÓZIS	Szám	%
1	Esszenciális artériás vérnyomás	505	15,8
2	Felsőlégtúti fertőzések	334	10,5
3	Heveny torok- és mandulatgyulladás	230	7,2
4	Személyek akik egészségügyi szolgáltatást kérnek vizsgálat végett	211	6,6
5	Egyéb sajátságos, nem sajátságos és többszörös sérülések	172	5,4
6	Egyéb	1.741	54,5
Összesen		3.193	100,00

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.3. GYERMEKEK EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELME (0-6 ÉV)

Az iskoláskor előtti gyermekek egészségügyi védelmének szolgálata a gyermekeknek nyújt elsődleges egészségügyi védelmet a születéstől 6-ik éves korukig, azaz az iskolába indulásig. Az Egészségház ezen szolgálatában 4 orvos, 5 egészségügyi nővér-technikus dolgozik közép- és főiskolai végzettséggel, amivel az egy orvos 506 iskoláskor előtti gyermek lefedettséget elérték (az előírás – egy orvos 850 gyermekre). Az iskoláskor előtti gyermekek átlagos látogatása 11,1-et tesz ki. A szolgálatban dolgozó minden orvosnak napi 27 látogatása volt, ami összhangban van a Szabályzat előírásaival (az előírás – napi 30 látogatás). (6.táblázat)

6.táblázat: Az iskoláskor előtti gyermekek egészségügyi szolgálata káderállománya és a látogatások száma a 2016-os évben

MUTATÓK	Szám
0 és 6 év közötti gyermekek száma	2.023
Orvosok száma	4
Fő- és középiskolával rendelkező egészségügyi dolgozók száma	5
Össz látogatások száma az orvosnál	22.297
Megelőző látogatások száma	4.248
Rendszeres orvosi vizsgálatok miatti látogatások száma	3.625
Látogatás az orvosnál gyógyítás végett	18.049
Első látogatások száma az orvosnál gyógyítás végett	9.251
Diagnosztikai és gyógykezelési szolgáltatások száma	5.002
1 gyermekre lebontott látogatások átlagos száma	11
Gyermekek száma 1 orvosra	506
Egészségügyi nővérek száma 1 orvosra	1,3
Átlagos beteglátogatás száma egy nap alatt *	27
Megismételt látogatások / első látogatások	0,6

* 210 munkanapra számítva az év folyamán

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

A 2016-os év folyamán ebben a szolgálatban összesen 8.920 megbetegedést jegyeztek. A légúti betegségek (53,6%) és elősködők által kiváltott betegségek (14,5%) teszik ki az összes nyilvántartott betegségek két harmandát ebben a szolgálatban. A felsőlégúti fertőzések (29,7%), heveny torok- és mandulagyulladás (15,2%), és egyéb vírusos betegségek (8,8%) a legeltrejedtebb diagnózisok az ilyen életkorú gyermekek körében. (7.táblázat)

7.táblázat Az iskoláskor előtti gyermekek (0-6 évesek)egészségügyi szolgálatának vezető diagnózisai a 2016-os évben

Sorsz.	DIAGNÓZIS	Szám	%
1	Felső légúti fertőzések	2.649	29,7
2	Heveny torok- és mandulagyulladás	1.360	15,2
3	Egyéb vírusos megbetegedések	788	8,8
4	Heveny hörghurut és gyermekkori alsólégúti fertőzés	535	6,0
5	A fül egyéb betegségei	499	5,6
6	Egyéb	3.089	34,6
Összesen		8.920	100,00

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.4. AZ ISKOLÁSKORÚ GYERMEKEK EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATA

Az Óbecsei Egészségháznak szervezett szolgálata van a 7 és 18 év közötti iskoláskorú gyermekek egészségügyi védelme érdekében, 3 orvossal és 4 egészségügyi nővérrel-technikussal közép- és főiskolai végzettséggel. Ennek az érzékeny lakossági csoportnak a lefedettsége valamivel kedvezőtlenebb az előírásokat tekintve, ahol egy orvosra 1.553 gyermek jut (az előírás – egy orvos 1.500 iskoláskorú gyermekre) mialatt minden iskoláskorú gyermek egy év alatt átlagosan 5,1 alkalommal látogatta meg az orvost. A szolgálatban dolgozó minden orvosnak átlagosan napi 38 látogatása volt, ami 26,7%-kal magasabb megterhelést jelent a Szabályzat előírásaihoz viszonyítva (az előírás – napi 30 látogatás). (8.táblázat)

8.táblázat Az iskoláskorú gyermekek és fiatalok egészségügyi szolgálata káderállománya és a látogatások száma a 2016-os évben

MUTATÓK	Szám
7 és 18 év közötti gyermekek száma	4.660
Orvosok száma	3
Fő- és középiskolával rendelkező egészségügyi dolgozók száma	4
Össz látogatások száma az orvosnál	23.841
Megelőző látogatások száma	4.386
Rendszeres orvosi vizsgálatok miatti látogatások száma	3.681
Látogatás az orvosnál gyógyítás végett	19.455
Első látogatások száma az orvosnál gyógyítás végett	10.290
Diagnosztikai és gyógykezelési szolgáltatások száma	5.503
1 gyermekre lebontott látogatások átlagos száma	5,1
Gyermekek száma 1 orvosra	1.553
Egészségügyi nővérek száma 1 orvosra	1,3
Átlagos beteglátogatás száma egy nap alatt *	38
Megismételt látogatások / első látogatások	0,4

* 210 munkanapra számítva az év folyamán

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

Az iskoláskorú, azaz a 7 és 18 év közötti gyermekek egészségügyi védelmét biztosító szolgálatban, az Óbecsei Egészségházban, 10.192 megbetegedést jegyeztek fel. A nyilvántartott megbetegedéseknél a legnagyobb részesedése a légúti betegségeknek van (41,7%), valamint a fertőző és élősködők által kiváltott betegségeknek (17,4%). Külön jelentőséggel bírnak ebben a csoportban a sérülések, mérgezések és külső tényezők behatása, melyek az ötödik helyen vannak az iskoláskorú gyermekek megbetegedéseinek fő csoportjaiban (6,1%). A legfontosabb diagnózisok ebben a csoportban: Felsőlégtúti fertőzések (19,1%), heveny torok- és mandulagyulladás (18,2%) és egyéb vírusos megbetegedések (12,6%). (9.táblázat)

9.táblázat Az iskoláskorú gyermekek és fiatalok egészségügyi szolgálata fő diagnózisai a 2016-os évben

Sorsz.	DIAGNÓZIS	Szám	%
1	Felsőlégtúti fertőzések	1.949	19,1
2	Heveny torok- és mandulagyulladás	1.859	18,2
3	Egyéb vírusos megbetegedések	1.286	12,6
4	Egyéb sajátságos, nem sajátságos és többszörös sérülések	560	5,5
5	A nyelőcső, gyomor és patkóbél egyéb betegségei	427	4,2
6	Egyéb tünetek, jelek, és rendellenes klinikai és laboratóriumi leletek	427	4,2
7	Egyéb	3.684	36,1
Összesen		10.192	100,00

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.5. NŐGYÓGYÁSZATI SZOLGÁLAT

Az Óbecsei Egészségház nőgyógyászati szolgálatában 3 orvos-nőgyógyász és 2 egészségügyi nővér-technikus dolgozik. Ebben a szolgálatban a 15 évnél idősebb nők számára nyújtanak egészségügyi ellátást, azzal, hogy egy orvos 5.181 nő egészségügyi védelmét látja el (az előírás – egy nőgyógyász 6.500 nőre). A látogatások átlagos száma a nőgyógyógyásznál 0,7, ami azt jelenti, hogy átlagosan minden második 15 évnél idősebb nő volt nőgyógyászati vizsgálaton. Napi megterheltsége egy nőgyógyásznak 28 látogatást tesz ki (az előírás – 30 látogatás naponta) 10.táblázat)

10.táblázat A nőgyógyászati szolgálat káderállománya és a látogatások száma a 2016-os évben

MUTATÓK	Szám
A 15 éves és annál idősebb nők száma	15.542
Orvosok száma	3
Fő- és középiskolával rendelkező egészségügyi dolgozók száma	2
Össz látogatások száma az orvosnál	17.737
Megelőző látogatások száma	10.809
Rendszeres orvosi vizsgálatok miatti látogatások száma	9.760

Látogatás az orvosnál gyógyítás végett	6.928
Első látogatások száma az orvosnál gyógyítás végett	2.704
Diagnosztikai és gyógykezelési szolgáltatások száma	6.824
1 nőre lebontott látogatások átlagos száma	1,1
Nők száma 1 orvosra	5.181
Egészségügyi nővérek száma 1 orvosra	0,7
Átlagos beteglátogatás száma egy nap alatt *	28
Megismételt látogatások / első látogatások	0,6

* 210 munkanapra számítva az év folyamán

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

A z Óbecsei Egészség ház nőgyógyászati szolgálatában 3.058 megbetegedése regisztráltak. A vizeleti és nemi rendszer megbetegedései (57,3%), az egészségi állapotra kiható tényezők és az egészségügyi szolgálattal való kapcsolat (35,6%) teszik ki a megbetegedések több mint 90%-át. Külön jelentőséggel bír az a rosszindulatú daganat csoport, melyben a méh simaizmainak rosszindulatú daganata (42%), a mellrák (12,2%) és a méhrák (12,2%) dominál. A vezető diagnózis az összes megbetegedés közül a női medence szerveinek egyéb gyulladásai (23,1%), ezt követi azon személyek száma, akik egészségügyi szolgáltatásokat és vizsgálattal kapcsolatos szolgáltatásokat igényelnek (17,6%) és egyéb okok miatt (9,7%). (11.táblázat)

11.táblázat Az nőgyógyászati szolgálat fő diagnózisai a 2016-os évben

Sorsz.	DIAGNÓZIS	Szám	%
1	A női medence szerveinek egyéb gyulladásai	706	23,1
2	Egészségügyi szolgáltatásokat és vizsgálattal kapcsolatos szolgáltatásokat igénylő személyek	539	17,6
3	Egyéb okok miatt az egészségügyi szolgálatban lévő személyek	297	9,7
4	Menstruációs rendellenességek	273	8,9
5	Szülés előtti vizsgálatok és a terhesség egyéb ellenőrzései	233	7,6
6	Egyéb	1.010	33,0
Összesen		3.058	100,00

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.6. SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS SZOLGÁLATA

Óbecse község területén a sürgősségi ellátás szolgálatát az Óbecsei Egészségház sürgősségi egészségügyi ellátásának szolgálata látja el. Az egészségháznak szervezett egységei vannak, melyekben a 2016-os év folyamán 8 orvos és 13 egészségügyi nővér-technikus dolgozott fő- és középiskolai végzettséggel, amivel kielégítő fedettséget értek el, egy orvos átlakogan 4.341 lakosra (az előírás – egy orvos 6.000 lakosra). (12.táblázat)

12.táblázat A sürgősségi ellátás szolgálatának káderállománya és a látogatások száma a 2016-os év folyamán

MUTATÓK	Szám
A sürgősségi ellátás szolgálata által lefedett terület lakosainak száma	34.729
Orvosok száma	8
Fő- és középiskolával rendelkező egészségügyi dolgozók száma	13
Össz látogatások száma az orvosnál	9.225
Első látogatások száma az orvosnál gyógyítás végett	5.902
Diagnosztikai és gyógykezelési szolgáltatások száma	15.012
1 személyre lebontott látogatások átlagos száma	0,3
Lakosok száma 1 orvosra	4.341
Egészségügyi nővérek száma 1 orvosra	1,6
Átlagos beteglátogatás száma egy nap alatt *	6

* 210 munkanapra számítva az év folyamán

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.7. POLIVALENS VÉDELEM SZOLGÁLATA

Az Óbecsei Egészségháznak szervezett polivalens védelmi szolgálata van, melyben 1 főiskolai végzettségű nővér-technikus és 5 egészségügyi nővér-technikus dolgozik középiskolai végzettséggel. Egy védőnővérré 5,788 lakos jut, ami jelentősen nagyobb megterhelés a szabályzat előírásainál (az előírás – 5.000 lakos egy főiskolai egészségügyi nővérré). Az évi megterhelése egy egészségügyi nővér-technikus esetében 790 látogatás, illetve 4 látogatás naponta (az előírás – 7 látogatás naponta). A védőnővéri látogatásokkal a terhes nők, újszülöttek, csecsemők, a 65 évnél idősebb személyek, krónikus betegek és háztartások vannak átfogva. (13.táblázat)

13.táblázat A polivalens védelmi szolgálat káderállománya és a látogatások száma a 2016-os év folyamán

MUTATÓK	Szám
Főiskolai végzettségű egészségügyi dolgozók száma	1
Középiskolai végzettségű egészségügyi dolgozók száma	5
A látogatások össz száma	4.740
Egy nővérre eső látogatások száma	790
Napi átlagos látogatások száma egy nővérre *	4
Terhesek látogatásának száma	44
Csecsemők látogatásának száma	620
Látogatások száma egyéb gyermekeknél	505
Látogatások száma háztartásokban	721

* 210 munkanapra számítva az év folyamán

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.8. SZÁJ- ÉS FOGGYÓGYÁSZATI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELEM SZOLGÁLATA

Az óbecsei Egészség ház száj- és foggyógyászati és egészségügyi védelem szolgálatában 8 fogorvos (2 szakorvos és 6 fogorvos) dolgozott. Egy fogorvosra átlagosan 4.341 lakos jut minden életkorú csoportból (az előírás – az általános fogászatban egy fogorvos 10.000 felnőtt lakosra, a gyermek és megelőző fogászatban, egy orvos 1.500 gyermekre 18 éves korig). Minden fogorvos átlagosan 11 látogatást valósított meg naponta (az előírás – a gyermek és megelőző fogászatban 12 látogatás naponta, az általános fogászatban 15 látogatás naponta orvosonként). (14.táblázat)

14.táblázat A száj- és foggyógyászati és egészségügyi védelem szolgálatának káderállománya és a látogatások száma a 2016-os év

MUTATÓK	Szám	
Egészségügyi dolgozók	Az orvosok száma	8
	Fogászdoktorok száma	6
	Szakosított fogászdoktorok száma	0
	Fogász szakorvosok száma	2
	Fogtechnikusok és asszisztensek száma	11
Látogatások	Látogatások össz száma	6.697
Szolgáltatások	Szolgáltatások össz száma	13.506
	Látogatások száma 1 orvosra	837

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.1.9. SZAKORVOSI SZOLGÁLATOK

A szakorvosi szolgálat az elsődleges egészségügyi védelem terén Óbecsén az Óbecsei Egészségházban biztosított. Ezen szolgálat keretein belül belgyógyászati, tüdőgondozói, orr- fül- gégeorvosi, szemorvosi, ideggyógyászati, rehabilitációs és röntgen diagnosztikai szolgáltatást nyújt az egészségház. A szakorvosi szolgálatok keretein belül 10 orvos dolgozott, ezek közül 8 szakorvos. A begyógyászon 3 orvos dolgozik, és egy orvos esetében az átlagos látogatások száma 15 volt, míg a tüdőgondozóban 1 szakorvosnak átlagosan 19 látogatást kellett feldolgoznia. Az orr- fül- gége szakorvosi szolgálatnál 2 orvos valamint a szemorvosi szolgálatban 2 orvos átlagosan 5 illetve 11 látogatást dolgozott fel naponta. Az ideggyógyászatban 2 orvos átlagosan 9 látogatást dolgozott fel. A rehabilitációs szolgálatot egy orvos látta el, és naponta átlagosan 23 beteget látott el. (15.táblázat)

15.táblázat Az óbecsei szakorvosi szolgálatok kórházon kívüli egészségügyi védelmének káderállománya és a látogatások száma a 2016-os év folyamán

Szakorvosi szolgálatok	Az orvosok száma	Szakorvosok száma	Egészségügyi dolgozók száma fő- és középiskolával	Látogatások rendszere sorvosi vizsgálat céljából	Összes látogatások száma	Első látogatások száma	Napi átlagos látogatások száma*	Nővére k száma egy orvosra
Belgyógyászat	3	3	4	-	9.322	6.005	15	1,3
Tüdőgondozó	1	1	2	-	3.956	3.310	19	2
Orr- fül- gége	2	1	1	329	2.004	1.383	5	0,5
Szemorvos	2	1	1	813	4.528	2.915	11	0,5
Ideggyógyászat	2	1	1	-	3.650	3.099	9	0,5
Rehabilitáció	1	1	6	339	4.808	2.358	23	6,0
Röntgen diagnosztika	-	-	1	297	11.029	-	-	-
Összesen	10	8	16	1.778	39.027	19.070	19	1,6

* 210 munkanapra számítva az év folyamán

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.2 AZ EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELEM MINŐSÉGÉNEK MUTATÓI

Az egészségügyi védelem minőségének mutatói:

- Megelőző vizsgálatok részesedése,
- A cukorbetegség szűrővizsgálata,
- A rosszindulatú daganatok szűrővizsgálata.
-

3.2.1. A MEGELŐZŐ EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELEM MEGVALÓSÍTÁSA

A megelőző egészségügyi védelem megvalósításának követése folyamán az Óbecsei Egészségházban, a csecsemők, iskoláskor előtti gyermekek, nők és a felnőtt lakosság megelőző vizsgálatát követik nyomon.

Védőnői látogatásokba egy alkalommal a terhesség ideje alatt, a terhes nők 14,2%-a van bekapcsolva. A szülő nők és az újszülött gyermek 4,1 látogatást kap, ami valamivel kevesebb a Szabályzatban előírtaktól (5 látogatás), míg a csecsemők 1,9 látogatása a Szabályzattal összhangban van (2 látogatás).

A gyermekgyógyásznál történő megelőző vizsgálatokkal átlagosan 5,9 megelőző vizsgálaton esik át egy csecsemő (az előírás – 5 vizsgálat). A gyermekek 2., 4. és 6. évükben történő megelőző vizsgálata (az iskolába való beiratkozást megelőzően) teljesen megvalósultak az összes gyermek esetében, a 2 éves gyermekeknél átlagosan 2,2 megelőző látogatás valósul meg, a 4 éveseknél és az iskolába indulás előtt pedig 1 látogatás.

Megelőző vizsgálatokkal az iskolás gyermekek 88,88%-a van lefedve, és a középiskolások 91,5%-a (az előírás – 95%).

Minden terhes nő átlagosan 1,3 megelőző vizsgálaton esett át, ami jelentősen kevesebb mint amit a Szabályzat előír (az előírás – 5 vizsgálat) és 3,2 ultrahangos vizsgálatot végeztek rajta (az előírás – 4 ultrahangos vizsgálat). A nők érdeklődése a szülés utáni 6 hétre történő vizsgálat iránt kielégítő, és 87,1% os lefedettsége van, a szülés utáni 6 hónapra történő vizsgálat után viszont csökkenő az érdeklődés, és a vizsgálatokkal mindössze 30,8%-a van lefedve, ami nem kielégítő (az előírás – 90%).

A megelőző nőgyógyászati vizsgálatokkal a 15 évnél idősebb nők 8,6% van lefedve (az előírás – minden 15 évnél idősebb nő meg kell vizsgálni egy alkalommal három év alatt, a szükséges lefedettség 33,3%).

A 19-34 év közötti lakosság lefedettsége megelőző vizsgálatokkal 5,5%-ot tesz ki (az előírás – 20%), míg a 35 évnél idősebb lakosok körében ez 3,8% (az előírás – 50%) és jelentősen kevesebb az előírtaktól.

3.2.2. SZŰRŐVIZSGÁLATOK

A megelőző vizsgálatok keretein belül szűrővizsgálatokat is végeznek a következőkre: méhnyakrák, mellrák, vastagbélrák, depresszió, 2-es típusú cukorbetegség és az szív- és érrendszeri betegségekre.

A szűrővizsgálat a betegségek korai felfedezésének megelőző vizsgálata, azaz az esetleges beteg személyek kiszűrése a betegségek minél korábbi szakaszában, amikor azok még legtöbbször tünetmentesek, idejekorán történő gyógyítás céljából és a betegség további terjedésének megelőzése végett.

A 2016-os év folyamán a szűrővizsgálatokkal való lefedettség minde csoport tekintetében sokkal kisebb volt a tervezettnél (16.táblázat)

16.táblázat Szűrővizsgálatokkal való lefedettség Öbecsén a 2016-os évben a rosszindulatú daganatok és krónikus betegségek esetében, a tervezetthez képest

Szolgáltatás elvezése	Lakossági csoport	A megfelelő lakossági csoport száma	Tervezett lefedettség*	Megvalósítás		
				Szolgáltatás száma	Látogatás száma lakosokra kivetítve	Megvalósított lefedettség (%)
Méhnyakrák szűrővizsgálata	nők 25-64 év között	9.563	33.3%	1.825	0.2	19.0
Mellrák szűrővizsgálata	nők 50-69 év között	5.202	50.0%	1.215	0.2	23.3
Vastagbélrák szűrővizsgálata	Felnőtt lakosság 50-74 év között	14.497	50.0%	264	0.02	1.8

2-es típusú cukorbetegség szűrővizsgálata	35 év feletti felnőtt lakosság	21.898	33.3%	18	0.0008	0.08
Depresszió szűrővizsgálata	19 év feletti felnőtt lakosság	28.308	100.0%	22	0.0008	0.8
Szív- és érrendszeri betegségek szűrővizsgálata	Felnőtt lakosság 35-69 év között	17.731	20%	38	0.002	0.2

*Tervezett lefedettség a 2016-os évre szóló kedvezmények és a kötelező egészségügyi védelemből eredő egészségügyi védelem tartalmáról és terjedelméről szóló Szabályzat szerint (SZK Hivatalos Közlönye, 12/2016 sz.)

Forrás: Óbecse község lakosságának egészségi állapota 2016-ban

3.3. A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOTÁNAK MUTATÓI

A lakosság egészségügyi állapotának mutatói a következők:

- Az élet várható időtartama,
- Csecsemő elhalálozás, korai újszülöttkori elhalálozás,
- Sajátságos arányszámú elhalálozások (életkor szerint szabványosítva),
- Nemi összetétel arányszáma

3.3.1. AZ ÉLET VÁRHATÓ IDŐTARTAMA

Az élet várható időtartama Óbecsén elérte a **76,7 évet a nőknél és 69,4 évet a férfiaknál** és alacsonyabb mint az Európai Unióban (83,6 a nőknél és 78,1 a férfiaknál). Nem lehetünk megelégedve a köztársasági átlaggal sem, mert a Köztársasági Statisztikai Intézet adatai szerint a férfiak esetében az élet várható időtartama a SZK-ban 72,62 évet tesz ki, míg a nőknél 77,67 évet, és azon 10 ország közé tartozunk, ahol az élet időtartama a legrövidebb. Az utolsó összeírási adatok szerint Óbecse **lakosainak átlagos életkora** a 2011-es évben **41,5 évet** tett ki, ami alatt a 30 évnél magasabb értékek a lakosság elöregedését jelentik.

3.3.2. CSECSEMŐ- ÉS KORAI ÚJSZÜLÖTTKORI ELHALÁLOZÁS

A lakosság egészségügyi állapotának jelentős mutatója **csecsemői elhalálozás számaránya**, (csecsemők elhalálozásának száma 1000 élve született gyermekre, egy év folyamán). Az Egészségügyi Világszervezet terve Európára nézve, hogy a csecsemők elhalálozása 2020-ig 20‰ alatti legyen, ott, ahol ez megvalósult, a cél a 10‰ és annál kisebb arány. Ez Óbecsén (6,1‰), egész Vajdaság területén (5,0‰) ez a cél már megvalósult.

3.3.3.SAJÁTSÁGOS ELHALÁLOZÁSI SZÁMARÁNYOK

A **sajátságos elhalálozási számarányok** pontosabb mutatója az elhalálozásnak, mint az általános számarány, és leggyakrabban a nemekre és az életkorra vannak lebontva és kimutatva. A férfiak sajátságos elhalálozási számaránya 16,9‰-et tesz ki és magasabb mint a nőké, akiknél ez 15,4‰ (17.táblázat).

17.táblázat Az elhalálozottak életkori és nemi összetétele és az elhalálozás sajátságos számaránya 1000 lakosra tekinte Óbecsén a 2016-os évben

Életkor csoportok	Férfiak		Nők		Összesen	
	Halottak száma	Sajátságos elhalálozási számarány (‰)	Halottak száma	Sajátságos elhalálozási számarány (‰)	Halottak száma	Sajátságos elhalálozási számarány (‰)
0-4	1	1,2	1	1,2	2	1,2
5-14	-	0,0	-	0,0	-	0,0
15-24	3	1,3	-	0,0	3	0,7
25-34	4	1,7	1	0,5	5	1,1
35-44	6	2,3	2	0,9	8	1,6
45-49	6	5,0	3	2,6	9	3,8
50-54	17	14,4	6	4,6	23	9,3
55-64	51	19,5	29	10,4	80	14,8
65-74	93	55,3	50	22,3	143	36,5
75-84	82	99,8	107	82,2	189	89,0
85 és több	36	270,7	82	239,1	118	247,9
Ismeretlen	-	-	1	-	1	-
Összesen	299	16,9	282	15,4	581	16,2

Forrás: A Köztársasági Statisztikai Intézet munkatáblázatai a 2016-os évre
A Köztársasági Statisztikai Intézet Lakosság becslése 2016.

3.3.4. NEMI ÖSSZETÉTEL ARÁNYSZÁMA

A **nemi összetétel arányszáma** a lakosság nemi összetételének mutatója és a férfiak számát mutatja ki 1000 nőre kivetítve. Az alacsonyabb értékek a lakosság jobb egészségügyi állapotát mutatják, mert ez a termékeny nők csökkentett elhalálozási arányának és az élettartam meghosszabodásának következménye. Óbecsén a 2016-os évben ez a mutató **negatív** volt (966 férfi az 1000 nőre).

3.4. ZÁRADÉK

Az általános egészségügyi szolgálatban nyilvántartott betegségeknél a krónikus nem fertőző betegségek vannak túlsúlyban, mint amilyenek a vérkeringési rendszer betegségei, légzőszervi megbetegedések, az izom- és csontrendszer és kötőszövetek betegségei, melyek a felét képezik a nem kórházi megbetegedéseknek Óbecse felnőtt lakossága körében.

Az általános egészségügyi szolgálat leggyakoribb diagnózisai az artériális vérnyomás, a hát egyéb megbetegedései, egyéb, sajátságos és nem sajátságos és többszörös sérülések, és felsőlégúti fertőzések, míg a munkaegészségügyi szolgálatban, leggyakoribb diagnózisok, a magas vérnyomás mellett, a felsőlégúti fertőzések, a torok és a mandulák heveny gyulladása, valamint olyan személyek, akik vizsgálat és kivizsgálás miatt kérnek egészségügyi szolgáltatást.

Az iskoláskor eltti és az iskoláskorú gyermekek leggyakoribb megbetegedései Óbecsén a légzőrendszer betegségei, a fertőző és az élőködők által kiváltott betegségek. Az iskoláskor előtt gyermekeknél jelentősek a fül megbetegedései, míg az iskoláskorú gyermekek esetében az emésztőrendszer megbetegedései, valamint a tünetek, jelek és a patológiai klinikai laboratóriumi leletek.

A vizelet- és nemi rendszer megbetegedései, azok a tényezők, melyek kihatnak az egészségi állapotra, és az egészségügyi szolgálattal való kapcsolat, rosszindulatú daganatok, tünetek, jelek és a patológiai klinikai laboratóriumi leletek, a terhesség, szülés és gyermekágy jelentik a nők kórházon kívüli megbetegedéseit. A rosszindulatú daganatok csoportjában külön helyet foglal el a méh simaizmainak rosszindulatú daganata és a mell és méh rosszindulatú daganata.

3.5. AJÁNLÁSOK

A krónikus tömeges nem fertőző betegségek túltengése a megbetegedések és az elhalálozások szerkezetében Óbecse lakossága körében az országos stratégiák, rendeletek és programok mindent átfogó alkalmazását jelentik, a krónikus, tömeges nem fertőző megbetegedések megelőzése és ellenőrzése érdekében, anyagi és emberi erőforrások további alkalmazását, a sikeres végrehajtás érdekében. Minden betegség kockázatos viselkedés és káros szokás (helytelen táplálkozás, fizikai passzivitás, dohányzás, magas vérnyomás és egyéb) melyeket ellenőrzés alatt lehet tartan, népszerűsítési-megelőző intézkedések alkalmazásával és a feladatok világos megfogalmazásával a stratégiák alkalmazása során, hangsúllyal a szektorok közötti együttműködésre.

A polivalens védelmi szolgálat, mely tevékenysége során a családban és a szélesebb közösségben aktívan felügyeli az egészséges és a beteg személyek egészségét, fontos kéderügyileg megerősíteni.

Nélkülözhetetlen növelni a lakosság visszajelzéseit a rendszeres orvosi vizsgálatokra és szűrővizsgálatokra, mint a betegségek korai felfedezésének és az egészségi állapot megromlása felfedezésének jelentős eszközére, különösen megerősíteni az aktivitást a szív- és érrendszeri betegségek, a cukorbetegség, magas vérnyomás és rosszindulatú daganatok korai felfedésénél.

A lakosság legérzékenyebb csoportjai egészségének megőrzése és további javítása előrevetíti a nők, gyermekek és ifjúság egészségügyi védelme országos programjának következetes alkalmazását, de a kiválasztott orvos tevékenysége hatékonyságának növelését is, az oktatók nevelését (család, iskoláskor előtti nevelőket, előadókat, stb.) és a szektorok közötti együttműködés és a multidiszciplináris aktivitás intenzitását.

A több szektorok közötti együttműködéssel olyan intézkedéseket kell foganatosítani, hogy csökkenjen bizonyos sérülések száma a lakosság egyes csoportjai körében, főleg a közlekedési balesetekben.

Az elsődleges egészségügyi védelem általánosan jó káderügyi felszereltsége mellett, az egészségügyi védelem minőségének megtartása és fejlesztése érdekében, szükséges az összes erőforrás megerősítése, a személyzet továbbképzésétől kezdve, új

felészereles megvásárlásán és az elavult felszerelés beszerzésén át az új egészségügyi technológiák beszerzéséig. Szintén szükséges az egészségügyi védelem különböző szintjei közötti és a helyi közösség iránti partnerviszony megerősítése.

A kórházi intézmények célszerű összekötöttségét egyéb egészségügyi rendszerekkel, elsősorban az elsődleges egészségügyi védelem intézményeivel, szükséges az egészségügyi védelem hatékony működése és minőségének javítása érdekében.

Az felsorolt adatok 2016-ból származnak, és azóta az Óbecsei Egészségház dolgozóinak száma csökkent (ésszerűsítéssel, az egészségügyi dolgozók távozásával, új szabályzatok meghozatalával az Egészségügyi Minisztérium részéről, stb.). A 18.táblázatban bemutatjuk az Óbecsei Egészségház foglalkoztatottjainak számát.

18.táblázat Az Óbecsei Egészségház káderügyi lefedettsége a 2016-os, 2017-es és 2018-as évekre

Év	Egészségügyi személyzet		Nem egészségügyi személyzet
	Orvosok	Egészségügyi technikusok	
2016. év	57	118	48
2017. év	50	115	46
2018.év (2018.11.30-ig)	48	101	46

Ezzel a csökkenéssel leginkább a nők egészségügyi védelmének szolgálata veszített, ahol csak egy nőgyógyász maradt alakamazásban, de a káderhiány más szolgálatokban is érzékelhető. A káderfelszereltséget nem lehet többé jónak értékelni, és ezért, az új helyzet fennállása miatt, a helyi önkormányzat által kiválasztott pénzügyi eszközök többsége az Óbecsei Egészségház szükségleteire, arra irányult, hogy nélkülözhetetlen szakembereket találjanak az Óbecsei Egészségház számára.

4. A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGE JOBBÍTÁSÁRA ÉS A BETEGSÉGMEGELŐZÉSRE IRÁNYULÓ AKTIVITÁSOK MUTATÓI

Az egészség népszerűsítésének vázlata egy folyamatot jelent, az emberek olyan képzetét, hogy növeljék ellenőrzésüket egészségük felett éa annak fejlesztésre irányul és egészségügyi nevelést és egyéb szervezési, politikai és gazdasági programot is, melyeket úgy alakítottak ki, hogy segítséget nyújtsanak a viselkedés megváltoztatásán abban a környezetben, melyek az egészség javulásához vezetnek. Az egészség népszerűsítésének akciói a Szerb Köztársaság Egészségügyi Minisztériumának Általános érdekű programja keretein belül működnek, valamint a közegészségügyi védelem népszerűsítő-megelőző programján belül, melyek hozzájárulnak a lakosság egészsége megőrzéséhez és fejlesztéséhez, különösen az érzékenyebb csoportok esetében.

4.1. AZ EGÉSZSÉG NéPSZERŰSÍTÉSÉNEK AKTIVITÁSA ÓBECSE KÖZSÉG TERÜLETÉN

Az elsődleges egészségügyi védelem intézménye – az Óbecsei Egészség ház, valósítja meg az egészség népszerűsítését közösségünkben, az egészség meghatározóira irányulva, valamint az egészségügyi állapot mutatóit, a lakosság legjelentősebb egészségügyi problémáit véve figyelembe, a kockázati tényezők jelenlétével és egyes népességi csoportok szükségleteit szem előtt tartva.

Az egészségügyi Tanács Óbecsén 2016.09.19-én alakult, a Közegészségügyi Törvény rendelkezéseivel összhangban, szintén részt vesz az egészség népszerűsítésében, koordinálja az aktivitásokat és támogatja a többi résztvevőt.

4.2. AZ EGÉSZSÉG NéPSZERŰSÍTÉSÉNEK AKTIVITÁSA AZ ÓBECSEI EGÉSZSÉGHÁZBAN

Az Óbecsei Egészség ház egyik célja a megelőző egészségügyi szolgáltatások előmozdítása és az egészséges életstílusok népszerűsítése, hogy a község lakosságával együtt adjanak választ az élet és az egészség kihívásaira a lehető legjobb módon, és elérjék végső céljukat – Óbecse község lakossága egészségének előmozdítása.

Az Egészség ház foglalkoztatottjai mindennapi munkájuk során a páciensekkel, népszerűsítik az egészséget és az egészséges életformákat, és tanácsokat adnak a betegség megelőzésével és az egészség előmozdításával kapcsolatban. Az ilyen munka külön kifejezett az Ifjúsági tanácsadóban.

4.2.1. Egészségügyi nevelés

Az Óbecsei Egészség házban az egészségügyi nevelés személyes tanácsadás és a egészségügyi-nevelői munka csoportos formájában valósul meg (előadások, műhelymunkák, szervezési összejövetelek és egészségügyi kiállítások).

A 2016-os év folyamán az Óbecsei Egészség házban 765 egyéni egészségügyi-nevelői aktivitást folytattak, míg csoportos egészségügyi-nevelői munkával (56 műhelymunka) 985 személyt fedtek le. Az Óbecsei Egészség ház dolgozóinak egészségügyi-nevelői szolgáltatásai a lakosság felé minden szolgálatban elérhetők.

A 2018-as év folyamán az Óbecsei Egészség házban elkezdte munkáját a Szülői iskola, mint egyik formája a "fehér pestis" elleni harcnak. Az iskolában csoportokban szervezett munka folyt, és a témától függően, az órákat gyermekorvosok, szülők, védőnők és nőgyógyász tartják.

Szintén ismét feléledt a Cukorbeteg tanácsadója, ami igen jelentős, ha figyelembe vesszük az ebben a betegségben szenvedők számát.

4.2.2. Oktatói tanfolyamok és szervezési értekezletek

A 2016-os év folyamán az Óbecsei Egészség ház szervezésében 26 szervezési értekezletet tartottak, az egészség népszerűsítésének tervezett aktivitásai kapcsán Óbecse község területén. Az Óbecsei Egészség ház dolgozói 2016 folyamán szervezői és résztvevői is voltak oktatói tanfolyamoknak. Az Óbecsei Egészség ház szervezésében 15 oktatói tanfolyamot tartottak, 319 résztvevővel. Az egyik oktatói tanfolyam Első

alkalommal otthon a babával címmel a Koreni i krila Szülői közösség szervezésében zajlott, a terhes és szülő nőknek szánva (12 résztvevővel). A tanfolyamot szerb és magyar nyelven is megtartották. Az Óbecsei Egészség ház és a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény egészségügyi dolgozói a 2016-os év folyamán 5 egymás utáni egészségügyi továbbképzésen vettek részt A Vajdasági Közegészségügyi Intézet szervezésében: A korai gyermekkor fogszuvasodása megelőzésének előmozdítása, A közegészségügyi naptár szerinti egészség népszerűsítési aktivitások, Egészség-népszerűsítő kampányok az egészség népszerűsítésében, Az egészségügyi védelem minősége az elsődleges egészségügyi védelmet ellátó egészségügyi intézményekben és Proteinek a táplálkozásban: egészségügyi haszon és kockázat. Az oktatói tanfolyamokon összesen 16 egészségügyi dolgozó vet részt, ebből 7 orvos és 9 egészségügyi nővér/technikus.

4.2.3. Megemlékezés a közegészségügyi naptár jeles dátumairól

Az egészség-népszerűsítő kampányok célja Óbecse község területén a közösség tudatszintjének emelése volt és tájékoztatás meghatározott egészségügyi problémáról, motiváció és befolyás a szokások megváltoztatása érdekében és jártasságok megszerzése, a partneri viszonyok fejlesztése és az akciók ösztönzése a közösségen belül. A közegészségügyi naptár jeles dátumainak megemlékezése keretein belül nyilvános rendezvényekre, képzőművészeti kiállításokra, képzésekre, médiumaktivitásokra került sor, és kiosztották a Vajdasági Közegészségügyi Intézet által ajándékozott egészségügyi-oktatási eszközöket. A 2016-os év folyamán 13 egészség-népszerűsítő kampányra került sor (4 kampány a Szerb Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma Általános érdekű programja Egészség népszerűsítő programjából, és 9 kiegészítő kampány). A kampányok a Szerb Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma Általános érdekű programjából:

- Április, az Egészség világnapja;
- A száj és a fogak országos hete, május 19-25;
- Május 31. Világnap dohányfüst nélkül;
- Szeptember 29. A szív világnapja;

A többi kampány:

- A méhnyak rák megelőzésének európai hete;
- A vese világnapja, március második csütörtöke;
- Március 24. A tüdőbaj elleni világnap;
- Május 10. A fizikai aktivitás nemzetközi napja;
- Június 26. A kábítószer kereskedelem és a kábítószerrel való visszaélés elleni nemzetközi nap;
- Szeptember 10. Az öngyilkosság megelőzésének világnapja;
- Október 1. Az idősek világnapja;
- Október – a mellrák elleni harc nemzetközi hónapja;
- November 14. A cukorbetegség elleni küzdelem világnapja.

Szeptember 29. A szív világnapjára való megemlékezés kapcsán a 2016-os évben nyilvános rendezvényre került sor Óbecse egészség ösvénye, melyen 500 Óbecsei lakos vet részt. A rendezvényt az önkormányzat és a Cukorbetegség községi szervezete segítségével rendezték meg.

A közegészségügyi naptár jeles dátumaira való megemlékezés mellett, Óbecse községben, a község 5 helyi közösségében, rendszeresen megszervezik a vérnyomás és a vércukorszint mérését. A 2016-os évben ezzel az aktivitással a község 100 polgárát fedtek le. Ezek az akciók az Óbecsei Egészségház és az *Adoc* és *Bayer* gyógyszerészeti cégek együttműködésével jöttek létre. A közegészségügyi naptár jeles dátumaira való megemlékezés keretein belül 50 egészségügyi-oktatói kiállítást állítottak fel.

4.2.4. Együttműködés a médiumokkal

A 2016-os év folyamán Óbecse község területén az egészség népszerűsítési aktivitás keretein belül, összesen 8 médiumbemutatóra került sor a helyi médiumokban, szerb és magyar nyelven: két TV jegyzet, 2 rádiós jegyzet és 4 újságcikk. Minden médiumaktivásra a közegészségügyi naptár alapján szervezett egészség-népszerűsítő kampány keretein belül került sor.

A mellékleteket leközlötték: Óbecsei TV, Becej Info, Becsei mozaik, Becejski dani és a *Magyar Szó*.

4.3. ZÁRADÉK

A 2016-os év folyamán az Óbecsei Egészségház elvégezte az egészség-népszerűsítő kampányokat a község területén. A terv szerinti egészségügyi-nevelői munka során az egészségház az előző évben 765 egyéni és 56 csoportos munkamódszert valósított meg, amivel 985 személyt fedtek le. Összesen 15 oktatói tanfolyamot szerveztek, előadásokat, műhelymunkákat, melyben 319-en vettek részt az egészségügyi, nem egészségügyi szférából és a lakosság köreiből. Összesen 8 médiumtalálkozót tartottak, TV, rádió és újságcikk formájában.

4.4. AJÁNLÁSOK

Az elkövetkező időszakban szükséges az egészségügyi nevelés további fejlesztése és az egészség népszerűsítése az érzékeny csoportok tagjaira fókuszálva és azokra az egészségügyi problémákra, melyek legjobban megterhelik a lakosság egészségét a község területén. E célból fontos az ágazati együttműködés a helyi közösség területén, biztosítani kellő mennyiségű egészségi-nevelői eszközt egyes népességi csoportok számára képzéseket szervezni, a partneri viszonyokat ápolni az egészségügyi rendszer keretein belül, partnerséget különböző feleős képviselőivel a társadalmi tevékenységeknek, erősíteni a káderállományt képzés tekintetében és az egészségügyi dolgozók száma tekintetében, akik az egészség népszerűsítésén dolgoznak, folyamatosan tájékoztatni a nyilvánosságot az időszerű közegészségügyi kérdésekről.

5. SZOCIOGAZDASÁGI FELTÉTELEK

A szociogazdasági feltételek a közegészségügy nagyon fontos szempontja. A KSI adatai szerint, Szerbia egygyed lakossága a szegénység határán él vagy szegény. Riasztó a lakosság közötti jövedelem különbsége: a 20% leggazdagabb kilencszer annyival pénzzel rendelkezik mint a 20% legszegényebb réteg. Hasonlatképpen az EU

országokban ez az arány 5,2-szeres. A szegénységnek negatív hatása van az egészség összes szempontjára, a táplálkozás minőségétől, a kedvezőtlen lakhatási feltételeken át a szociális kizártságig és az önmegbecsülés elvesztéséig. A szociogazdasági tényezők, melyeket megemlítünk, a következők:

- A háztartás tagjainak átlagos száma,
- A lakosság százalékaránya, melynek hozzáférhető a vízvezeték és a csatornahálózat,
- A foglalkoztatott és a munkanélküli személyek számának aránya,
- Foglalkoztatottak átlagos keresete.

5.1. A HÁZTARTÁS TAGJAINAK ÁTLAGOS SZÁMA

A KSI adatai szerint a SZK területén a családok átlagos taglétszáma 2,9, míg Óbecse község területén ez 2,6. A háztartások szerkezetében az egytagú és kéttagú háztartások vannak többségben, ami megállapítható a táblázatból.

19.táblázat Háztartások, taglétszámuk alapján

Helység	Cs.tagok száma	Háztartások száma
Óbecse település	1 tag	2.128
	2 tag	2.532
	3 tag	1.832
	4 tag	1.626
	5 tag	555
	6 és több tag	272
A község többi települése	1 tag	1.326
	2 tag	1.526
	3 tag	978
	4 tag	832
	5 tag	308
	6 és több tag	189

Adatforrás: Köztársasági Statisztikai Intézet

5.1.1. A LAKOSSÁG SZÁZALÉKARÁNYA, MELYNK HOZZÁFÉRHETŐ A VÍZVEZETÉK ÉS A CSATORNAHÁLÓZAT

Óbecse község összesen 15.433 háztartásából, a vízvezetékre 13.240 van rákapcsolva, illetve 86%-a, míg a csatornahálózatra, a becslések szerint mindössze 4.676 háztartás, ami a nyilvánratott háztartások kevesebb mint az egy harmada. Ez az adat riasztó szociogazdasági és környezetvédelmi szempontból is, és szükséges intézkedéseket fogantatosítani a célból, hogy a csatornahálózatra rákapcsolt háztartások száma növekedjen.

5.2.A FOGLALKOZTATOTT ÉS A MUNKANÉLKÜLI SZEMÉLYEK SZÁMÁNAK ARÁNYA

A KSI adatai szerint Óbecsén a 2017-es évben 8.279 foglalkoztatott volt, ami közel 23%-át jelenti a lakosság számának, ami valamivel alacsonyabb százalékarány a Szerb Köztársaság számarányához (29,4%). Óbecsén a nyilvántartott munkanélküliek száma

3.312 volt. A női lakosság rézesedése a munkanélküliek sorában 1.752 személy, vagy 52,9%. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a legvesélyeztetettebb csoportja a munkanélkülieknek a Romák, a rokkantak, szociális segély jogosultjai, a 30 évnél fiatalabb és az 50 évnél idősebb személyek.

Hogy ezen a téren a helyzet kedvezően változzon, ezzel pedig a kedvezőbb életfeltételek is megteremtődjenek, Óbecse község elfogadta a Helyi foglalkoztatási akciótervet. Ezen stratégia alapvető célja a foglalkoztatottság növelése, közvetlen külföldi beruházások segítségével, a vállalkozás megsegítésével és a pénzügyi támogatások fejlesztésével, és külön hangsúlyt fektettek a fent említett veszélyeztetett csoportok foglalkoztatására.

5.3.FOGLALKOZTATOTTAK ÁTLAGKERESETE

A megvalósított keresetek nagyon fontos szociogazdasági és ezzel közegészségügyi mutató is. Amikor a keresetek magasabbak, nagyobb a lehetőség az életminőség javítására is, nő az egyén önbizalma, és nincs szociális kizáródottság sem. Óbecse község területén az átlag kereset 2010-től 2017-ig mintegy 14.000 dináros növekedést valósított meg (19.táblázat), de még mindig a Szerb Köztársaság átlaga alatt van, amely 2017-ben 47.893 dinárt tett ki.

20.táblázat Átlagos kereset Óbecse község területén adó és járulékok nélkül a 201-2017-es időszakra

Év	Átlagos kereset
2010.	26.316
2011.	30.758
2012.	34.290
2013.	37.603
2014.	37.306
2015.	36.830
2016.	38.574
2017.	40.177

Adatforrás: KSI – Foglalkoztatási és kereseti statisztika

Az átlagos bevételek és a helyi, önkormányzat költségvetés bevételei egy lakosra nézve a Szerb Köztársaságban a 2016-os évben 36.700 dinárt tett ki, míg Óbecse községben valamivel magasabb, s.e 42.057 dinárt tett ki.

5.4.ZÁRADÉK

A szociogazdasági feltételek Óbecse község területén, a statisztikai adatok szerint javuló irányzatot mutatnak. Folytatni kell és fejleszteni a veszélyeztetett lakosságcsoporthoz támogatását, és az intézkedések végrehajtását, melyek elő vannak látva a Helyi foglalkoztatási akciótervvel.

6. A KÖRNYEZETI ÁLLAPOTOK MUTATÓI

Az élettér, vagy környezet mindaz, ami körülvesz bennünket, azaz mindaz, amivel közvetlen, vagy közvetett módon, az ember kapcsolatba lép, valamint az összes termelési aktivitás. **A természeti környezet** közeli fogalmat jelöl, itt nem szükségesek az emberi tevékenységek, és az embereknek erre nem is kell, hogy közvetlen hatása legyen. A technológiai fejlődés során, a városiasodás és az ipar fejlődése által az ember egyre inkább behatással lett a természetre és az ökológiai rendszerekre. A környezetvédelem szervezett cselekedetek összességét jelenti, melynek célja, hogy ne következzen be az ökológiai egyensúly nagyobb megbontása, valamint bizonyos intézkedések foganatosítását is jelenti (jogi, technikai, oktatói-nevelői és politikai) az ember a természetre gyakorolt negatív, káros hatásának kiküszöbölésére.

A szennyező anyagok forrásai lehetnek természetesek és mesterségesek (antropogén). A természetes szennyezők a természeti jelenségek (földrengés, erdőtüzek, erős szelek, árvizek...). A mesterséges szennyezők az ember tevékenysége által keletkeznek közvetlen vagy közvetett folyamatok útján: szennyező források ásványi és egyéb anyagok bányászása és feldolgozása által (bányák, fémipar, vegyipar, élelmiszeripar...), közlekedés (közúti, légi, vízi), szennyező források a vegyi és egyéb energiaformák átalakításával (villamos energiát előállító telepek), kommunális hulladék (szeméttelpek, szeméttlerakó helyek...), mezőgazdasági tevékenység (permetezés, trágyázás, nagy állatfarmok).

Az élő környezet állapota tehát, mint tényező, közvetlenül kihat a lakosság egészségi állapotára. A környezeti állapotok mutatói, melyekről itt lesz szó: a levegő minősége, a víz minősége, zaj a környezetünkben, a pollen koncentrációja a levegőben, hulladékkezelés, a föld valamint a rovarok és rágcsálók jelenléte és száma. Az itt felhasznált adatok az eddigi kutatások és szűrővizsgálatok eredménye.

6.1. A LEVEGŐ MINŐSÉGE

A levegő minőségére a városi környezetben számos hőtermelő szerkezet és egyéni kazánház, tűzhely hat ki, az intenzív közlekedés a városi környezetben, elavult technológiák és alacsony energetikai hatékonyság az ipari gépezetek esetében, a mezőgazdasági tevékenységből származó szennyeződés és egyéb. A szennyeződések legfőbb forrásai a légszennyezésben vannak, kén- és nitrogén oxidok formájában, nehézfémek, por- és koromszemcsék, ammónium és más szennyező anyagok különböző forrásból. A levegő minősége különösen megromlik kedvezőtlen meteorológiai feltételek mellett és a fűtési időszak alatt.

A 2017-es év folyamán Óbecse község területén a levegő minőségének ellenőrzését azzal a céllal végezték, hogy adatokat kapjanak annak minőségéről és szennyezettségéről, melyek a megelőző intézkedések kiválasztásához nélkülözhetetlenek, az emberek egészségének megőrzése és fejlesztése céljából valamint környezetvédelmi célokból. A levegő minőségének ellenőrzési kötelezettsége összhangban van a levegő védelméről szóló Törvény (SZ Hivatalos Közlönye, 36/09 sz.) és a közegészségügyről szóló Törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/09 sz.) rendelkezéseivel.

Az alapvető szennyező anyagok koncentrációjának követése (kén-dioxi, nitrogén-oxid, korom) a környezeti levegőből a 2017-es év folyamán egy ellenőrzési helyen történt (Becejprevoz autóbuszállomás, mint mérőhely).

A mért értékek praméterei a mérőhelyen összhangban állnak az előírt értékekkel a S2 esetében, tolerálható értékben, ami az NO₂-t illeti, a korom esetében pedig a maximálisan tolerálható határon volt az eredmény (a levegő minőségi elvárásainak szűrővizsgálata feltételeiről szóló Rendelet, SZK Hivatalos Közlönye 11/10, 75/10 és 63/13 sz.).

Habár a mérések azt mutatják, hogy Óbecse község területén kielégítő a levegő minősége, az állandó ellenőrzés továbbra is szükséges, hogy idejében lehessen intézkedni az esetleges szennyezettség megjelenésénél.

A levegő szennyezettség elleni védelme a következő aktivitásokra igényli:

- minden település ellátása gázvezetékekkel, ami kiszűrné a szemcsés légszennyezés forrásait (egyéni tüzelőhelyek);
- új közlekedési hálózat kialakítása, az I. osztályú országút kiépítésével a településen kívül, és a II. osztályú országúttal való összekötése a terelőút kiépítésével, ami kiiktatná a településről az intenzív átjáró forgalmat;
- A szennyező alanyok kataszterének kidolgozása, és a levegő szűrővizsgálatának beiktatása, azaz egyes gazdasági alanyok mért jelentéseinek követése, és védelmi intézkedések foganatosítása, szükség szerint;
- A kommunális hulladék és állati maradványok megfelelő tárolásával, összhangban a Hulladékkezelés országos stratégiájának utasításaival;
- az ásványi anyagok kiaknázása folyamán, nélkülözhetetlen a levegő szennyeződésének meggátolására szolgáló intézkedések foganatosítása, a geológiai kutatásokról és a bányászatról szóló Törvénnyel összhangban (agyag- kőolaj- gázkitermelés) kitermelés);
- védelmi zöldövezeteket alakítanak ki minden nagyobb települési nagyforgalmú útnál, az országutak mentén, a DTD csatona mellett, a központi hulladéklerakó hely körül, az iapri- és munkaterületek körül, stb., ami csökkenteni fogja a levegő szennyezettségét és a zaj nagyságát (a zaj néhány dB-vel törénő csökkentése, a zöldövezet szélességétől függően).

Energiatakarékosság céljából külön figyelmet érdemel a hőszigetelés, az elfogyasztott üzemanyag ésszerű megtakarításának eszköze, ami közvetett módon kihat a levegő szennyezettségének csökkentésére.

A légszennyezés csökkentése érdekében, melyet a közlekedés okoz, szükséges: a járművek magasabb szintű technikai üzemképességének biztosítása, minőséges üzemanyag biztosítása és kell betiltani a rossz minőségű üzemanyag forgalmazását, minőséges és biztonságos kerékpár- és gyalogutak kiépítése, az üzemanyag töltő állomások szigorú ellenőrzésével, csökkenteni azok szennyező hatását az olajszármazékok útján a lehető legkisebb mértékre.

A légszennyezés csökkentése érdekében, lecsapódó, üllepedő anyagok útján, több figyelmet kell szentelni: az utcák tisztántartására és mosására, a zöld területek ápolására és bővítésükre, az utak mentén zöld védősáv ültetésére, az elhagyatott és elhanyagolt parcellák parkosítására, vagy gyermek játszótérek kiépítésére, az illegális szemétkerakó helyek felszámolására.

Az akciókat, a lakosság, a község és a felügyelőségek aktív bevonásával, szükséges folytatni. A lakosság állandó képzése mellett, a környezetvédelmi tudat fejlesztése céljából, szükséges az idejében és objektív módon történő tájékoztatás is a foganatosított akciókról a tisztább levegő érdekében, valamint az elért eredmények ismertetése is.

A községi Közigazgatási Hivatal intézkedik a levegő minőségének ellenőrzéséről, és a kapott adatok elérhetők a nyilvánosság számára Óbecse község honlapján, www.becej.rs.

6.2. A FELSZÍNI-, FÖLDALATTI-, IVÓVÍZ ÉS SPORTOLÁSRA, REKREÁCIÓRA SZOLGÁLÓ VÍZ MINŐSÉGE

A Földön a víz az élet forrása, és különböző célokra használják, mint ivóvíz, villamos energia előállítására, szállításra, ipari és mezőgazdasági célokra. A víz ökorendszereit leginkább az emberi tevékenység veszélyezteti, és a föld alatti és felszíni vizek átveszik a különböző forrásból származó szennyeződések (kommunális és ipari szennyvíz, szétszórta források a szennyeződésnek). A különböző típusú szennyeződések következménye, a növekvő nyomás a víztartályokra, melyek kihatottak a víztározó helyek leépülésére és eltűnésére, a biológiai sokszínűség csökkenésére, valamint a víz minőségének és mennyiségének csökkenésére. A természetes vízforrások tisztasága és magas minősége megőrzésének problémája napjaink egyik legidősebb és legösszetettebb problémája. A víz védelme egyike a legnagyobb kihívásoknak melyekkel az elkövetkező nemzedékek szembekerülnek.

6.2.1. A FELSZÍNI VIZEK MINŐSÉGE

A felszíni vizek minőségének ellenőrzését Óbecse község területén 2013-tól rendszeresen végzik.

A mért fizikai-kémiai paraméterek értékei a 2017-es évben, a DTD csatornából, mint mintavételi helyből I.osztályúnak felelnek meg, kivéve a szerves szén esetében, az összes nitrogén és ammónium a II.osztálynak felelnek meg és a nitrit a IV.osztálynak. Fizikai-kémiai szempontból a vizsgált minta keverten kitűnő és gyenge ökológiai minősítéssel rendelkezik.

A 2018-as év folyamán, 3 helyen végezték el a felszíni vizek vizsgálatát: a DTD csatornából a Zsilipnél, a beton hídnál és a körforgalom után a bal oldalon. A mért eredmények megfelelnek az I.osztályú besorolásnak, kivéve a feloldott oxigén és nitrit esetében, melyek a III.osztálynak felelnek meg és az együttes szerves szén és nitrogén esetében, melyek a II.osztálynak felelnek meg. Fizikai-kémiai szempontból a vizsgált minta keverten kitűnő és gyenge ökológiai minősítéssel rendelkezik.

A kapott eredmények arra mutatnak rá, hogy szükséges az olyan irányú tevékenység, amely növelni fogja a felszíni vizek minőségét, és azok további rendszeres ellenőrzése is szükséges.

6.2.2. AZ IVÓVÍZ ÉS A REKREÁCIÓRA SZOLGÁLÓ VÍZ EGÉSZSÉGÜGYI/BIZTONSÁGI MEGFELELŐSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSE

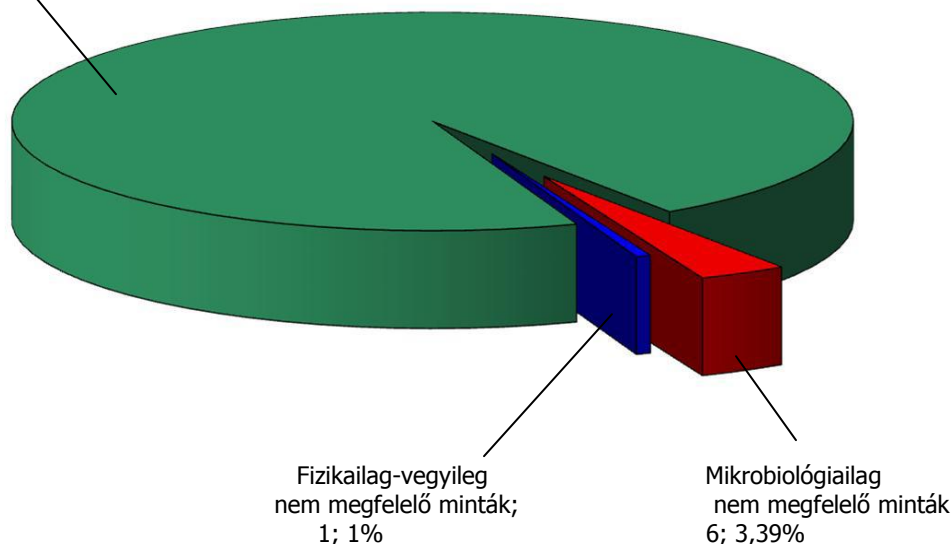
A víz az élet feltétele, és az egészségügyileg biztonságos, elegendő mennyiségű ivóvíz biztosítása az ember alapvető joga. A víz egészségügyi biztonsága alatt a víz mikrobiológiai, fizikai és vegyi szabályosságát, megfelelőségét értjük, a vízforrás biztosított védelme, egészségügyileg biztosított vízellátás, és a vízgazdálkodás egészségügyi biztonsága, míg a víz egészségügyi szabályossága, megfelelősége alatt a víz mikrobiológiai, fizikai és vegyi szabályosságát, megfelelőségét értjük. Az ivóvíz fogalma alatt az ivásra használt vizet, a személyes és általános higiénia használt vizet, az élelem elkészítésére használt vizet, az állatok etkeztetésében elhasznált vizet értjük,

míg a rekreációra használt víz alatt a medencék és a polgárok fürdésére és rekreálására szolgáló vizet értjük.

A tisztított, klórozott ivóvízzel Óbecse település 24.226 polgárát látják el, ami Óbecse község össz lakosságának (37.822) 65%-át teszi ki, a 2011-es népszámlálási adatok szerint. Nem tisztított ivóvízzel 13.596 péterrévei, bácsföldvári, milesevői, radicevici és pecesori lakost látnak el, ami Óbecse község össz lakosságának 36%-át teszi ki. A 2016-os év folyamán a Vodokanal KV vízgyárából és vízvezeték-rendszeréből származó tisztított, klórozott ivóvíz egészségügyi szabályosságát, megfelelőségét 176 A terjedelmű vizsgálat és egy B terjedelmű vizsgálat alapján állapították meg ((az elemzés időszakos terjedelme) az összesen 177 ellenőrzött mintából.

5.grafikon Az óbecsei Vodokanal KV vízgyárából és vízvezeték-rendszeréből származó ivóvíz ellenőrzött mintáinak egészségügyi szabályossága, megfelelősége a 2016-os év folyamán

Mikrobiológiailag, fizikailag-vegyileg szabályos minták,
170; 96,05%

Az egészségügyileg nem megfelelő minták közül, 3,95%, a tisztított, klórozott ivóvíz ellenőrzött mintái közül mikrobiológiai (3,39%), és fizikai-vegyi (0,56%). A felsorolt szabálytalanság közül kiemelhetők a mezophil mikroorganizmusok, gyakorisága miatt kiemelkedik a ***Bacillus spp*** mikroorganizmus. Az említett szabálytalanság **nem jelent veszélyt az emberek egészségére**, hanem rámutat a tisztított, klórozott ivóvíz tisztítási és szállítási folyamatának hatékonyságára. A végső felhasználóhoz eljutott tisztított, klórozott ivóvízben nincsenek mikrobiológiailag veszélyes anyagok melyek kihathatnak az emberek egészségére, kivéve a legvégső pontokon és a vízvezeték-hálózat régi részein, ahol, igen kis százalékban (0,56%) megállapítható **ürülékkel szennyezett** mikroorganizmusok jelenléte, melyek jelenthetnek veszélyt az érzékenyebb csoportok tekintetében (gyermekek, terhes nők, szoptató anyák, idős és beteg személyek). A vegyi mutató (a kalium permagnat megnövekedett felhasználása),

mely túllépi az előrelátott koncentrációt és 0,56%-kal hozzájárul a víz szabálytalansághoz az ellenőrzött minták esetében, nem jelent veszélyt az emberek egészségére. A nem tisztított ivóvíz Óbecse község területén a 2016-os évben, 108 minta elemzése alapján az A terjedelem esetén és öt elemzés a B terjedelem esetén, csak két minta esetében (1,77%) adott egészségügyileg szabályos eredményeket, Péterrévén, Milesevón és Radicevicen egy ellenőrzött minta esetében sem találtak egészségügyileg szabályos mintát (0,00%).

A mintegy 98,23% ellenőrzött minta szabálytalansága a nem tisztított ivóvíz mintáinak esetében mikrobiológiai (17,24%), és fizikai-vegyszeri (98,21%) okokra vezethető vissza. Mint az említett szabálytalanságok okait, a megnövekedett számú aerob mezophil mikroorganizmusok (az ellenőrzött minták 12,93%-ában), *Pseudomonas aeruginosae* mikroorganizmusok (az ellenőrzött minták 6,90%-ában), hőre ellenálló mikroorganizmusok (a minták 5,17%-ában), megnövekedett számú koliform mikroorganizmusok (a minták 3,45%-ában), *Proteus* fajtájú mikroorganizmusok jelenléte (a minták 0,86%-ában), vas megnövekedett koncentrációja (a minták 56,25%-ában), ammóniák (a minták 55,36%-ában), magán (a minták 38,39%-ában), kalium-permangán megnövekedett felhasználása (a minták 25%-ában), arzén megnövekedett koncentrációja (a minták 40%-ában az összesen öt ellenőrzött minta közül, ahol az arzén koncentrációját megállapították) és nitrit (a minták 0,89%-ában).

A megállapított mikrobiológiai szabálytalanságok a nem tisztított ivóvízben, melyek kihatnak az érzékeny csoportok egészségére (gyermekek, terhes nők, szoptató anyák és idős és krónikus beteg személyek) a *Pseudomonas aeruginosae* mikroorganizmus jelenléte, hőre ellenálló mikroorganizmusok jelenléte, mint amilyenek a *Citrobacter freundii* és *Klebsiella pneumoniae*, régi fekáliis szennyeződése mutatója, és a *Proteus* fajtájú mikroorganizmusok jelenléte, ami a rothadás folyamatának mutatói. Településenként tekintve, Péterrévén állapították meg a meghatározott mikroorganizmusok jelenlétének legnagyobb gyakoriságát (az ellenőrzött minták 62,5%-ában) azután Bácsföldváron, ahol a koliform és hőre ellenálló mikroorganizmusok jelenlétét állapították meg az ellenőrzött minták 8%-ában, és Pecesoron, ahol a mikrobiológiai veszélyt a hőre ellenálló mikroorganizmusok jelentették, melyek az ellenőrzött minták 9%-ában voltak fellelhetőek.

A megállapított vegyszeri veszélyek a nem tisztított ivóvízben a 2016-os év folyamán az arzén és a nitrit. Az arzén bizonyítottan rákkeltő az emberre nézve, így minden előírt koncentráció túllépése veszélyt jelent az emberek egészségére. Az arzén koncentrációját minden településen mérték, ahol nem tisztított ivóvízzel vannak ellátva, és az előírt meggyiség túllépését Péterrévén és Bácsföldváron mérték, így ezeken a településeken az ivóvizet nem ajánlják használatra, illetve nem ajánlják ivóvízként használni, személyes és általános higiéniai fenntartására, élelmiszer előállítására és az állatok élelmezésében. A nitrit veszélyes az érzékenyebb csoportok esetében, ahova a gyermekek, terhes nők, szoptató anyák és az emésztőrendszer krónikus betegségében szenvedők tartoznak, mert vérszegénységet okoznak, és rákos sejtek kialakulásának kockázatát jelentik az emésztőrendszerben. A határértékek túllépését Radicevicen is mérték. A nem tisztított ivóvíz veszélyének kockázata a 2016-os év folyamán Óbecse község területén 33,5%-ban (12671) lakos esetében áll fenn, illetve Péterréve, Bácsföldvár, Pecosor és Radicevic lakosságánál.

A 2016-os év folyamán Óbecse község területén négy köztéri kutat ellenőriztek mikrobiológiai szabályossága végett. A 13 ellenőrzött mintából a mikrobiológiai szabályosságot 46%-ában állapították meg, míg a minták 54%-ának mikrobiológiai szabálytalanságában, a szabálytalan fertőtlenítés mutatói mellett, mint amilyenek az aerob mezophil mikroorganizmusok, megtalálhatóak a *Proteus* típusú

mikroorganizmusok is, a rothadási folyamat jeleit jelentő mikroorganizmusok, a minták 31%-ának esetében. A Proteus típusú mikroorganizmusok jelenléte a veszélyeztetett csoportok tagjaira (gyermekek, terhes nők, szoptató anyák, idős és krónikus betegségben szenvedő személyek) jelentenek veszélyt, két kútban találtak: A Felszabadulás téri és a Péterrévei úti ártézi kútban. Óbecse község közkútjaiból eredő ivóvizek egészségügyi szabályosságának értékelése akadályoztatva volt az egyidőben vett és elemzett fizikai és vegyi szabályossági mutatók hiánya miatt.

A medence vizét, mely fürdésre és rekreációra szolgál Óbecse község területén a 2016-os évben az ivóvíz szabványai szerint ellenőrizték, és külön a zárt (25 mintavétel) és nyitott olimpiai medencék esetében (12 mintavétel) és a három termálvizes medence esetében (11 mintavétel). A zárt és a nyitott olimpiai medence esetében, mikrobiológiai veszélyt fedeztek fel egy ellenőrzött minta esetében, mit friss ürülékes szennyeződés következménye (*Streptococcus faecalis*), és a medence vize tisztításának és fertőtlenítésének nem megfelelő technikai-technológiai folyamata miatt (élesztő és penész jelenléte), ami veszélyt jelent az érzékeny csoportok tagjaira nézve. A zárt és nyitott medence vegyi veszélyeit nem állapították meg. A termálmedence vizében mikrobiológiai veszélyt állapították meg az ellenőrzött minták 80%-ában, mint patogén mikroorganizmusok (*Staphylococcus pyogenes*), friss és régi ürülékes szennyeződés nyomait mutató mikroorganizmusok (*Streptococcus faecalis*, *Citrobacter* spp., *Klebsiella pneumoniae*) és penész jelenlétét, míg a vegyi veszélyt a nitrátok, melyeket minden (100%) ellenőrzött mintában felleltek.

6.2.3.A SZENNYVÍZ ELLENŐRZÉSE

A Vodokanal KV által kezelt szennyvíz minőségének ellenőrzését 22 elemzés (11 minta tisztítás előtt és 11 minta tisztítás után) alapján állapították meg. A szennyvíz tisztítás előtti és tisztítás utáni összehasonlító elemzése alapján, megállapították, hogy nem kielégítő, a tisztítás sikerességét mutató paraméterek koncentrációjának előírt csökkenése, és továbbra is negatív hatással vannak a környezetre, és közvetve a táplálékláncon keresztül, és az anyagok körforgása folytán az természetben és a környezetben, kihatnak az emberek egészségére.

6.2.4.ZÁRADÉK

A vízgyári ivóvíz és az óbecsei vízvezetékben található ivóvíz, melyet Óbecse lakosságának 64%-a fogyaszt, magas szintű egészségügyi szabályossággal rendelkezik, azaz nem jelent kockázati tényezőt Óbecse község lakosságára nézve, akik a központi vízvezetékre vannak rákapcsolódva.

A nem tisztított ivóvíz, melyet Óbecse község lakosságának mintegy 36%-a fogyaszt) Péterréve, Bácsföldvár, Radicevic, Milesevo és Pecesor) nagyon kis százalékból felel meg egészségügyi szempontból (kevesebb mint 2%-ban).

A nem tisztított ivóvízben, veszélyes anyagok találhatóak, melyek kihatnak az emberek egészségére, különösen az érzékeny csoportok esetében (gyermekek, terhes nők, szoptató anyák, idős és krónikus betegségben szenvedő emberek, különösen az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők) mivel jelen vannak olyan mikroorganizmusok, melyek régi ürülékes szennyeződés és rothadás jeleit mutatják,

ezek mellett arzén és nitrit is található. Az ilyen ivóvízzel Óbecse község lakosságának 33%-a van ellátva, elsősorban Péterréve, Bácsföldvár, Radicevic és Pecesor.

Az óbecsei köztéri kutak esetében, mint alternatív ivóvízforrás, csak a mikrobiológiai szabályosságot ellenőrizték, és az eredmények azt mutatták ki, hogy két kút esetében (a Felszabadulás-téri és a Péterrévei úton lévő) a négy ellenőrzöttből, mikrobiológiai veszély található, és a víz használata kockázatot jelent az emberek egészségére nézve, különösen az érzékeny csoportok esetében.

A medencék egészségügyi szabályosságát a 2016-os év folyamán az ivóvízre érvényes országos előírások szerint ellenőrizték, a célrendelkezések hiányában. Az emberek egészségére veszélyes szennyeződések a termálvizes medencékben fedeztek fel, mikrobiológiai (friss és régi ürülékes szennyeződés) és vegyi (nitrit koncentrációja az ivóvízre előírt határérték felett) forrásból. A zárt és a nyitott olimpiai medence vizében mikrobiológiai veszélyes anyagot találtak egy mérés alkamával, mint a higiéniai előírások figyelmen kívül hagyásának, a fürdőzők személyes higiéniájának elhanyagolása és a víz tisztítása nem megfelelő kapacitásának következménye.

Szerves és szervesetlen vegyületek a kommunális szennyvízből Óbecse község területén, negatív hatással vannak a környezetre, és közvetve, a táplálékláncon keresztül, vagy az anyagok körforgásának köszönhetően, az emberek egészségére is.

6.2.5.AJÁNLÁSOK

A szennyvíz elvezetése 1986. óta tisztítórendszer segítségével történik a befogadó DTD csatornáig. A csapadék elvezetése elkülönített zárt és nyitott csatornarendszerrel történik, eredetétől függően, bizonyos átdolgozás után a befogadóba kerül. Az ipari létesítményekben kötelező az szennyvíz elsőleges tisztítására szükséges felszerelés kiépítése. A vizek, mint természeti forrás védelme, a következő intézkedésekkel valósul meg:

-az ivóvíz használatának ésszerűsítésével,

Az ipari létesítményekben, ahol nagy mennyiségű vizet használnak fel, a vízvisszaforgatás elvén működő eljárással valamint a szenny- és technikai víz szétválasztásával a csapadékvíztől, kisebb tisztítórendszerek felszerelésével,

-elválasztó csatornarendszerek kiépítésével a településeken,

-a szennyvíz beengedése előtt a befogadóba, szükségszerűen meg kell a vizet tisztítani,

-az idegenforgalmi helyszínek és a vikend telepek a szennyvizét mini felszerelések segítségével biológiai tisztítással ellátva távolítják el, vagy pedig szivárgásmentes beton szennyvíz gödrökbe,

-a források védelmének védőövezet kialakításával,

-külső és belső vizek elleni védelem kialakításával,

-a földterületek vízelvezetésével és a jobb minőségű földek locsolásával,

-a Holt Tisza felújításával (ezen terület állapotának részletes kivizsgálásával, a víz és az iszap minőségét tekintve és a partok megtisztítása a felhalmozott hulladéktól).

A vízellátás technikai-technológiai kapacitásuk fejlesztésére van szükség Óbecse községben, különösen azon településeken melyek nincsenek a központi vízvezetékre rákapcsolva, valamint szükséges a köztéri kutak szűrővizsgálata, és megfontolni csak azon kutak használatát, amelyekben az ivóvíz egészségügyileg kifogástalan.

El kell végezni a medence vízellátása technikai-technológiai kapacitásának fejlesztését, a víz egészségügyi szabályosságának elérése céljából és Óbecse község kommunális szennyvizeinek tisztítása érdekében.

Intenzívebbé kel tenni az állandó képzéseket, melyek segítségével felismerhetőek és kiiktathatóak azok a körülmények, melyek veszély jelentenek a környezetre és a lakosság megbetegedéséhez vezethetnek. A lakosság képzésének különösen jelentős területe az ivóvízzel való bánásmód, az alapvető higiéniai elvek betartása, a személyes higiénia tartása és az előírt közrend és viselkedési szabályok betartása a medencéken, nyilvános fürdőhelyeken a lakóépületekben és kommunális középületekben.

6.3. ZAJ A KÖRNYEZETÜNKBEN

A zaj nemcsak egyik szennyezője a környezetnek, hanem olyan tényező, amely kihatással van az emberek egészségére. Tekintettel arra, hogy a hanggal való háborgatás szintje nemcsak a hang minőségétől függ, hanem szubjektív tényező is a zaj olyan hangot jelent, melyhez a fizikai mellet pszichofizikai szempontból is tolmácsolni kell. A zajnak nem kell különösen hangosnak lennie ahhoz, hogy kellemetlen legyen. A hang nagysága a napszak függvénye is. A zaj a mindennapi élet elkerülhetelen része, és az emberiség technológiai fejlődése a zaj növekedéséhez vezetett a gépek, berendezések, termelési egységek működésével, a közlekedéssel, stb. Ezért fontos olyan lépéseket tenni a zaj csökkentése érdekében, mert a zajnak nem szabad olyan dologgá válnia, melyre az emberiségnek rá kellene szoknia. A megnövekedett zajszint nemcsak a hallást sérti meg, kihat az ember egészségére is: emeli a vérnyomást, az idegességet és az ingerlékenységet növeli, krónikus fáradtsághoz vezet. A környezet ilyen formában történő szennyezése és az emberek egészségének megrontása a környezeti zaj elleni védelemről szóló Törvény (SZK Hiv.Közl. 32/09 és 88/10 sz.) feladata. A zaj határértéke, mely az orvostudomány szerint hallássérülést okozhat, 85 decibel, a fájdalom határt pedig 120-130 decibelnél határozták meg. A lakásokban fellelhető zaj általában 40-50 decibeles, az irodahelyiségekben 65 decibel, míg a közlekedésben eléri a 85 decibelt.

Az Óbecsei Közigazgatási Hivatal már hosszú évek óta méri a zaj magassági szintjét Óbecse község területén, különböző helyeken és különböző időszakokban. A 2017-es év folyamán, a zaj magasságát 5 helyen mérték: Az autóbusz állomás előtti területen, a Zöldfás u. és a Danilo Kis u.sarkán, a Főútcán a JKISZ 7 titkára településre való bejáratánál, a JKISZ 7 titkára település központi részén és az Uros Predic és a Zöldfás u. sarkánál. A zaj forrásaként kommunális zajokat állapítottak meg valamint közlekedési aktivitást a mérőhelyek közelében. A mérések eredményei azt mutatták, hogy a zaj összesített szintje túllépi a határértéket a környezetben napi időszakokban a 2-es mérőponton, éjjel pedig az 1-es mérőpontnál, míg a többi eredmények kielégítették az ajánlott kritériumokat.

A zaj ellenőrzése annak állandó kísérését jelenti, hogy adott esetben rámutassanak a zajcsökkentés lehetőségeire vagy annak növekedésére adott körülmények között és időszakban, a veszélyeztetett emberek számának becslése, és a zaj csökkentése lehetőségeinek mérlegelése az emberi környezetben.

6.4. POLLENTELÍTETTSÉG A LEVEGŐBEN

A levegőben lévő pollen szűrővizsgálatának fontosságára és szükségességére az Eészségügyi Világszervezet hívta fel a figyelmet a "Phenology and Human Health: Allergic Disorders" címmel megtartott értekezlet hivatalos záradékaival, melyet Rómában tartottak meg 2003-ban. Az értekezleten megállapították, hogy a levegőben lévő pollen fontos okozója az allergiás reakcióknak az elmúlt 50 év során, a szűrővizsgálatok

lehetővé teszik a levegőben lévő pollen tanulmányozását, megelőzését diagnosztizálását és az általa okozott allergiás tünetek gyógyítását is.

Szerbiában, az egészségre gyakorolt negatív és káros hatása miatt, a pollenre mint a természetből kapott polutánsra tekintenek. Egyik módja, hogy közvetlenül segítsünk a pollenre allergiás személyeken (melyek az EVSZ ajánlott) a szerveződés és a levegő pollenkoncentrációjának állandó mérése. A levegőben lévő pollen szűrővizsgálata Óbecsén a Közigazgatási Hivatal részéről, a II 30-70 számú, 2013.június 21-én aláírt Szakegyütműködésről szóló megyezés alapján valósulhatott meg, melyet a Szerb Köztársaság Környezetvédelmi Ügynöksége és az Óbecsei Közigazgatási Hivatal írt alá.

A levegőben lévő pollen szűrővizsgálata Óbecse községben a levegőben lévő pollen jelenlétének (koncentrációjának) és minőségének (fajtájának) megállapítása végett végzik. Mintavételt egy mérőponton végeznek pollencsapda segítségével, egy alkalommal hetente. A vizsgálat paraméterei:

- Pollenszemcsék fajtájának meghatározása a pollen típusági,
- az allergen pollenfajták koncentrációjának meghatározása a levegőben.

Óbecse község 2013 óta február és november eleje között 24 típusú allergen pollent követ (mogyoró, tiszafa és ciprusfa, szilfa, nyárfa, juhar, fűzfa, kőris, nyárfa, gyertyán, platán, dió, tölgy, vöröfenyő, kender, fű, hárs, lándzsás útifű, csalán, üröm és parlagfű). Elemzésre kerültek a napi koncentráció értékei az egész virágzási időszak alatt, februártól novemberig. Ezek az adatok segíthetnek az allergiás betegek hatékonyabb kezelésében, a kommunális és városrendezési szolgálatok munkájában a fűkaszásban, az allergiás betegségeket terjesztő növények esetében, a tróvényes rendelekezésel meghozatalának jobb megítélésében, beleértve a nemzetközi együttműködést is, mert a levegőben lévő pollentartalom nemcsak helyi, körzeti hanem nemzetközi jellegű probléma.

A levegőben lévő pollen és az allergiás betegségek összeköttetésének hosszú éves követése alapján, melyet a világban elvégzettek, megállapították, hogy a parlagfű pollenje felelős minden kiváltott allergiás tünet 50%-áért, és ez a pollen a legerősebb allergén az összes pollenfajták közül. A fák virágzásának ideje alatt a legerősebb pollenje a nyírfának van, mely felelős minden kiváltott allergiás tünet 30%-áért, míg a fű pollenje 20%-ét felelős.

Az allergiás reakció megjelenése (bronchitis, konjuktivitis, dermatitis, pollennátha) a pollen allergéntartalmától függ és levegő koncentrációjának magasságától. A legmagasabb pollenkoncentráció a levegőben a délutáni órákban van, ezért azt ajánlják az érzékeny személyeknek, hogy ebben a napszakban kerüljék a szabad levegőn töltött időt, sétákat. Az időjárási viszonyok nagyban kihatnak a pollen koncentrációjára a levegőben, a száraz, meleg napok enyhe széllel hozzák a legnagyobb koncentrációt a levegőben, míg az esős, hidegebb napokat a kisebb koncentráció jellemzi. A legjobb időszak a kinti tartózkodásra az eső utáni időszak, mert akkor a legkisebb a pollentartalom a levegőben.

A parlagfű irtása igen fontos tevékenység melybe mindenkinek be kell kapcsolódnia, természetes személyek, (egyének), mezőgazdasági és ügyviteli területek tulajdonosai, közszolgálatok, felügyelőségek, stb. Összefogással lehetséges a parlagfűvel fedett területek csökkentése, ezzel pedig enyhíthető annak hatása.

6.5 AZ ÉLELMISZER MINŐSÉGE

Azok a szakemberek, akik az élelmiszerek egészségügyi szabályossága területén dolgoznak, azt állítják, hogy az abszolút egészséges és nem szennyezett élelmiszer fogalma, azaz a nulla kockázat fogalma nem reális, de minden országban az az irányvonal, hogy a modern technológiai eszközök útján felismerik a kockázatokat és azokat a lehető legkisebb mértékre csökkentik. *(M.O.Miric, S.S. Sobajic: Az élelmiszerek egészségügyi szabályossága, 2002)*. Itt azokat az eredményeket mutatjuk be, melyeket az élelmiszerek ellenőrzése során kaptunk a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben és a Gerontológiai Központban.

6.5.1. AZ ÓBECSEI LABUD PEJOVIC ISKOLÁSKOR ELŐTTI INTÉZMÉNY

A 2016-os év folyamán az Óbecsei Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben, Milos Crnjanski u.72 hsz.elvégezték az élelmiszerek mintavételét és laboratóriumi elemzését:

1. A társadalmi élelmezés 9 porcióját tápérték ellenőrzésére,
2. Fogyasztásra kész élelmiszer 4 adagját egészségügyi biztonsági mikrobiológiai vizsgálatra,
3. Tisztaság ellenőrzésére 9 mintát olyan felületekről, melyek kapcsolatban vannak az élelmiszerekkel és a személyzet kezeiről, akik az élelmiszer készítésén és szétosztásán dolgoznak.

6.5.1.1. Az élelmiszer adag tápértékének ellenőrzése

A 2016-os év folyamán a a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben és a Gerontológiai Központban elvégezték összesen 9 társadalmi élelmezés élelmiszer adagjának laboratóriumi ellenőrzését, éspedig: 4 reggeli, 4 ebéd és 1 uzsonna adagját, 1-7 éves gyermekek részére. Az egész napos élelmezési csomag (reggeli+uzsonna+ebéd) nem elegendő az élelmiszer tápértékének ellenőrzésére az intézményben.

A gyermekek számára fenntartott intézmények társadalmi étkeztetése szabványairól szóló Szabályzat (SZK Hivatalos Közlönye, 50/94 sz.) rendelkezéseivel összhangban, három adag élelmiszer energetikai értéke, melyet a gyermek kap az iskoláskor előtti intézményben, 65%-át kell, hogy kitegye az egy napi szükségleteknek (azzal az elvárással, hogy a többi élelmiszert a gyermek a családi étkeztetés során kapja meg). Szintén az idézett Szabályzat szerint, a reggeli energetikai értéke 26%-át, az ebéd 30%-át az uzsonna 10%-át tartalmazza a napi energetikai értéknek.

A kapott eredmények tolmácsolásában, a fél napi élelmiszer adagok mintájának energetikai értéke az iskoláskorú gyermekek esetében a napközis ellátásban, tiszteletben tartották a lakosság élelmezésére kiadott Ajánlásokat Az Egészségügyi Világszervezet Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének részéről az 1988-as évben és a FAO/SZO/UUN 2004-ből valamint a gyermekek számára fenntartott intézmények társadalmi étkeztetése szabványairól szóló Szabályzat (SZK Hivatalos Közlönye, 50/94 sz.) rendelkezéseit, melyek szerint két adagnak (reggeli és ebéd) biztosítania kell a napi energiaszükségletek 55%-át a megfelelő életkorú gyermekek számára.

A konyhasó összetételének ellenőrzése, azaz a nátrium-kloridé, megtörtént minden reggeli és ebéd ételkészítés-adagban, az iskoláskor előtti gyermekek esetében. A Szerb Köztársaság lakosságának ételkészítése törvényes jogalapja és az ajánlások hiányában, a kapott eredményeket a Nagy-Britanniai Étélkészítési Tudományos Bizottság ajánlásaival összhangban értelmeztük, mely szerint a napi nátrium-klorid bevitel 2,0 grammig ajánlott az 1-3 éves gyermekek számára, 3,0 grammig a 4-6 éves gyermekek esetében és 5,0 grammig a 7 és attól idősebb gyermekek esetében. A jelentésben a fél napi adag (reggeli és ebéd) kezdő értékei kerülnek kimutatásra.

A fél napi adag (reggeli, ebéd) átlagos energetikai értéke az 1-7 éves gyermekek esetében 1134,03 kcal (4744,80 kJ). A fél napi adag (reggeli, ebéd) átlagos energetikai értéke az 1-3 éves gyermekek esetében az egész napi energetikai érték 92,20%-át teszi ki, ami 32,20%-kal több mint az ajánlott érték a nyolcórás intézményi tartózkodás esetében, az Étélkészítési és Mezőgazdasági Szervezetének lakossági ételkészítési Ajánlásai szerint 1988-ból, valamint a a gyermekek nyolcórás intézményi tartózkodásának szabályozott értékeit tartalmazó Szabályzat szerint.

A fél napi adag (reggeli, ebéd) átlagos energetikai értéke az 4-7 éves gyermekek esetében az egész napi adag 66,12%-át teszi ki, ami 1,12%-kal több mint az ajánlott érték a nyolcórás intézményi tartózkodás esetében, az Étélkészítési és Mezőgazdasági Szervezetének lakossági ételkészítési Ajánlásai szerint 1988-ból, valamint a a gyermekek nyolcórás intézményi tartózkodásának szabályozott értékeit tartalmazó Szabályzat szerint. Az átlagos energetikai tartalma egy átlagos fél napi adagnak az 1-7 éves gyermekek csoportjában, a fehérje 11,91%-kal, zsírok 25,02%-kal és szénhidrátok 62,88%-kal vesznek részt, ami összhangban van az Étélkészítési és Mezőgazdasági Szervezetének lakossági ételkészítési Ajánlásaival 1988-ból

A só átlagos tartalma az ellenőrzött mintákban 2,58 grammot tett ki, azaz 129%-át az ajánlott értéknek az 1-3 éves gyermekek esetében, illetve 86,00%-át a 4-6 éves gyermekek esetében, melyeket a Nagy-Britannia Ételkészítési Szabványok Ügynökségének Tudományos Tanácsadói Bizottsága látott elő.

6.5.1.2. Az ételkészítés egészségügyi biztonságának ellenőrzése az Óbecsei Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben

A 2016-os év folyamán, összhangban a leszerződött kötelezettségekkel és az évi tervvel, az Óbecsei Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény épületeiben összesen 4 ételkészítés vagy készítés mintát ellenőriztek mikrobiológiai szempontból. Mind a 4 (100,00%) adag ételkészítés/készítés esetében megállapították a mikrobiológiai feltételekkel való összhangoltságot, ami az ételkészítés biztonságát illeti az ételkészítések bármilyen gyártási fázisában lévő higiénijának általános és külön feltételeiről szóló Szabályzat (SZK Hivatalos Közlönye 72/10 sz.) szerint.

6.5.1.3. A terek tisztaságának ellenőrzése olyan felületekről és a személyzet kezeiről, akik az ételkészítésben és szétosztásban vesznek részt az Óbecsei Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményben

A 2016-os év folyamán, összhangban a leszerződött kötelezettségekkel és az évi tervvel, az Óbecsei Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény épületeiben összesen 9 mintát vettek felületekről mikrobiológiai ellenőrzés céljából. A tereket munkafelületekről, felszerelésekről, eszközökről, munkaruháról és a foglalkoztatottak

kezeiről vették le, a objektumok közegészségügyi-higiéniai feltételeinek ellenőrzése céljából. Mind a 9 (100%) ellenőrzött minta a felületekről összhangban volt az előírt mikrobiológiai kritériumokkal.

6.5.2. ÓBECSEI GERONTOLÓGIAI KÖZPONT

A 2016-os év folyamán, összhangban a leszerződött kötelezettségekkel és az évi tervvel, AZ Óbecsei Gerontológiai Központ élelmiszer-előállítás és szétosztási helyiségeiben összesen 60 mintát vettek a felületekről mikrobiológiai ellenőrzés végett. A törlőket munkafelületekről, felszerelésekről, eszközökről, munkaruháról és a foglalkoztatottak kezeiről vették le, a objektumok közegészségügyi-higiéniai feltételeinek ellenőrzése céljából. Az összes ellenőrzött felületi minta esztében összesen 4-nél (6,67%) mintánál találtak nem összhangolságot az előírt mikrobiológiai kritériumokkal.

6.5.3. AJÁNLÁSOK

Fel kell fejleszteni az iskoláskor előtti gyermekek számára előlátott élelmiszerek energetikai- és tápértékének szűrővizsgálatát, valamint az élelmiszer egészségügyi biztonságát, a törlők tisztaságát a felületekről és a személyzet kezeiről a társadalmi élelmiszer épületeiben Óbecse község területén.

Fel kell fejleszteni az élelmiszer elosztás módját a gyermekek életkorát és szükségleteit tekintve (az 1-3 éves és z 4-6 éves gyermekek esetében).

Intézkedéseket fogantatosítani a só mennyiségének csökkentése érdekében a társadalmi étkeztetés élelmiszer-adagjaiban.

Fel kell fejleszteni az iskoláskor előtti gyermekek számára előlátott élelmiszerek energetikai- és tápértékének szűrővizsgálatát, valamint az élelmiszer egészségügyi biztonságát, a törlők tisztaságát a felületekről és a személyzet kezeiről az Óbecsei Gerontológiai Központban.

6.6 HULLADÉKKEZELÉS

A hulladék minden olyan anyag vagy tárgy, melyet birtoklója eldob, szándékába áll eldobni vagy szükséges, hogy eldobjon. A hulladék fajtái:

- kommunális – háztartási hulladék (házi hulladék), valamint egyéb hulladék amely természeténél és összetételénél fogva hasonló mint a háztartási hulladék,

- üzleti, kömmerciális – olyan hulladék, amely a vállalatokban, intézményekben és egyéb intézményekben gyűlik össze, melyek teljese mértékben vagy részben kereskedelemmel, szolgáltatással, irodai munkával, sporttal, rekreációval vagy szórakoztatással foglalkoznak, kivéve a háztartási és ipari hulladékot,

- ipari – Bármely ipari részlegből származó hulladék, vagy olyan helyről származik, ahol ipari tevékenység folyik, a meddőségek és kísérő ásványi nyersanyagot kivéve a bányákból és a kőtörőkből.

A veszélyes jellegzetességtől függően, melyek kihatnak az emberek egészségére és a környezetre, a hulladék lehet:

-veszélyes – az a hulladék, mely eredeténél, összetételénél vagy veszélyes anyagok koncentrációja végett veszélyt jelenthet az környezetre és az emberek egészségére nézve, és legalább egy veszélyes jellemzője van, melyeket külön előírások határoztak meg, beleértve a csomagolást is amelyben a veszélyes hulladék be volt, vagy be van csomagolva,

-veszélytelen – az a hulladék, amelynek nincse veszélyes hulladéokra jellemző jellegzetességei és

- mozdulatlan, elfekvő – az a hulladék, mely nem változtatható meg semmilyen fizikai, vegyi vagy biológiai eszközökkel, nem bomlik szét, nem ég el, vagy egyéb fizikai vagy vegyi módon reagál, biológiailag nem bomlasztható le, és nem hat kedvezőtlenül más anyagokra, melyekkel kapcsolatba lép, oly módon, hogy szennyezheti a környezetet vagy az emberek egészségét, és a kiválasztott anyag, és annak összetétele valamint annak mérgező jellemzője nem lehet jelentős, és nem veszélyeztetheti a felszíni és a földalatti vizek minőségét.

A hulladék- és veszélyes hulladékkezelés alatt intézkedések foganaosítását értjük a hulladék összegyűjtése, szállítása, újrahasznosítása, elraktározása céljából, és mindezen tevékenység feleltsi felyügyelete is étjük. A hulladék fizikai- vegyi, annak vegyi és biológiai talajdonságainak, összetételének megállapítása a hulladék karakterizációja, annak csoportosítás és kezelése, eljárás alá vonása és határon túli szállítása érdekében. A hulladék vizsgálata alapján végzik annak csoportosítás és osztályozását – a hulladék egy vagy listára való beosztását, melyeket külön előírások írnak elő, eredete, összetétele és további rendeltetése szerint. A hulladék csoportosítása és osztályozása alapján eldönthető, hogy a hulladék elraktározható-e vagy pedig szükséges annak feldolgozása, komposztálása, anaerob feldolgozása, a hulladék csökkentése a forrásánál. A hulladék tárolása a lerakóhelyeken történik, a felszínen vagy a földfelszín alatt. A hulladéktárolást szabályozó rendelet szerint előírásokat és feltételeket hoznak a szemétkerakó kiépítése és működése céljából, azon hulladék fajtáinak meghatározásáról, melyek lerakása a hulladéktárolóban nem engedélyezett, a hulladék fogadásának illetve elutasításának feltételeiről a lerakó helyen, stb. és mindezt az emberekre és a környezetre gyakorolt káros behatások csökkentése vagy meggátolása érdekében, különösen a földalatti és a felszíni vizek, földterületek és a levegő szennyezés esetében.

Óbecse község területén a kommunális hulladék megfelelő kezelése jelentős ökológiai problémát jelent, tekintettel arra a tényre, hogy a felgyülemlett kommunális és ipari hulladék mennyisége állandóan növekszik. A meglévő állapotban, Óbecse község területéről a hulladék raktározása a Botra hulladéklerakó helyen történik.

Óbecse község területén jelen van a vad szemétkerakó helyek problémája, valamint a veszélyes hulladék több évtizede szabálytalan raktározásának problémája. A megtermelt veszélyes hulladék mennyiségéről, raktározásáról pontos adatok nem léteznek. A község területén egy megfelelő hely sincs a veszélyes hulladék tárolására, de felhatalmazott kezelők sincsennek, akiknek engedélye lenne az illetékes szervektől a veszélyes hulladék hő- és fizikai-vegyi kezelésére. Továbbá, nem létezik tartós hely sem a veszélyes hulladék tárolására. Az egészségügyi hulladék kezelése rendszerének felállítása céljából, nélkülözhetetlen a hulladék keletkezésének helyén történő szelektív, szervezett gyűjtése a hulladéknak, annak szállítása és megfelelő ellátása. Az állati eredetű hulladék, főleg a vágóhídi hulladék, nagyobb mértékben (80%-ban) szabálytalanul kerül elhelyezésre az állatgördörökbe, előző ellátás nélkül, ami ellentétben van az állategészségügyi Törvénnyel.

A hulladékkezelés rendszerének felállítása érdekében az EU-s szabványokkal összhangban, a Hulladékkezelés országos stratégiájával és a törvényes előírásokkal, Óbecse község Képviselő-testülete 2011.07.28-án meghozta a Óbecse község helyi

hulladékkezelési tervét a 2011-2020-as évekre (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 10/2011 sz.).

A hulladék megfelelő kezelése céljából a következő intézkedéseket látták elő:

– az állattemető és a kommunális hulladék elhagyott lerakó helyeinek szanálása és helyreállítása;

– az állattetemek és állatorvosi hulladékok tárolása ideiglenes lerakóhelyen Óbecse község bekapcsolódásáig a sintértelep-renszerbe vagy égető kemence kiépítéséig;

– a hulladék forrásánál történő szétválogatása és a feldolgozás bevezetése, mint a tárolásra szánt hulladékmennyiség csökkentésének folyamata;

– a kommunális hulladék ideiglenes tárolása e meglévő tárolóhelyen, a minimális védelmi intézkedések biztosítása mellett használati ideje alatt;

– a község bekapcsolása a kommunális hulladék tárolásának körzeti rendszerébe, a községek együttműködési megállapodása alapján;

– A Kommunális hulladék kezelési programjának kidolgozása a körzet részére a kommunális hulladék raktározása céljából, mellyel meghatározzák a körzeti kommunális hulladék tárolóhelyét, az átrakó állomások számát a régióban, és egyéb lehetőségeket a kommunális hulladék kezelésére (újrahasznosítás, komposztálás, égetés, anaerob feldolgozás, stb.) és a Helyi hulladékkezelő terv összehangolását a törvénnyel és ennek a területnek a törvényhozási normáival.

6.7. FÖLDTERÜLET

A föld a földkéreg vékony, felszíni vékony porhanyós rétege, melynek vastagsága a litoszféra méreteihez képest jelentéktelen, de sorsdöntő a teljes földi élet megmaradásának szempontjából. A feltételesen megújuló erőforrások közé sorolták, tekintettel keletkezésének hosszadalmas folyamataira és fejlődésére. Amennyiben szem előtt tartjuk a földterület korlátozott bioproduktivitását, és annak csökkenő területét, az embernek szembe kell szállnia mindennel ami veszélyteti a természetet és annak erőforrásait.

A földnek ökológiai és szocio-gazdasági szerepe van. Az ökológiai szerepe: a biotermelés, a géntartalék és a növény- és állatvilág védelme, és szűrő hatása van, megtartja és átalakítja az anyagokat. A szocio-gazdasági szerepe: a művelődési-kulturális hagyományok védelme és megőrzése, nyersanyagforrás és víztartály, és olyan jellegzetessége, hogy támogatja az épületek kiépítését infrastruktúrával és a hulladék tárolásával együtt.

A föld természetes szűrő, amely semlegesít bizonyos mérgező anyagokat, megváltoztatva azokat vagy befogadva annak mérgező anyagait. A föld a vizek tisztításának fő tényezője. E mellett, kulcsfontosságú összetevője az árvizek szabályozásának, a csapadék megtartása által, mert a föld döngölése, keményebbé tétele és vízhatlan réteg kialakítása a csapadék gyorsabb elfolyását eredményezi a folyómeder felé. A föld és az élővilág között állandó anyagcsere folyik, ami a földet egy dinamikus rendszerré teszi ami állandó mozgásban van és állandó változásnak van kitéve. Ez a szerves és az ásványi tartalmak kölcsönhatásának eredménye, egy önálló természetes jelenség. A földön terem meg az élelmiszer, tárolható és átalakítható a nap energiája, őrzik és óvják a genetikai erőforrásokat, sok anyag szűródését és átalakítását végzi el. Az emberi aktivitások alapjaként, a nyersanyagok forrásaként és kultúrörökségünk felbecsülhetetlen fontossággal bír állapotának követése, a megújuló felhasználásának és megfelelő védelmének függvényében.

A városi földterületek a városiasodás folyamatában jönnek létre és jelentő emberi beavatkozásnak vannak kitéve a sűrűbb lakottság, a közlekedés intenzitása, az ipari létesítmények közelsége, stb. miatt. A városi földterület minősége ismeretének jelentősége, a szerves és nem szerves mérgező anyagok tartalma szempontjából a kockázatbecslés lehetőségében mutatkozik meg és a várostervezés lehetőségében, az esetleges szennyezési források felismerése és kihelyezése szempontjából.

A nagyobb behatás következtében, főleg az ökológiai funkció esetében, a városi földterületek korlátozott felhasználásra vannak ítélve, vagy teljesen meg lesznek semmisítve. Az ilyen földterületek károkat okozhatnak az emberek egészségének a nehézfémek, nitrátok, permetező szerek és szerves mérgező anyagok befogadása és kibocsátása végett. A mérgező anyagok hosszútávú bevitele a földbe csökkentheti annak tároló kapacitását, aminek a következménye a föld és a földalatti vizek tartós szennyezettsége lehet.

Több módja van annak, hogy a városi földből a különböző mérgező anyagok az emberi szervezetbe jussanak. A legfontosabb közülük a mindennapi emberi tevékenység, amikor az ember kapcsolatba kerül a földdel, a parokban, játéktereken, lakóövezetekben, kereskedelmi és más objektumokban. A másik jelentős módja a földhasznos növények-ember vonulat, amikor az ember a mérgezéssel közvetett módon kerül kapcsolatba, növényeken keresztül, melyeket szennyezett területeken nevel. A föld szennyezettsége szabály szerint az emberi tevékenység következménye, és ezért szükséges a szennyező anyagok jelenlétének nyomon követése a városi földterületeken, azon területek feltérképezése, melyek különösen szennyezettek bizonyos sajátos szennyezőanyagok útján, és azok szanálási folyamatának végrehajtásában.

Vajdaság AT Környezeti szűrővizsgálata projektuma keretein belül a 2017-es évben a Tartományi Városrendezési és Környezetvédelmi Titkárság elvégezte a nem mezőgazdasági rendeltetésű föld szűrővizsgálatát is, amely során elvégezte az óbecsei hulladélerakó területének vizsgálatát is. A mintákat a következő tartalmakra vizsgálták: nehézfémek, policiklikus aromatikus szénhidrogén, poikol biofenol, gyomirtó szerek és ásványo olajok. A kapott eredmények alapján megállapították, hogy a minták nem tartalmaznak nehézfém koncentrációt a megengedett értékek felett. A szerves szennyező anyagok jelenléte jelentősen alacsonyabb a jelentős szennyezettséget mutató értékektől.

Óbecse község területén a 2018-as évben elvégzett földminőség-ellenőrzés során 3 helyszínről vettek mintákat:

- a Petőfi Sándor Általános Iskola udvara,
- a Samu Mihály Általános Iskola udvara és
- a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény udvara.

A réz jelenléte a mintában amelyet a Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény udvarából vettek, valamint a kádium jelenléte mindhárom mintában túllépi a határértékeket a földben lévő szennyező, káros és veszélyes anyagok határértékeiről szóló Rendelet szerint.

A kádium kisebb koncentrációja az építkezési helyen lévő föld eredeti tartalmából ered, sokkal nagyobb koncentrációja pedig a földbe emberi behatás következményeként kerül be. A mezőgazdasági földterületek jelentős szennyezője a Cd és egyéb nehézfémekkel a szerves műtrágyák okolhatók – különösen a P műtrágyák és az iszap. Hogy a föld-növény ember rendszerbe, a végső felhasználónak jó minőségű élelem jusson, az ember által elkövetett szennyezést meg kell gátolni, vagy legalább ellenőrzés alatt tartan. A környezet Cd szennyeződése gyorsan növekszik az elmúlt tíz évben, és ez a Cd nagyobb ipari felhasználásának következménye. A légkör jelentős

szállítóeszköz a különböző forrásból származó fémek számára. A földterületek sokszor száz kiométerekre szennyeződnek meg a szennyezőanyagok kibocsátási helyétől.

Szükséges megemlíteni, hogy a mintát városi földterületen vették ki, és nem a termelésre előlátott földterületről, így a káros hatásokat is ennek függvényében kell nézni. Szem előtt kell tartan azt a tényt is, hogy az előző időszakban az épületek kiépítése során, nem tartották be a helyszínen az összes törvénnyel előlátott rendelkezéseket. A mintavétel során, mintegy 70 cm mélységben, konzervdobozokat, elemeket, téglát találtak. A kapott eredmények arra mutatnak rá, hogy az épület körül földet hordtak, amelyet a törmelékre szórtak rá, szabályos let volna, hogy a feltöltés előtt az építkezési törmelékot összeszedik és elszállítják a helyszínről. Szintén figyelembe kell venni, hogy a vajdasági településeken az őszi nagytakarítás során, az udvarokban, kertekben égették a leveleket, növényeket, gallyakat. Bizonyos tanulmányok szerint ez is oka lehet a föld szennyezettségének, mert sok szennyező anyagot a levegő terjeszti, több kilométerre, de a növényekben is lerakódhatnak.

A föld szennyezéstől való védelme érdekében, a következő intézkedéseket látták elő:

- a szennyvíz megfelelő elvezetése a község minden településén;
- a vízvezető csatornák rendszeres karbantartása;
- az ásványi anyagok kitermelése és kivizsgálása a geológiai kutatásokról és bányászatról szóló Törvény alapján;
- a nyersanyagok kibányászása után a bányagödröket szanálni kell az idevágó törvényes rendelkezésekkel összhangban;
- a gyom- és rovarirtó szerek ellenőrzött használata a mezőgazdasági földterületeken és más szerek használatát a nem mezőgazdasági földterületeken;
- a hulladék gázok ellenőrzött kibocsátása az energetikai és technológiai kibocsátókból;
- a csapadékból származó szennyvíz ellenőrzött;
- megfelelő hulladékkezelés;
- a balesetek utáni idejében történő helyreállítás;
- Védő zöldövezet kialakítása az utak, csatornák mentén a mezőgazdasági földeken, munkaterületeken, farmokon, kommunális és egyéb épületeknél.

Már említettük, hogy a föld természetes szűrő, amely semlegesít bizonyos szennyező anyagokat, megváltoztatva azokat vagy akkumulálva mérgező jellegét, az a javaslat, hogy az elkövetkezőkben is elvégezzék a föld mintavételét, a Mintavételi és megfigyelési helyszínek tervének kidolgozásával. A föld szennyezettségi szintjének követése igen fontos feladat a környezetvédelem keretein belül.

6.8. ROVAROK ÉS RÁGCSÁLÓK JELENLÉTE ÉS SZÁMA

Mint lehetséges tartályok és hordozói fertőző betegségeknek, a rovarok és a rágcsálók a közegészségügy egyik problémája. Itt a szúnyogok, kullancsok és rágcsálók népességének ellenőrzésére térünk ki. Nem kell viszont figyelmen kívül hagyni, hogy minden állatfajnak jelentős helye van az ökológiai rendszerben, és a szúnyog- és rágcsáló irtás tevékenységének is szakmai tudással kell hozzáálni, hogy ne ártsunk vele a természetnek és a környezetünknek.

6.8.1. SZÚNYOGOK ÉS KULLANCSOK

Óbecse község, hosszú éveken át nagy figyelmet fordít a szúnyogok és kullancsok által terjesztett fertőző betegségek elleni védelemre.

Az intézkedések, melyeket foganatosítanak, a szúnyogok és kullancsok permetezése, az első meleg napoktól kezdve, amíg azt az időjárási viszonyok megkövetelik. Ez az időszak, az időjárási viszonyok változása miatt, változó, így néha áprilistól október végéig tart.

Óbecse községnek van kidolgozott Tanulmánya a szúnyogok és kullancsok permetezéséről Óbecse község területén, melyet az Újvidéki Mezőgazdasági kar dolgozott ki, 2016.októberében.

A szúnyogok a Culicidae (rend Diptera, alrend Nematocera) családjában tartoznak. A mai napig a világban összesen 3.523 különböző fajta szúnyogot tartanak nyilván a Culicidae családból (Harbach 2011, Mosquito Taxonomic Inventory, <http://mosquito-taxonomic-inventory.info>), Európában mintegy 100, Szerbiában pedig mintegy 40 fajta él. Sok tudós, a betegségek miatt, melyeket terjeszt, a szúnyogokat a **világ legveszélyesebb állatainak** tartja. Tekintet nélkül az Egészségügyi Világszervezet (EVSZ) erőfeszítéseire, még mindig évente több mint 200.000.000 ember betegszik meg, és 600.000-tól 1.000.000 emberig hal meg maláriában (<http://www.who.int>), melyet a szúnyogok terjesztenek. A malária ismét fenyegeti Európát, a 2011-es évben járvány volt a szomszédos Görögországban (<http://ecdc.europa.eu>), ahonnan, akár Szerbiából, ezt a betegséget kiirtották a Második világháború után.

Az utóbbi években kiemelt betegség Óbecse község területén a Nyugat-nílusi láz. Ez egy feltételesen komoly betegség, amely a Culex fajta (ún.házi szúnyog) fertőzött szúnyog csípésével terjed. A betegség okozója a Nyugat-nílusi vírus, amely ma a legelterjedtebb rovarok által terjesztett vírus a világon.

Ugyanakkor, nem szabad szem elől téveszteni, hogy a szúnyogok ökológiailag hasznos rovarok, a biodiverzitás gazdagságához való hozzájárulásuk, a táplálékláncban betöltött szerepük, megporzás miatt, és csak bizonyos fajtájuk zaklatók vagy/és veszélyforrások az ember és az állatok egészségére, mert hordozói és átvivői, illetve okozói a betegségeknek.

Hogy csökkenjen a szúnyogok népessége, szükséges elvégezni a terep felújítását, ami magába foglalja a mocsarak és tócsák felszámolását és a halastavak karbantartását, a vízenyős rétek kiszáraitását és a folyómenti vízenyős területek szanálását. Mivel minden intézkedés komoly anyagi költségekkel jár, a mi környékünkön a szúnyogok számának korlátozása permetezéssel történik, melyek irányulhatnak a lárvákra vagy a felnőtt szúnyogok ellen. Szintén fontos felhívni a lakosság figyelmét a személyes védekezésre, ami főleg az olyan helyen való tartózkodás elkerülését jelenti, ahol sok szúnyog található, szúnyogok elleni szerek használatát a kinti tartózkodás idején, az udvari tócsák kiszáraitását, stb.jelenti. A személyes védelem részletes intézkedéseit Óbecse község megjelentette hivatalos honlapján.

A kullancs sajátságos ízeltlábú, amely a városi környezetben fertőző betegségeket terjeszt, amivel veszélyezteti az emberek és az állatok egészségét. Szúrásával az emberre átviheti: a Lyme-kórt, kullancs encefalitiszt, krími-kongói lázat, rózsahimlőt...a felsoroltakból Óbecse község területén bizonyos számú Lyme-kór beteg található, és úgy vélik, hogy minden tizedik kullancs betegséghordozó - Borrelia burgdorferi. Óbecse község, a minél hatékonyabb kullancsok elleni harc érdekében többrendeltetésű munkacsoportot alakított, amely ezzel a problémával foglalkozik. Követve a kullancs marását az embernél és az állatoknál, időben történik a permetezés,

és a jó eredmények sem maradnak el. Óbecse község Egészségügyi Tanácsa 2016. júniusában közzétette Mit kell tudnunk a Lyme-kóról című felvilágosító füzetét szerb és magyar nyelven, ami tartalmazza a betegség tüneteinek rövid leírását, utasítás a kullancsmarás esetére és a lakosság személyes védelmének intézkedéseit.

6.8.2. RÁGCSÁLÓK NÉPESSÉGE

A 2014-es év folyamán, több esetben rágcsáló támadásra került sor. Tekintettel arra, hogy nagy kárt okozó esetekről volt szó a gabona, szója, árpa, takarmányhere és cukorrépa esetében, amit a mezei pocok okozott, szakcsoport alakult amely ellenőrzte a rágcsálók számát. A csoportba voltak a kárt elszenvedett termelők képviselői, Óbecse község, a PIK Becej képviselői is. A parcellák és a termés ellenőrzése után megállapították, hogy a kár mintegy 2.300 ha területen következett be, és 3.000 ha veszélyeztetett szója, gabona, takarmányhere, árpa és cukorrépa termés volt. Bizonyos termékek magvasak, így a kár többszöröse volt, mint a merkantil gabona esetében. A becsült lyukszám 60-90.000 volt hektáronként, ami nagyon nagy szám, várhatóan 50-90%-os terméskiesést jelentett. Az esetről értesítették a Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Minisztériumot, akik szintén kiszálltak a helyszínre a Környezetvédelmi és növényvédelmi intézet munkatársaival együtt.

A rágcsálók jelenléte kifejezettebb volt a csatonákhoz közelebb eső gabonatanálknál valamint az elhanyagolt részeken, a vad hulladéklerakó helyeknél vagy a parlagon. Intézkedési javaslat született ami szervezett és egyidejű intézkedést látott elő, mellyel minél nagyobb területet fogtak át, úgy mezőgazdasági, mint nem mezőgazdasági rendeltetésűt, valamint a vad hulladéklerakókat, a folyók és csatonák partjait, minden illetékes koordinált munkájával. Ezek a helyszínek jelentik a kulcs problémákat, mert jelentős források több fertőzésnek is, és olyan helyek, ahol a rágcsálók áttelelnek és ami túlnépésedésüknek kedvez és jelentősen növeli számarányukat.

Óbecse község területén történő rágcsálóirtás tervével összhangban a 2015-ös évre vonatkozóan, első körben a hulladéklerakó helyet és a folyó-, illetve csatornapartot mentsítették a rágcsálóktól, illetve azokat a területeket, melyek komoly fertőzésforrást jelentettek, második körben pedig a mezőgazdasági földterületeket látták el, melyek gabona alatt voltak, ahol nagyobb számban voltak fellelhetőek a rágcsálók. Az elvégzett munka után nem jelentettek nagyobb problémát a rágcsálókkal kapcsolatban.

7 A KÖZSÉG VÁROSKÉPE

Az ember egészsége a környezetétől, életstílusától, biológiai sajátosságaitól és az egészségügyi rendszertől függ. A környezet és a életstílus a területrendezéstől függ, amit népszerűen urbanizmusnak, városrendezésnek nevezünk. A városrendezés, illetve a területrendezés a helyi önkormányzat illetékessége akik tartalmakat javasolnak abba a környezetbe, ahol élünk és használunk, és melyek pozitívan vagy negatívan hatnak a térség felhasználóira, és így hatanak az egészségünkre is.

7.1. LAKHATÁS

Óbecse Területrendezési terve szerint, az építkezési körzet 3616,00 ha-t tesz ki. A települések építkezési körzetei a legnagyobb területet foglalják magukba, és 3116,31 ha-t tesznek ki.

21.táblázat Az építkezési körzetek területe Óbecse község települései szerint

Ssz.	Település	Az építkezési körzet területe (ha)
1.	Bácsföldvár	327
2.	Péterréve	556
3.	Radicevic	103
4.	Óbecse	1938,31
5.	Milesevo	120
6.	Pecesor	72
	Összesen:	3116,31

Az adatok Óbecse község Területrendezési tervéből valók

Óbecse település Fő várorendezési terve alapján az építkezési körzet 1938,00 ha-t tesz ki. A lakhatási területek foglalnak el legnagyobb területet, 638,24 ha-t, úgyhogy az átlagos népsűrűség 37,43 lakos/ha.

A népsűrűség hatással van az életminőségre és az életszínvonalra is, és ezzel minden városrendezési terv kiinduló mutatója.

A népsűrűség (a továbbiakban: sűrűség) a lakhatási egység tervi mutatója, és a lakosok számát mutatja egy adott területhez viszonyítva, és kimutatható mint nettó vagy bruttó sűrűség, és kimutatási egysége lakosok száma hektáronként (lak.sz./ha).

A sűrűség kihat a lakhatás minőségére, a város várorendezési koncepciójára, a higiéniai feltételekre a ferőzések szempontjából, lakosonkénti zöld terület mennyisége, a zaj és füst mennyisége. Kihat az infrastruktúrális kapacitásokra (villanyáram, víz használat, telefonvonalak száma, kommunális szolgáltatások igénye...). A sűrűség kötve van a szolgáltatói tevékenység, társadalmi tartalmak épületeinek számához és a szabad, pihenésre, sportra és rekreációra szolgáló területekhez is.

Összegezhető, hogy amennyiben egy adott területen szavatolt bizonyos sűrűség akkor szavatolt egy bizonyos fokú életminőség és életszínvonal is.

A lakóépületek jellegezetességei szerint, a népsűrűség és a lakhatás módja szerint a lakhatás alapvető formái:

- **CALÁDI LAKHATÁS MUNKÁVAL**

A parcella elfoglaltságnak maximális mutatói erre a körzetre:

típus	elfoglaltság (%)
Családi lakhatás	40
Családi lakhatás munkával	50
Mezőgazdasági típusú családi lakhatás	50
Ügyvitel	50

- **CSALÁDI LAKHATÁS**

A parcella elfoglaltságnak maximális mutatói erre a körzetre:

típus	elfoglaltság (%)
Családi lakhatás	50
Mezőgazdasági típusú családi lakhatás	50
Villák	40
Ügyvitel	50

- **VEGYES LAKHATÁS**

A parcella elfoglaltságnak maximális mutatói erre a körzetre:

típus	elfoglaltság (%)
Családi lakhatás	50
Családi lakhatás ügyvitellel	70
Többcsaládós lakhatás	50
Többcsaládós lakhatás ügyvitellel	70
Ügyvitel	70

A kisebb sűrűségű lakóközvetek a település szélén helyezkednek el, a nagyobb sűrűségű pedig a központ körül, típus és egymás közötti nagyság fokozataival.

A 2002-2021-es időszakban Óbecse községre a lakosság enyhe csökkenését látják elő, úgyhogy 2021-re Óbecse község településein 38.985 lakos él majd. Az átlagos háztartásnak 2,6 tagja lesz, az összes háztartások száma 14.890-et tesz ki. Óbecse községben 2002-ben 40.987 lakos élt 15.433 háztartásban.

Ezek szerint **nincs szükség új lakóközvetek, területek tervezésére**, mert a mostani klapacitás (tervezett és megvalósított) kielégíti a község szükségleteit.

7.1.1. Az épületek helyes iránya, a lakóépületek kedvező fekvése az egyéb tartalmakhoz viszonyítva

Minden engedéllyel épített épület a legnagyobb mértékben helyes irányú és elegendő távolságra van a szomszédos épülettől.

A tervdokumentumok gondot viseltek a település egyenletes lefedettségéről a községszolgálatú objektumokkal, zöld területekkel, harmadlagos tevékenységekkel.

Óbecse község mai urbánus összetétele nagy részben a várorendezési-tervezési tevékenység eredménye. Mégis, a település szélei engedély nélküli építkezéssel vannak veszélyeztetve.

Az engedély nélküli építkezés területeit teljes egészében szabályatlan, szétszórt fizikai összetétel. Az utcahálózat csak fejletlen, kezdetleges formában létezik, a parcellák mértani elrendezése szabályos, a kiépítettség nagymértékben ösztönös, ami a tervezett fejlődés sokéves hiányát mutatja, nincsenek általános érdekű épületek az oktatás, szociális védelem, sport területéről...Az épületek száma, melyek építkezési engedély nélkül épültek fel, törvényesítve vannak, vagy az eljárás folyik e célból.

7.2. KÖZLEKEDÉS

Közúti közlekedés

A meglévő települési körzeti és helyi szintű úthálózat mellett, (II.osztályú országút és községi utak), melyeket szükségszerű alaposan felújítani, tervbe van véve egy úji folyosó is – I.és II.osztályú országutak településen kívüli terelő útja is.

Ezt felsőbb rendű okiratok stratégiailag megfogalmazott tervdokumentumai tartalmazzák, melyek a városi közösségek átmenő forgalmát szabályozzák.

Ezzel a koncepcióvam megmarad a település meglévő kapcsolata is az országutakkal, a 109-es számú IIa.országúton keresztül Topolya éa Bajmok felé.

A település kapcsolata a mezőgazdasági és más nyersanyag bázisokkal. Az elkövetkező időszakban kihasználják a meglévő utcahálózatot.

A belső forgalom Óbecse településen belül, magába foglalja és irányítja a fő települési utakat a környék minden helyszíne fel. A település nagysága, valamint a meglévő/eljövendő tranzit és belső forgalom miatt, az út szélesítését tervezik (a felújításra tervezett részen) a fő települési utak keretein belül (6,0 → 7,0 m).

A gyűjtő és bekapcsoló utak rendszerének ki kell szolgálnia a települést és biztosítania kell az összes közlekedési kapacitást elhelyezését az utcai folyosók köztéri területének keretein belül.

Az elkövetkező tervidőszakban három szintű településen belüli utak léteznek majd:

- települési főút (TFÚ);
- gyűjtő települési utak (GYTU);
- csatlakozó települési utak.

A **járművek állomásoztatására** szánt területet minden fontosabb települési tartalom mellé betervezték.

A gyűjtő utak keretein belül lévő parkoló helyek az utcákon alakíthatók ki – az utca szabad területein, a csatlakozó utaknál pedig a parcella részeinek kell lenniök. A település peremrészein a munkakörzetekben tehergépjárművek parkolóját tervezik kiépíteni.

A település központi részében a hiányzó parkolóhelyek kiépítését tervezik személygépkocsik számára, nyitott parkolók kiépítésével, valamint parkolóház kiépítését a központban vagy közvetlen közelében. A gépkocsik őrzési szintjének emelése végett a nyitott parkolóknak, szükséges az utcai zöldövezetek állandó rendezése és kialakítása.

7.3. KÖZHASZNÁLTÚ ZÖLD TERÜLETEK

A parkok a lakosság szabadidejének, pihenésének és rekreációjának legnagyobb hatással rendelkező zöld területe minden más zölterület mellett. Ezek szerkezetileg egy egésszet alkotó zöld területek, melyeken belül a park úrhálózata összeköti a tartalmakat: kis tisztásokat, pihenőterületeket, gyermekjátszótereket, szórakozó és rekreációs helyeket.

Ilyen értelemben kel felújítani minden parkot, különösen a Tisza melletti parkokat az élményfürdői, Erdőtelepítők parkját és az Alsó parkot.

Az Erdőtelepítők parkjának területén zöldövezetet terveznek. A felső szintű tervekkel összhangban a Részletes rendezési terv kidolgozásánál erre a területre

megvitatják a meglévő tartalom felújítását a rekreációs és egészségügyi turizmus szolgálatába a meglévő épületekkel.

Az Erdőtelepítők parkjában egy szervezett, funkcionális terület kialakítását kell előlátni rekreációs célokra, játékeret (természet iskolája), valamint meghatározott kulturális és oktató rendezvények megtartására.

Az Alsó parkban utakat kell tervezni, gyermek játszótereket és kerti felszereléssel kell ellátni (padok, szeméttároló helyek, virágos köröndök, víz, világítás).

A park keretein belül a park szolgálatába állítható épületeket lehet építeni.

A parkok egyenlegében a fasoroknak, utaknak, gyalogjárdáknak 5-20%-kal kell részt venniük ami a területfoglalást jelenti, és a park 70%-ának zöld területnek kell lennie.

Kisebb zöld felületek a közterületek előtt és az utak mentén

Ezek a zöld felületek a lakosság rövidebb pihenésére alkalmasak vagy a városi terek, utcák, középületek díszítő elemeiként. **Terek**, akár a központ területén, lakótelep körül, középületek mellett, vagy a közlekedési rendeltetesk körül, a gyalog közlekedés ésszerű megoldását szolgálják, pihenőhelyként használható. A terek alapelemeit a kiemelt felületek, ösvények, gyalogutak és különböző fajtájú növényeknek kell képezniük. A gyalogjárdák és a kiemelt felületek 35%-kal, a zöld felületek 60-65%-kal (ebből virágoskertek 2-4%) az épületek pedig 0-5%-kal vehetnek részt a terek össz területében.

A terek jelentős részei a különböző városi-építészeti elemek, gyermekjáték-elemek, közleltár, küldő világító elemek és egyéb. A tereket az ajánlott koncepció szerint kell berendezni.

A zöld területek alapvető feladata az **utcákban** hogy elválassza a gyalogos forgalmat és az épületeket a közúti forgalomtól, és kedvező egészségügyi-higiéniai és mikorklimatikus feltételeket teremtsen és növeljék a városi tájkép esztétikai minőségét. Az utcák teljes felületéből 30% zöldterületek kell, hogy legyen. Erre való tekintettel egy- illetve kétoldali fasorokat kell kialakítani, vagy bokrokat ültetni azokban az utcákban, ahol nem ültettek fákat és van elegendő rendelkezésre álló utcai térség erre a célra.

A szélesebb utcákban lombhullatú és örökzöld fák csoportjait lehet kialakítani. Kívánatos, hogy a zöld terület szélessége 2,5-3,5 méter között legyen. A közlekedés biztonsága érdekében a fákat az úttest szélétől 2 méterre kell ültetni, a bokrokat pedig a zóldsávtól számított 2 méterre. A fatörzsek és az épületek közötti távolság nem lehetne kevesebb mint 4,5-7 m, ami a fafajtától függ. A fasorokon belüli fák közötti távolság legkevesebb 5m, a fajtától függően 5-15m is lehet.

Az **utcák zöldesítése** a közlekedés és a gyalogosforgalom kedvező folyását kell, hogy biztosítsa, valamint a lakások zaj és légköri gázok elleni védelmét szolgálja.

Minden utca tekintetében, melyben nincsenek fák ültetve ki kell választani egy fafajtát (hárs, vadgesztenye, juhar, stb) és ezzel biztosítani az utca személyiségét. Ezzel kapcsolatban ügyelni kell az utca jellegére, a fő széljárás irányára és a fenológiai szempontokra. A virágokat nem kell az utca teljes hosszában elhelyezni, hanem csak egyes helyeken (gyalogátjáróknál, kereszteződéseknél). Az utcai zöldövezet kialakításánál, gondot kell viselni arról, hogy a dekoratív jelleg mellett, a növényeknek meg kell adni a növekedési feltételeket az utcai körülmények között (a föld sűrűsége, a föld víztároló lehetősége, por, gázok) valamint az infrastrukturális vonalakat is figyelembe kell venni.

Óbecse építkezési övezetét tekintve, az összes zöld- és rekreációs területnek 150,66 hektárnak kell lennie.

8 A KÖZÖSSÉG SZERVEZETTSÉGE

Óbecse község területi egység, melyben a polgárok megvalósítják helyi önkormányzati jogukat az Alkotmánnyal, a törvénnyel és a község Alapszabályával összhangban.

Óbecse község területét a következő települések képezik, a megfelelő kataszteri községekkel együtt: Óbecse, Bácsföldvár, Péterréve. Milesevo és Radicevic.

A község szervei: Községi Képviselő-testület, A Községi elnök, a Községi Tanács és a Községi Közigazgatási Hivatal.

8.1 HELYI ÖNKORMÁNYZAT

Óbecse Község Képviselő-testülete a község legmagasabb szerve, amely a helyi hatalom alapvető funkcióit végzi, az Alkotmánnyal, törvénnyel és a község Alapszabályával összhangban. A Képviselő-testületnek 36 tanácsnoka van, akiket a polgárok választanak 4 éves megbízási időre, közvetlen választások útján, titkos szavazással, a törvénnyel összhangban. A Községi Képviselő-testületnek van elnöke, aki képviseli a Képviselő-testületet, távolléte vagy akadályoztatása esetén helyettesíti. A Képviselő-testületnek van titkára is, aki a szakmunkák elvégzéséért felel a Képviselő-testület összehívásával és megtartásával kapcsolatban, munkatestületei ülésének összehívásával és az ülések megtartásával, valamint az ezzel kapcsolatos adminisztratív munkák végzésével foglalkozik. A Képviselő-testület hatáskörébe tartozó kérdésekkel az állandó és ideiglenes testületek foglalkoznak, melyeket a Képviselő-testület alakít meg.

A község végrehajtó szervei a Községi elnök és a Községi Tanács. A Községi elnököt a Képviselő-testület választja meg a tanácsnokok közül, titkos szavazással 4 éves megbízási időre, az összes tanácsnok szavazattöbbségével. A Községi elnöknek van helyettese, aki helyettesíti őt távollétében és akadályoztatása esetén. A Községi elnökjelölt javasolja a községi elnökhelyetteset a tanácsnokok közül, akit a Képviselő-testület választ meg ugyanolyan módon, mint a Községi elnököt.

A Községi Tanácsot a Községi elnök, a Községi elnök helyettese és a Községi Tanács kilenc tagja képezi, akiket a Képviselő-testület választ meg. A Községi elnök helyettese tisztségénél fogva tagja a Községi Tanácsnak. A Községi Tanács tagjainak jelöltjeit a Községi elnökjelölt ajánlja. A Községi Tanács tagjait a Képviselő-testület választja meg 4 éves megbízási időre, titkos szavazással, a tanácsnokok összes számának szavazattöbbségével.

Az közigazgatási munkák elvégzésére a községi illetékességi köréből valamint a Képviselő-testület, a Községi elnök és a Községi Tanács szakmunkáinak elvégzésére megalakult a Községi Közigazgatási Hivatal. A Közigazgatási Hivatal mint egységes szerv alakul meg, szervezeti egységekkel, osztályokkal és szolgálatokkal, mint alapvető szervezeti egységgel, az osztályokon és szolgálatokon belül alacsonyabb szervezeti egységek alakulnak, mint a részlegek és csoportok, melyek a munka fajtája, terjedelme és összetettsége, valamint az ott dolgozó alkalmazottak létszámának függvényében alakulnak. Óbecse község Közigazgatási Hivatalán belül a következő szervezeti egységek alakultak:

- Általános Igazgatási és Társadalmi Tevékenységek Osztálya,
- Várorendezési, Építésügyi, Kommunális Tevékenységek, Közlekedési és Felügyelői Felügyelet Osztálya,

- Vagyonjogi Osztály,
- Pénzügyi Osztály,
- Helyi Adóügyi Osztály,
- Gazdasági, Befektetési, Helyi Gazdasági Fejlődés, és Környezetvédelmi Osztály,
- Emberi Erőforrások, Informatikai és Közös Tevékenységek Osztálya,
- A Képviselő-testület, Községi elnök és Községi Tanács munkáinak Osztálya.

Az osztályon belül alacsonyabb rendű szervezeti egységek alakulnak – részlegek, az egységeken belül pedig a csoportok.

Mint a Községi Tanács állandó testülete, a III 02-115/2016 számú, 2016.09.10-I keltezésű határozat alapján, megalakult **Óbecse község egészségügyi tanácsa**, 5 éves megbízási időre. A Tanács feladatai a közegészségügy területéről, többek között, a következők:

- A Tanácson keresztül megvalósul a szektorközi együttműködés, támogatja, ösztönzi, szervezi és irányítja az aktivitásokat a közegészségügy területén községi szinten, a községi szervekkel, az aktivitások hordozóival és egyéb résztvevőkkel egyetemben;
- Követi a Közegészségügyi Intézet jelentéseit a község területén élő lakosság egészségügyi állapotáról, és intézkedéseket javasol annak előmozdítása érdekében;
- Közegészségügyi terv javaslatát ajánlja a község területére, melyet a Képviselő-testület hoz meg, és követi azok megvalósítását;
- Indítványozza és követi az egészség népszerűsítésének aktivitását, valamint az egészség megőrzésére és elővitelére vonatkozó akciókat és intézkedéseket, a fertőző betegségek megakadályozását és visszaszorítását, a közegészségügyi külön programok útján;
- Véleményezi a közegészségügyi külön programok megvalósításáról szóló jelentéseket, melyeket a község hoz meg;
- A közegészségügy különböző tevékenységeiben vesz részt rendkívüli és válsághelyzetekben, a közegészségügyről szóló Törvény 11.szakaszával összhangban;
- A hordozók kapacitásának növelésében is részt vesz a közegészségügy területéről.

A páciensek jogvédő tanácsadója a páciensek jogainak védelmét látja el az átadott észrevételek alapján és szükséges tájékoztatókat és tanácsokat nyújt a páciensek jogaival kapcsolatban.

8.2 AZ EGÉSZSÉGÜGYI VÉDELLEM RENDSZERE

Óbecse község területén az elsődleges egészségügyi védelmet az Óbecsei Egészségház látja el, míg a kórházi kezelést a község lakossága Újvidék város területén lévő egészségügyi intézményekben valósítják meg.

Az Óbecsei Egészségház elsődleges egészségügyi védelmét a következők szolgálja: gyermekek és nők egészségügyi védelmének szolgálata (nőgyógyászati és iskoláskorú gyermekek védelmének osztálya) felnőttek egészségügyi védelmének szolgálata, sürgősségi ellátás szolgálata, fogorvosi védelem szolgálata és specialist konzultatív szolgálata. Az egészségház épületei nincsenek teljes egészében kialakítva a rokkant páciensek kiszolgálására, habár e legtöbb épületben van kerekesszékkel ellátott sorompó, a központi épületben lift is működik, hiányoznak a

megfelelő vizsgócok, a nőgyógyászati szolgálatban pedig nincsenek olyan asztalok, melyek segítenék a rokkant személyek vizsgálatát.

Az Óbecsei Egészségház tevékenységét és kapacitásait részletesen a 3.fejezet tartalmazza, itt azokra nem térünk ki.

8.3 OKTATÁS

Óbecse község területén Iskoláskor Előtt Intézmény, hat általános iskola, három középiskola, fejlődési rendellenességgel rendelkező gyermekek iskolája és zeneiskola van.

A Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézménynek tizennégy épülete van a község területén, a 2018/2019-es munkaévben az intézményben 1075 gyermek jár, 50 oktatói-nevelői csoportba osztva. Az oktatói-nevelői munka szerb, Magyar nyelven és vegyesen, két nyelven, szerb-magyar nyelven folyik. Az utóbbi néhány évben szembeötlő a gyermekek számának csökkenése, ami az oktatói-nevelői csoportok számának csökkenéséhez és néhány épület bezárásához vezetett.

A község területén hat általános iskola van, ebből négy a városban, egy-egy pedig a nagyobb településeken, Péterrévén és Bácsföldváron, a kapacitások elegendőek, kivéve a Zdravko Glozanski iskolában. A általános iskolákban összesen a község területén a 2018/2019-es iskolaévben 2710 gyermek íratkozott be. Az általános iskolákban is szembeötlő a gyermekek számának jelentős csökkenése.

A külön szükségleteket igénylő gyermekek általános és középiskoláját a 2018/2019-es iskolaévben 117 gyermek látogatja. Az inkluzív oktatási rendszer bevezetésével az oktatási rendszerbe, ami szerint a külön szükségleteket igénylő gyermekeket a rendes általános iskolai tagozatokba veszik fel, a gyermekek számának csökkenéséhez vezetett a speciális iskolában.

A községben három középiskola dolgozik, a Gimnázium, Közgazdasági-Kereskedelmi iskola és a Technikai iskola. Az óbecsei középiskolákba környékbeli községek diákjai is járnak. A középiskolások száma a 2018/2019-es tanévben 1457. A Gimnáziumban három irányzat van: általános, ahol az oktatás szerb és magyar nyelven folyik, társadalmi-nyelvi, ahol az oktatás szerb nyelven folyik és természeti-matematikai. A Közgazdasági-Kereskedelmi iskolában a következő szakok találhatóak: közgazdaság, jog és adminisztráció, kereskedelem, vendéglátás és idegenforgalom, az oktatás egyes szakokon két nyelven folyik. A Technikai iskola oktatási profilja III. és IV.fokozatú, a III.fokozatú irányzatok: női fodrász/pedikűr, manikűr, autóméchanikus/lakatos,, lakatos/hegesztő, villanszerelő, elektromechanikus hő és hűtő berendezésekre, gépi kidolgozás operatőre, a IV.fokozatú irányzatok: elektrotechnikus hő és hűtő berendezésekre, gépésztechnikus számítógépes tervezésre, technikus számítógépes vezérléshez, számítástechnológiák elektrotechnikusa, számítógépek elektrotechnikusa és gépjárművek gépésztechnikusa. Itt is egyes szakokon az oktatás két nyelven folyik.

Minden oktatói-nevelői intézménynek nagy gondot okoz a gyermekek számának csökkenése, ennek oka községünk rossz gazdasági helyzete, és az alacsony népszaporulat.

A községben van elegendő szakkáder akik az oktatási intézményekben dolgoznak, néhány iskolában kis mértékben mutatkozik magyar ajkú káderhiány.

8.4 SZOCIÁLIS VÉDELEM

Óbecse község területén a szociális védelem szolgáltatásait Óbecse Község Szociális Védelmi Központja és az Óbecsei Gerontológiai Központ végzi.

Az Óbecsei Gerontológiai Központ az idősek és felnőtt lakosság szociális védelmét végzi. A Központ keretein belül a szolgáltatást négy épületben végzik Óbecse város területén és Péterrévén. Az elhelyezést a felhasználóknak azok pszichofizikai képességeik és egészségi állapotuk függvényében nyújtják, ahhoz a csoporthoz mérten ahova a felhasználó tartozik (függő azaz független felhasználó). A Gerontológiai Központban a felhasználók az elsődleges egészségügyi ellátást is megkapják. Az ellátást 1 orvos és 12 egészségügyi nővér-technikus végzik. A 2016-os év folyamán a Gerontológiai Központban 177 személy volt elhelyezve. A felnőtt lakosság egészségügyi ellátásának kereteiben 172 megelőző vizsgálatot végeztek, 134 immunizációt/védőoltást végeztek, 4.573 vizsgálatot végeztek gyógyítási szándékkal és 20.532 diagnózis és terápia megállapítási szolgáltatást végeztek. A központi épületben helyezkedik el a konyha, amely az elhelyezett felhasználókat látja el, valamint azokat a nyugdíjasokat, akik vásárolják a napi menüt, menhely is rendelkezésre áll, ahova a veszélyeztetett személyeket veszik fel ideiglenesen, míg nem állapítják meg jogállásukat, és elfekvő, ahol napi 24 órában gondoskodnak a mozgástehetetlen személyekről. A központi épületben van az ambulancia is, ahol az orvos fogadja a betegeket. Péterrévén egy épülete van az Óbecsei Gerontológiai Központnak, ahol lehetőség van harminc felhasználó elhelyezésére. Óbecse központjában egy épülete van két- és háromgyas szobákkal, ahol a félig függő betegek vannak elhelyezve, akik saját lehetőségeikhez mérten önálló életet élnek. Az Óbecsei Gerontológiai Központ kereteiben működik az Újfalu ház nevű klub, amely nyitott, és általános érdekű tevékenységet folytat az idős és felnőtt lakosság szociális védelmének területén. Az Óbecsei Gerontológiai Központ rendszeres tevékenysége mellett végzi az idős, legyengült, magatehetetlen és krónikus betegségben szenvedő személyek inézményen kívüli védelmét is, a házból nyújtott segítség útján, házi ápolás formájában és egyéb létszükségletű igények kielégítése formájában. A házi segítség szolgálata magába foglalja: a felhasználó személyes higiénijának fenntartása, fertőtlenítés, és a lakás fertőtlenítése, meleg italok és gyorsételek készítése, segítség az étkezésnél, segítség kisebb séták megtételéhez, tüzelő előkészítése és behordása több napra, tüzelés, stb. A házi ápolás szolgáltatása magába foglalja: a felhasználó személyes higiénijának fenntartása, az életjelek ellenőrzése és azok nyilvántartása, segítség a testi erőnlét és a mozgásrendszer fenntartásában, egészségügyi-technikai munkák végzése, a felhasználó kísérése orvosi vizsgálatra, együttműködés a felhasználó rokonságával és szomszédságával, stb. Az egyéb létszükségletű igények kielégítésének szolgáltatása különböző szolgáltatásokat foglal magába, a szolgáltatást nyújtóval való megegyezés alapján (készételek házhoz szállítása, szennyes mosásra szállítása és visszahozatala, stb.).

Az Óbecsei Szociális Védelmi Központ a szociális pénzügyi segély nyújtása mellett az anyagilag veszélyeztetett lakosság részére, akiknek nincs módjában biztosítani maguk és családjuk számára a megélhetési feltételeket, leggyakrabban a felnőtt és idős személyek szociális védelmi intézményekbe való elhelyezését végezte, beavatkoztak családi erőszak eseteiben, megelőző és kiigazító munkát végeztek családi környezetben és a szülői jog gyakorlásának becslését végezték.

8.5 GYERMEKEK: A KORAI FEJLŐDÉS MINT SZÜKSÉGLET

Az emberi fejlődés legfontosabb szakasza a korai gyermekkor. A korai gyermekkor tapasztalatai kihatnak az egészségre, a fejlődésre, az oktatásra az élet végéig. Léteznek egyszerű és hatásos módjai, melyek biztosítják a gyermek optimális fejlődését.

A gyermekekbe való befektetés fontos része a gazdaságnak, így nő annak az esélye, hogy a gyermeke be lesznek kapcsolva az oktatási rendszerbe, és egészségesebb felnőttekké válnak, magasabb jövedelemmel és nagyobb szociális biztonsággal. A Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézmény általános célja az oktatói-nevelői munka a 6 hónapos gyermektől kezdve az iskolába indulásig – azzal a céllal, hogy a gyermek megismerje saját magát, fejlessze saját képességeit és jártasságát, és a másokkal való tapasztalat szerzés alapján szocializálódjon, és hogy megismerje a világot, kihatva arra. Az iskoláskor előtti intézmény oktatói-nevelői munkájának alapvető feladata, hogy megóvja, ösztönözze és nemesebbé tegye a gyermek viselkedésének spontán megnyilvánulásait a környezet felé.

A gyermek korai fejlődésének időszaka külön lehetőséget nyújt, hogy idejében avatkozzanak be, és ezzel kivédjék vagy csökkentsék a későbbi időszak fejlődési problémáit. Tekintetel arra, hogy ebben az időszakban nagy szerepet játszik a szülő/nevelő a közösségnek kötelessége támogatást nyújtani ebben az érzékeny időszakban.

A munka és a családi kötelezettségek közötti egyensúlyt nehéz elérni és itt az összes alany rugalmas hozzáállására van szükség a fejlődésnek ebben a fázisában. Ezért a gyermekeknek és a családnak szánt programokba való beruházásnak hosszútávú pozitív hatása van az egész társadalomra nézve. A jó kezdet kehetővé teszi a gyermekek számára, hogy fejlesszék képességeiket, az a nyereség pedig, amit a társadalom kap a gyermekek korai fejlődésébe való befektetéssel kap:

- A szélesebb körű oktatás,
- Nagyobb szociális kapcsolódás,
- Kevesebb kiadás az egészségügyre és a szociális védelemre.

A Labud Pejovic Iskoláskor Előtti Intézményt a 2018/2019-es munkaévben 1075 gyermek látogatja (581 gyermek napközi és 494 gyermek fél napi ellátásban), 50 nevelői csoportba osztva, 14 épületben Óbecse község területén. Iskoláskor előtti előkészítőben 311-en, bölcsődei ellátásba 145-en részesülnek. A 21-es táblázatban az összes gyermek száma található, a nevelői csoportok száma a napi tartózkodás fajtájától függően és az oktatói-nevelői munka nyelve a 2018/2019-es munkaévben.

22.táblázat A gyermekek és nevelői csoportok össz száma a napi tartózkodáshoz és nevelői nyelvhez viszonyítva

EGÉSZ NAPOS 581 gyermek / 27 csoport --- Óbecse 560 gyermek / 26 csoport Települések 21 gyermek / 1 csoport		FÉLNAPOS 494 gyermek / 23 csoport --- Óbecse 215 gyermek / 9 csoport Települések 279 gyermek / 14 csoport	
SZERB NYELVEN 496 / 23 csoport ---	MAGYAR NYELVEN 370 / 17 csoport ---	KÉTNYELVŰ (szerb-magyar) 209 / 10 csoport	

Óbecse 392 gyermek / 18 csoport Települések 104 gyermek / 5 csoport	Óbecse 187 gyermek / 8 csoport Települések 183 gyermek / 9 csoport	--- Óbecse 196 gyermek / 9 csoport Település 13 gyermek / 1 csoport
--	---	---

A gyermekekkel 68 óvónő dolgozik, 9 egészségügyi nővér, óvónő, 2 egészségügyi nővér a megelőző egészségügyi védelmen. A pszichológiai-pedagógia munka szervezésében 2 szakmunkatárs dolgozik, pszichológus és pedagógus.

A Labud Pejovis Iskoláskor Előtti Intézmény feladata és célja, hogy a szerteágazó oktatói-nevelői programokkal fejlessze a gyermekek intellektuális és szocio-érzelmi kapacitáit és elősegítse a gyermek fizikai fejlődését, ápolja minden gyermek hiteles szükségeit és személyes szellemi adottságait, fejlessze kommunikációs képességét, hogy szélesítse a magáról és a többiekéről megszerzett tudását, valamint az őt körülvevő világról szóló ismereteit, hogy a gyermek sikeresen bekapcsolódjon a társadalmi közösségbe.

Az iskoláskor előtti nevelés és oktatás pénzelésére minden évben eszközöket biztosítana a község költségvetésében (23.táblázat) melyek minden évben nagyobbak.

23.táblázat A Labud Pejovic IEI pénzelése Óbecse község költségvetéséből

Év	Óbecse község megvalósított össz költségvetése	A Labud Pejovic IEI eszközei
2015.	1.019.561.562,60	102.433.000
2016.	1.386.355.568,88	106.177.000
2017.	1.264.883.511,98	121.927.000

Óbecse község Képviselő-testülete meghozta a gyermekek iskoláskor előtti intézményben való tartózkodása költségeihez való hozzájárulás feltételeiről és módjáról szóló Határozatot, a következő módon:

- 50%-os nagyságban az iskoláskor előtti intézmény árjegyzékéhez képest
 - Azon családok gyermekei számára, melyek gyermekpótlékot kapnak a gyermekes családok pénzügyi segélyezéséről szóló Törvény alapján,
- 100%-os nagyságban az iskoláskor előtti intézmény árjegyzékéhez képest
 - A harmadik és negyedik gyermek számára, és
 - Fejlődés rendellenességgel rendelkező gyermekek számára.

Óbecsén nincsenek magán óvodák. Minden gyermeket, akinek a szülei átadják a kérvényt a pályázati időszak alatt, beírják az intézménybe. Nincs várólista, mert még a 2018/2019-es munkaévre szóló pályázat után minden gyermeket beírta az érvényes intézményi kapacitás alapján.

8.6 A FIATALOK MINT ÉRZÉKENY CSOPORT

A helyi önkormányzat, a sajtóságos területekkel megbízott intézményekkel együtt, melyek jelentőséggel bírnak a fiatalok számára, a civil szervezetekkel együttműködve, vezeti az ifjúságpolitikát Óbecse község területén. Az utolsó összeírás adatai szerint, Óbecse község területén mintegy 8.800 (15 és 30 év közötti) fiatal él. Óbecse község Községi tanácsának ifjúsággal és sporttal megbízott tagja a fiatalokra

jelentőséggel bíró politikát folytat és képviseli érdekeit. A fiatalok érdekeiről az Ifjúsági tanács is gondoskodik, mint tanácsadó testület, melyet a helyi önkormányzat alakított, mechanizmust jelent a szektorközi együttműködésre olyan intézmények között melyek az ifjúsági politika megfogalmazásával és végrehajtásával lettek megbízva Óbecse község területén.

Óbecse község Ifjúsági Irodája, rendszerbeli módon gondoskodik a fiatalokról helyi szinten, és rajta keresztül a helyi önkormányzat lehetővé tette a fiatalok aktív részvételét a helyi önkormányzat életében és munkájában. Az ifjúsági politikai végrehajtásának céljából, a 2018-2021-re szóló ifjúsági akcióterv útján, az Ifjúsági iroda az oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel és egyéb érdekelt alanyokkal együttműködve aktivitást fejt ki, mely, többek között az egészség és az egészséges életmód népszerűsítését végzi a fiatalok között Óbecse község területén. Tribünök, előadások, sportesemények a térségek kiépítése és rendezése a természetben fő jegyei az Ifjúsági irodának a fiatalok egészségről való gondoskodás területén helyi önkormányzatunkban.

Az Óbecsei Ifjúsági Szervezet – BUM civil, profit- és politikamentes szervezet, mely 2010-ben alakult, amely feleletet ad Óbecse község területén élő fiatalok szükségleteire és problémáira, különböző aktivitások szervezése útján emberbaráti, oktatási, környezetbaráti, sport és művelődési jelleggel, és mintegy 200 tagja van. Az egészséges életmód és a rekreáció népszerűsítése értelmében A BUM Régi sportok vajdasági olimpiája címmel rendezvényt szervez Bácsföldváron, valamint az Alma cigarettáért elnevezésű rendezvényt. Szintén, a JAZAS-szal együttműködve, egyik hordozója a fiatalok közötti nemi úton terjedő betegségek megelőzéséről szóló atvitásnak.

A felsoroltak mellett, a fiatalokról más intézmények is gondoskodnak Óbecse község területén: általános- és középiskolák, egészségügyi, sport- és művelődési intézmények, rendőrség. Szükséges, hogy minden felsorolt alany helyi szinten egyesítse erőforrásait és kapacitásait a közég fiataljainak érdekében.

A 2018-2021-re szóló helyi akcióterv kidolgozása szálgálatában folytatott közvélemény kutatás szerint, a fiatalok egyik legnagyobb problémájaként: a fiatalok munkanélküliségét, munkahelyek hiányát, a fiatalok motiváltságát, érdektelenséget, passzivitást, közönyt, apátiát, pesszimizmust a fiataloknak szánt helyek hiányát, fiatalok közötti erőszakot és a fiatalok általános biztonságát jelölték meg, az életminőség javítása érdekében Óbecse község területén az egészségügyi, oktatási és foglalkoztatási tevékenység minőségének javítását javasolják.

8.7 AZ IDŐSEK MINT ÉRZÉKENY CSOPORT

Mint ahogyan azt már ez előtt említettük, az idősek nagy száma Óbecse község lakossága körében arra szükségletre mutat rá, hogy a társadalomnak nagyobb gondot kell fordítania az idős személyekre. Óbecse község területén még 1975 óta működik a Nyugdíjasok községi egyesülete. Adataik szerint, összesen 8245 nyugdíjas van a községben, az egyesület tagja mintegy fele ennek a számnak, azaz 4700 személy. A tagok számára biztosítva van az ingyenes vérnyomás és vércukorszint mérés, ami jelentős az önellenőrzés szempontjából mert sokan nem tudják megengedni maguknak a házi készülékeket a vérnyomás és a vércukorszint mérésére. Az egyesületen keresztül, a nyugdíjasok beszerezhetik a tüzelőt, 10 havi lefizetésre, de szükség szerint hosszabb időszakra is. Bizonyos számú nyugdíjas minden évben puhenésre utazik valamelyik gyógyfürdőbe, melynek költségeit a Köztársasági Nyugdíj- és Rokkantságbiztosítás Alap állja. Szintén, ezzel az Alappal együttműködve, évente, a lehetőségekhez képest, 50-200 segélycsomagot osztanak szét a rászorulók között. A Társulás minden évben sikerrel vesz

részt a Nyugdíjasok olimpiáján, melyet Vrnjacka Banjaban tartan meg szeptember 29-e és október 3-a között. Az ottartózkodás költségeit a 3 képviselő részére az Alap fedezi. Minden évben árilis 13-án megszervezik a borovoi nyugdíjasok látogatását, akkel együttműködés és baráti szálak fűzik az óbecseieket. Újévvárást szerveznek, március 8-a megünneplését, Szent György napjának megünneplését, valamint turisztikai kirándulásokat is szerveznek. A nyugdíjasokat megillető kiváltságok közé tartozik az ingyenes autóbusz szállítás a község területén, valamint 30%-os a városközi járatokon, ingyenes belépő a városi medencére, 50%-os kedvezmény a könyvtárban és a színházi jegyekre (kivéve a kommerciális előadásokra).

9 A KÖZÖSSÉG BIZTONSÁGA

A közösség biztonsága az egészség egyik szociális meghatározója. Amennyiben az ember saját közösségében nem érzi magát biztonságban, nem beszélhetün egészséges környezetről.

A közösség biztonságának egyik mutatója a közlekedési szerencsétlenségek száma, ami Óbecse község területén a 2013-és 2017.évek között csökkenő irányzatot mutat.

24.táblázat A közlekedési szerencsétlenségek száma, sérültek/elehalálozottak száma Óbecse község területén a 2013-2017.időszakban

Év	Közl.szencsétl.száma	Sérültek száma	Halottak száma
2013.	137	116	5
2014.	143	122	5
2015.	114	96	4
2016.	109	98	2
2017.	107	98	5

Adatforrás: Közlekedésbiztonsági Ügynökség

A vizsgált időszakban (2013-2017) 32 gyalogos sérült meg, 2 pedig meghalt, ami 10%, míg a Szerb Köztársaság érvényben lévő adata, hogy a gyalogosok a közlekedési szerencsétlenségekben elhunytak 25%-át teszik ki. A legtöbb szerencsétlenül járt gyalogos 65 évnél idősebb volt, és a szerencsétlenségek fő okozója a gépkocsivezetők figyelmetlensége volt.

A megsérült kerékpárosok száma ebben az időszakban 126 volt, 7-en pedig meghaltak, ami 33%. (Szerb Köztársaság átlaga 9%). Itt is a halottak száma főleg a 65 éves kortól idősebbek köréből került ki, és a szerencsétlenségek fő okozója itt is a gépkocsivezetők figyelmetlensége volt.

Amikor a motorkerékpárok vezetőiről és utasairól van szó, 66-an sérültek meg, és 3-an haltak meg, ami 14%. (a Szerb Köztársaság átlaga valamivel alacsonyabb – 9%). Itt a 15-30 éves korcsoport az érintett, a szerencsétlenség oka pedig legtöbbször a vezető téves vagy meggondolatlan manőverezése.

A személygépkocsi vezetői és utasai között a sérültek száma 268, míg 7-en meghaltak, ami 33% (a Szerb Köztársaságban 46%-a az összes szerencsétlenségben elhunytak számából). A legtöbb áldozat 15-30 éves koru, és vezető ok a gépkocsi vezető meggondolatlan manőverezése.

A Közlekedésbiztonsági Ügynökség 2017-es év adatai szerint a közlekedésbiztonsági mutatókat illetően az első üléseken a biztonsági öveket az utasok 91,9%-a használta, míg a hátsó üléseken a szám sokkal kisebb – 15,7%. A gyermekvédelmi rendszereket a 0-3 éves koru gyermekek esetében 54,6%-a használta,

a 4-12 éves gyermekek esetében ez 44%. A védősisakot a motorkerékpárt vezetők és utasaik 92,7%-a tette fel, alkohol hatása alatt 0,72%-a vezetett.

Az Óbecsei Rendőrállomás adatai szerint a megbüntetett közlekedési szabálysértések a 2017-es év folyamán a 25-ös táblázatban vannak.

25.táblázat Szabálysértési büntetések száma és fajtája az Óbecsei RÁ területén 2017-ben

Közlekedési szabálysértés	Megbüntetett közlekedők száma
Biztonsági öv használatának mellőzése	697
Gyermekvédelmi rendszerek használatának mellőzése	0
Védősisak használatának mellőzése	71
Sebesség túllépése legkevesebb 10km/h-vel	279
Ittas vezetés	461
Mobil telefon használata vezetés közben	104
Nappali világítás használatának mellőzése	308

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a közlekedés intenzívebb ellenőrzése mellett, melyet a közlekedési rendőrség végez, többet kell dolgozni a megelőzésen. Nélkülözhetetlen a legkisebb kortól történő oktatás, de ezt a felnőtt lakosság körében is el kell végezni. A közlekedési infrastruktúra, az úthálózat és járdák jobb karbantartására van szükség, de új kerékpárutakra is szükség van. Szintén fontos figyelmet fordítani a közvilágításra, különösen a települések peremén.

Az Óbecsei RÁ adatai a bűncselekmények elkövetéséről a 2017-es év folyamán a 26-os táblázatban.

26-táblázat Az elkövetett bűncselekmények száma és fajtája Óbecsén a 2017-es év folyamán

Bűncselekmény	Elkövető	
	Kiskorú	Nagykorú
Élet és test elleni bcs.	3	7
Vagyon elleni bcs.	50	90
Az emberek egészsége elleni bcs.	22	
Közlekedésbiztonság elleni bcs.	55	
Jogforgalom elleni bcs.	5	
Családon belüli erőszak bcs.	55	
Nők elleni gyilkosság	1	

A családon belüli erőszak bűncselekményénél 49 esetben az elkövető férfi volt, 4-ben a nő, 2-ben pedig a gyermek. Míg 3 férfi, 50 nő és 2 gyermek sérült meg.

A bűncselekményekért kirótt jogerős bírósági ítéletek esetében, a kiskorú elkövetőknél (14-17 évesek), akiket megbüntettek a 2017-es év folyamán 24 eset volt. Jogerősen elítélt nagykorúak esetében a 2017-es évben 271 személy volt, ebből 136 18-29 év közötti. Lopás bűncselekményének elkövetése miatt jogerősen 124 személyt ítélték el.

A Szociális Védelmi Központ adatai szerint a 2017-es évben, 224 gyermeket vettek nyilvántartásba problémás viselkedés és a törvénnyel való öszetűzés miatt, 98-an 6-14 év közöttiek voltak, a többiek 15-17 évesek. Megállapították, hogy 21 gyermek volt erőszak és elhanyagolás áldozata a családon belül, és 17 fiatalkorúak közötti erőszak

esetét jelentették be. A családon belüli erőszak esetében partnerkapcsolatoknál, a Szociális Védelmi Központnak 113 személy tett bejelentést a 2017-es év folyamán, amiből 93 nő, az elkövető e legtöbb esetben házastárs/élettárs volt. A bejelentett családon belüli és gyermekek elleni erőszak eseteinek nagyobb száma nemcsak az elkövetett esetek számát tükrözi hanem az ilyen esetek bejelentése fontosságának tudatosodását is jelenti.

Továbbra is szükséges a sérülékeny lakossági csoportok erősítése, a már következetesen végrehajtott intézkedések mellett melyeket a családon belüli erőszak meggátolásáról szóló Törvény lát elő, hogy ez a fajta viselkedés a lehető lekisebb mértékre csökkenjen és végre tudatosodjon, hogy társadalmilag teljes mértékben elfogadhatatlan viselkedésről van szó.

10 REKREÁCIÓ ÉS SPORT

A sportnak Óbecsén hosszú hagyománya van. Az első sportegyesületek a Kerékpárosok egyesülete volt és 1872-ben alakították, hat évvel később megalakult a Céllövők egyesülete, és ezek a sportegyesületek semmiben sem hasonlítottak a mai egyesületekre, de jelentőségük abban van, hogy lefektették a sportaktivitás alapjait, ami később számos sportágazat fejlődéséhez vezetett Óbecse községben. Arról, hogy Óbecse mennyire haladó volt a sport területén, az az adat is beszél, hogy a 19. század vége felé a polgári iskola mellett megalakult a Diák tornász egyesület, ami az első diák sportegyesület volt vajdaság területén. Ma a községben mintegy 40 bejegyzett klub tevékenykedik. A legjelentősebb eredményekkel a vízilabdázók, úszók, kajakozók, labdarúgók, női és férfi kosarazók, kézilabdázók váltak ki, az utóbbi időben pedig ezt az asztaliteniszezők, tekézők és röplabdázók teszik.

A fiatalok fejlődésében, a klubsport mellett az iskolai sport is nagy jelentőséggel bír, ami kihat az egészségre, a személyiség összehangolt fejlődéséhez vezet, pozitív hozzáállás kialakításához a sport és a fizikai aktivitás felé, hozzájárulva az aktív életforma kialakításához, azaz a fiatalok egészséges életszokásainak kialakításához. Az iskolai sport célja, többek között, hozzájáruljon a közegészségügy fejlesztéséhez, alapul szolgál a sport tömegesítéséhez és fejlődéséhez és kapcsolatot jelent az iskola, sportklubok és -egyesületek között.

Óbecse község helyi önkormányzata támogatja és szervezi az iskolai sportversenyeket községi szinten, és részt vesz olyan program megszervezésében és végrehajtásában, amelyek fontosak az iskolai sport fejlesztéséhez, akár városi, akár teleülési iskolákról van szó.

11 MŰVELŐDÉS

Óbecse község kultúrhatáráka és hagyománya gazdag és a régmúltba nyúlik vissza. A helyi önkormányzat a következő művelődési intézmények alapítója: Városi színház, Városi muzeum és Népkönyvtár.

A Városi színház a város központi művelődési intézménye. A színházi tevékenység, ami az elnevezésben szerepel, elsődleges, de ebben az intézményben nagyon széles skáláját ápolják a tevékenységeknek: tárlati, zenei, irodalmi, filmművészeti, egészen a különböző tartalmú műhelymukákig minden korosztály számára. A Városi színház védnöksége alatt szervezik meg a gyermekek és fiatalok színpadi alkotásainak nemzetközi szemléjét, a Májusi Játékokat, melyet 1958-ban

alapítottak. A régió fiataljainak legidősebb színpadi alkotóműhelye. Ami a Májusi Játékokat egyedülállóvá és kivételessé teszi, az a tény, hogy ez a ritka szemlék egyike az országban és a környezetünkben, ahol gyermekek adnak elő előadásokat gyermekek részére – gyermekek a gyermekeknek, fiatalok a fiataloknak koncepció. A Városi színház azzal is dicsekedhet, hogy a BE:FEMON sikeres monodrámá szemle szervezője. Az Alkotó központ keretein belül gyermek és ifjúsági studio is dolgozik.

A Városi múzeumot 1953-ban alapították és nagy lehetőségekkel rendelkező művelődési intézmény. Létezése során fejlesztette és bővítette tevékenységét, és most tevékenységében jelen van a régészet, történelem, képzőművészet, néprajz, természet, éremgyűjtés és egyéb. A múzeum szervezésében, 1954-ben megalakult az Óbecsei Művésztelep, amely jelentősen hozzájárult a képzőművészeti gyűjtemény gazdagodásához.

Gazdag tartalmával a tudomány és művészet terén kiemelkedik a Than Emlékház is. Több mint 400 m²-en állandó jellegű kiállítás áll 28 tudományos-interaktív játékkal, amelyek a látogatóknak a természet törvényeit és különböző jelenségeket mutat be a fizika területéről látványos és szórakoztató módon, míg a képzőművészeti galléria egyesíti a művészet, művelődés é tudomány különböző szempontjait.

Az Óbecsei Népkönyvtár 1976-ban alakult, az addig önálló óbecsei, bácsföldvári és péterrévei könyvtárak összevonásával. A könyvtári tevékenység első formáit ezeken a tájakon a XIX.századból erednek, 1862-ben megalakult a Szerb olvasókör, 1868-ban pedig a Magyar olvasókör. Az Óbecsei Könyvtár ma anyakönyvtár, és a Fő utcán helyezkedik el, Óbecse egyik legszebb épületében. A könyvtárnak mintegy 100.000 könyve, publikációja van szerb, magyar és angol nyelven, jelentős az adományok száma is. A Népkönyvtárnak kirendeltsége van Bácsföldváron, Péterrévén és Radicevicen. Az utóbbi években a könyvtár számos művelődési esemény helyszíne volt, az elkövetkező, 2019-es évre számos eseményt, a művelődés jelentős dátumaihoz kötött megemlékezéseket, alkotóműhelyeket, vitaesteket, kiállításokat láttak elő.

Óbecse község területén számos művelődési egyesület tevékenykedik, melyek tevékenysége főleg a tánkra épül, a nép- és modern tánkra egyaránt.

A Djido ME 1980-ban alakult mint az akkori Művelődési Otthon szakcsoportja. Az elmúlt negyven és alatt a Djidoban szerepelt több mint 3.000 óbecsei lakos, és fellépetek a volt Jugoszláviában számtalan helyen, és Németországban, Magyarországon, Lengyelországban, Algériában, Oroszországban...a Zlatni opanak, Srebrna plaketa és a Srebrni venac díjak tulajdonosai, 1988-ban megkapták Óbecse község évi díját. A Djido ME a fellépő együttes mellett dolgozik az előkészítő, gyermek és két rekreációs (a 40+ éves korosztály és a nyugdíjasok részére) együttesel is. Zenekaruk is van, a Bereginje női énekcsoport, 3 évvel ezelőtt megalakult a népviselet kidolgozó szakcsoport Prelo név alatt. A Djido vezetőségének gondviselő szemei előtt folyik a települési népi együttesek munkája is: Djeram ME Bácsföldváron, Lole ME Péterrévén, Branko Radicevic ME Radicevicen. A Djido ME az elmúlt három évben nemzetközi néptánc szemléket szervezett, így Óbecsén vendégszerepeltek mexikói, perui, kolumbiai, magyarországi, romániai, csehországi, szlovákiai, szlovéniai, bosznia és hercegovinai, horvátországi, görögországi, macedóniai, bulgáriai, ciprusi együttesek. A jó szervezésnek köszönve, ettől az évtől a Becej folk fest a CIOFF térképen van.

Óbecsén tevékenykedik a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör is. Az egyesület alapvető célja a magyar ajkú lakosság művelődési életének megszervezése, és az ősök hagyományainak, művelődési hagyatéka értékeinek megőrzése, de a fiatalok képzése és oktatása is. Szakcsoportok alakultak a gyermekek és a felnőttek számára: eredeti

népdalok kórusai, népzene együttes, néptánc együttesek, moderntánc együttesek, képzőművészeti és versmondó szakcsoport. A tagság mintegy 300 fő. Az év folyamán az ünnekepet és évfordulókat saját műsorral ünneplik meg, de van néhány hagyományos, nagy rendezvényük is (Kőketánc, Ricsaj, Szent-István rendezvény). Szerveznek képzőművészeti, versmondói, irodalmi és táncversenyeket, könyvbemutatókat, színházi előadásokat, hangversenyeket gyermekek és felnőttek számára, szakmai előadásokat, és könyv- és CD kiadással is foglalkoznak tevékenységük hatásköréből. A község településein, hasonló tevékenység hordozói a dr.Kiss Imrem ME Péterrévén és a Kutas puszta ME Dreán.

Óbecsén két templomi korus is tevékenykedik – a Sv.Georfije a pravoszláv templomban és a Schola cantorum a római katolikus templomban, és folamatban van a városi kórus újraszervezése is a színában. A Bubamara gyermekkorus is aktív, ajol az ugyanazt a nevet viselő zenekar is működik.

Fontos kiemelni óbecsei jó zenei színt is amely jelentősen gazdag volt a kilencvenes években, míg ma ez az ún.garázs együttesekre vezetődött vissza. Országos hírnévre a népszeű zene világában Tanja Banjanin énekes tett szert és az Eva Braun együttes.

Végül, emlékszünk azokra az óbecseiekre, akik kitörölhetelen nyomot hagytak életükkel és tevékenységükkel:

- Aleksandar Poovic – első szerb geológus
- Eufemija Jovic, született Jankovic – bárónő és nagy népi jótevő
- Steva V.Popovic – nagy szerb kultúrmunkás, naptár, folyóirat és könyvkiadó, A budapesti Thököliáneum igazgatója
- Bogdan Dundjersi – magybirtokos
- Stevan Milovanov – professzor, író
- Draga Dejanovic – író, színésznő, tanítónő újságíró, társadalmi-művelődési aktivista, aze Isó szerb feminista
- Andrija A.George – mezőgazdasági mérnök
- Petar A. George – esperes
- Janika Balázs – zenész, aki Óbecsén nevelkedett
- Than Károly – vegyész
- Than Mór – festő

12 MÉDIUMOK

A médiumok a szükséges információkat szolgáltatják és azokkal a témákkal foglalkoznak, melyek fontosak arra a közösségre nézve, melten dolgoznak. A információra való jog egyike az alapvető emberi jogoknak, és munkájuk révén, a melyi médiumok magukra vállalják ennek a jognak a megvalósítását saját polgártársaik számára.

Az egészség, betegség ls az egészségügyi rendszer témája állandóan jelen van a médiumokban. A médiumok szerepét az üzenetek továbbításában már régen felismerték.

Az első terület az egészségről szóló üzenetek továbbítása, tájékoztatás az egészségről és a betegségekről, értékrend felállítása a közösségben, amely bizonyos viselkedéseket helyénvalónak tart, míg má viselkedéseket megbélyegez. Összefoglalva, a médiumok szerepéről van szó az egészség, az egészségügyi nevelés és az egészségügyi kultúra előmozdításának népesítésében. A médiumok másik feladata, a tájékoztatás mellett, a betegek és az egészséges polgárok tájékoztatása az egészségügyben dolgozók munkájáról, az egészségügyben történt újdonságokról, de a lakosság arra való ösztönzése is, hogy aktívan vegyenek részt az egészségügyi politikai alakításában, olyan döntésekben való részvétel, mint amilyen a páciensek jogai, az egészségügyi rendszer stratégiájának kiválasztása, az egészségügyi költségek megvitatásában, az egészségügyi védelem intézkedéseinek kiválasztása és egyéb kérdésekben az egészségügyi és szociális politika területéről.

Óbecse község területén a polgárokat néhány helyi rádió- és tévécsatorna tájékoztatja, Internet honlapok, közösségi hálózatok, és az írott sajtó, a közösség nyelvein. A TV Becej egyike a legnézettebb médiumoknak a község területén, az egészségről minden eseményt lefedve tájékoztatnak, de az orvosi tanácsokat is közreteszik egy-egy aktuális témával kapcsolatban. A Naxi Active radio helyi kétnyelvű rádióállomás, több mint 25 éves hagyománnyal. A programtartalom főleg szórakoztató-zenei jellegű, de tájékoztatási tartalma is van, amely időnként, a szükségletekhez mérten az egészségügy területéről is tájékoztatást ad. A Becsei Mozaik és a Becejski dani két sajtótermék amelyek az időszerű helyi témákat dolgozza fel, de körzeti témákkal is foglalkoznak, szerb és magyar nyelven. Mindkét médiumnak elektronikus honlapja is van.

Amikor az Internetről van szó, bizonyos becslések szerint az előfzetők több mint 50%-a használja az Internetet, tehát feltételezhető, hogy hasonló számú háztartás ilyen módon tájékozódik a községben, különösen népszerű a Moj Becej hírportál.

Tájékoztatási célokra a 2018-as év folyamán a községi költségvetésből 5 millió dinárt biztosítottak. Ezt az összeget szétosztják a médiumok között a Községi elnök határozatával a közéredekű médium tartalmak előállítására kiírt pályázat eredményeként.

13 PÉNZELÉS

A község Alkotmánnyal és törvényekkel előírt feadata végzése érdekében, valamint a köztársaság és az autonóm tartomány által átruházott feladatok elvégzése érdekében, a községnek van jövedelme és a törvény által megszabott bevételei.

A község feladatait saját forrásból és átutalt bevételekből, kölcsönök felvételéből és egyéb törvény által előírt bevételekből végzi el.

A Községi Képviselő-testület hozza meg a község költségvetését minden naptári évre, az év végén, amelyre a költségvetés vonatkozott, határozatot hoz a községi költségvetés végrehajtásának zárszámadásáról legkésőbb folyó év június 15-ig.

Óbecse község költségvetéséből az egészségügy pénzelését a 27-es táblázat mutatja.

27.táblázat Az egészségügyi védelem pénzelése Óbecse község költségvetéséből

	ÖSSZESEN MEGVALÓSÍTOTT KÖLTSÉGVETÉS	AZ EGÉSZSÉGÜGYI VÉDLEM ÖSSZ EMGVALÓSÍTÁSA	%
2014	847.185.080,89	13.413.209,00	1,58

2015	1.019.561.562,60	13.669.608,00	1,34
2016	1.386.355.568,88	27.858.797,00	2,00
2017	1.264.883.511,98	24.686.475,00	1,95

Forrás: Óbecse község Pénzügyi Osztálya

A 27.táblázat adatai szerint látható, hogy az egészségügyi védelemre szánt pénzeszközök növekedtek, 1,58%-ról 1,95%-ra.

A község, a törvénnyel összhangban, maga dönt a saját munkája elvégzésére szánt pénzeszközök magasságáról. A költségvetés felhasználó, igényüket a pénzeszközök biztosítása érdekében A Képviselő-testület határozatával meghatározott módon és határidőben adják át, a törvénnyel összhangban. A költségvetés felhasználói kötelesek a község szerveinek felszólítására, legalább egyszer évente jelentést átadni munkájukról, programjuk megvalósításáról és a költségvetési eszközök felhasználásáról.

A költségvetés közvetlen és közvetett felhasználói általános aktusainak meghozatalára, mellyel a foglalkoztatottak számát és szerkezetét határozzák meg, a község adja jóváhagyását, akiket a költségvetésből pénzelnek.

A 2014-es évben a foglalkoztatottak keresetére 2.554.008, 2015-ben 2.550.971,, 2016-ban 2.949.036, 2017-ben 4.603,829 dinárt biztosítottak. A foglalkoztatottak díjazására 2014-ben 4.603,829, 2015-ben 205.872, 2016-ban 37.276,00, 2017-ben 241.332,00 dinárt biztosítottak.

A foglalkoztatottak oktatására és szakmai továbbképzésére az Óbecsei Egészségházban 2014-ben 4.299.187,00, 2015-ben 4.483.337,00, 2016-ban 5.695,724,00, 2017-ben 5.900.000,00 dinárt biztosítottak.

Az Óbecsei Egészségház szakmai szolgáltatásaira a 2014-es évben 101.852.00, 2015-ben 102.000,00, 2017-ben 810.000,00 dinárt biztosítottak. A szakorvosok szolgáltatásainak biztosítására a 2014-ben 1.475.418,00, 2015-ben 3.450.000,00, 2016-ban 10.720.000,00, 2017-ben pedig 3.199.956,00 dinárt költöttek.

Az épületek folyó javításaira és karbantartására a 2016-os évben az egészségház 900.000,00 dinárt kapott. A felszerelés folyó javítására és karbantartására 2014-ben 2.500,000,00, 2015-ben 2.504.428,00, 2016-ban 3.000,000,00, 2017-ben 2.997.184,00 dinárt költöttek.

Egészségügyi és laboratóriumi anyagra az egészségház részére 2015-ben 373,000,00, 2016-ban 626,873, 2017-ben 499.920,00 dinárt biztosítottak.

A 2016-os évben pénzbírságokra és büntetésekre 795.000,00 dinárt költöttek az egészségházban. Gépkocsik vásárlására 2017-ben 1.359.000,00 dinárt költöttek. Új adminisztrációs felszerelés beszerzésére 2016-ban 589.930, 2017-ben 200,000,00 dinárt költöttek. Környezetvédelmi felszerelés beszerzésére 2017-ben 562.464,00 dinárt költöttek.

Egészségügyi és laboratóriumi anyagra az egészségház részére a 2017-es évben 3.314.790,00 dinárt költöttek új ultrahangos készülék beszerzésére. Új mechanikus és beépítendő felszerelésre a 2014-ben 1.696.140 biztosítottak. Garázsor kiépítésére két mentőautó részére 2016-ban 2.265.990,00 dinárt költöttek el.

14 A LAKOSSÁG ÉS A KÖZÖSSÉG ÁLLÁSPONTJA ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI SZÜKSÉGLETEI – VÉLEMÉNYKUTATÁS

A véleménykutatást a közegészségügyről Óbecse község területén 2018.májusában végezték el. Összesen 1.162 lakost kérdeztek meg, ebből 735-öt szerb

nyelven, 343-at magyar nyelven és 84 személy az elektronikus kérdőívet töltötte ki Óbecse község honlapján. Statisztikai elemzés útján 150 jellemző mintát válogattak ki.

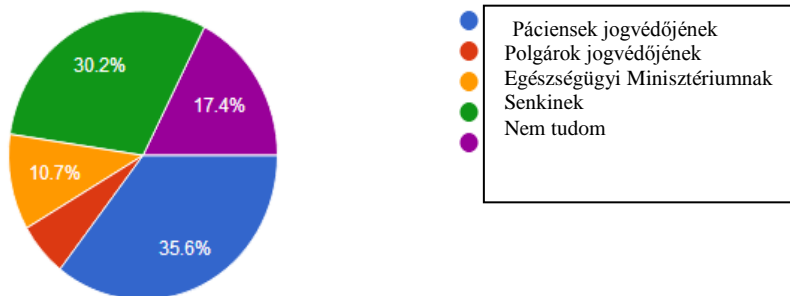
14.1. ALAPVETŐ ADATOK

Minden település lakosságára kiterjedt a véleménykutatás, a megkérdezettek majdnem 2/3-át (63,8%) nők képezték. Egyenlően képviseltette magát minden korcsoport. A megkérdezettek több mint fele házasságban él, míg egy harmaduk mint hajadont/nőtlen-ként tüntette fel magát. A megkérdezettek legnagyobb része középiskolát (44,2%) és főiskolát illetve egyetemet végzett (42,9%). A foglalkoztatottak a megkérdezettek 79,5%-át teszik ki, a foglalkozásokból a legtöbb a hivatalnok/technikus és mezőgazdasági termelő, ezután a szolgáltatóiparban dolgozó munkások és az egyetemi hallgatók/diákok következnek. Háztartása anyagi helyzetét 48,6%-a közepesnek, 24,3%-a jónak, míg 18,9%-a rossznak ítélte. Egészségük önbecslése során, 40,3%-a jónak, 38,3%-a közepesnek, 12,1%-a nagyon jónak, míg 8,7%-a rossznak becsülte.

14.2. A PÁCIENSEK JOGAINAK VÉDELME ÉS A TÁJÉKOZOTTSÁG

A megkérdezettek többsége (67,1%) nem tudta, hogy betekintést végezhet saját egészségügyi karonjába, azt sem, hogy törvényes joguk van a fontos egészségügyi probléma esetén második vélemény kikérésére is, további fizetés nélkül (59,7%). A megkérdezettek két harmada nem biztos abban, hogy Óbecse község területén létezik a páciensek szervezete/egyesülete, egy ötöde pedig az gondolja, hogy nincs ilyen. Arra a kérdésre, hogy kihez fordulnának abban az esetben, ha úgy vélik, bizonyos biztosított jogai csorbultak az egészségügyi védelem rendszerében, a megkérdezettek a következő válaszokat adták:

149 responses

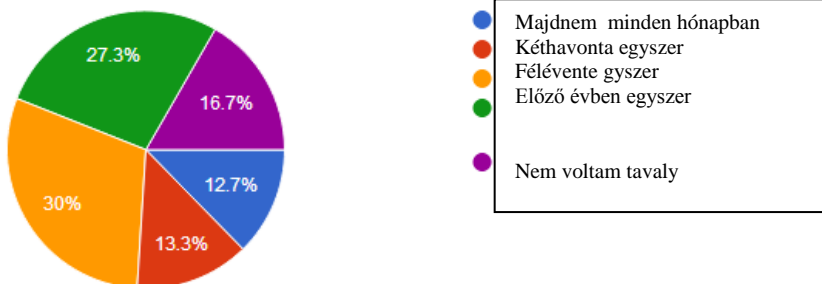
Arra a kérdésre, hogy elvárják-e a páciensektől az Óbecsei Egészségházba, hogy nem hivatalosan fizetéseket végezzenek az orvosoknak vagy egyéb személyzetnek szolgáltatásaikért, egy harmada azt válaszolta, hogy nem várják el, 39,2%-a nem tudja, 15,5%-a azt mondta, hogy ez az orvostól függ.

14.3. SZERVEZÉSI KÉRDÉSEK, AZ ÓBECSEI EGÉSZSÉGHÁZ LÁTOGATÁSÁNAK OKÁT ÉS GYAKORISÁGA

A megkérdezettek 4/5-ének van választott orvosa az egészségházban. A látogatások gyakorisága és okát tekintetében, a következőképpen válaszoltak:

Hányszor volt az elmúlt évben az egészségházba?

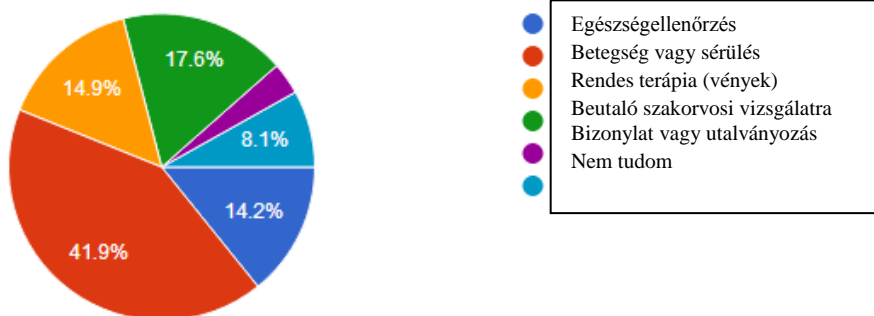
esponses

A válaszok elemzésével megállapítást nyert, hogy a nők gyakrabban mennek az orvoshoz mint a férfiak, főleg a havi látogatások csoportjában.

Mi volt az oka utolsó látogatásának az egészségházba?

esponses

Párhuzamos elemzéssel megállapították, hogy a betegség és a sérülés a vezető ok a látogatásra minden korcsoportban, míg egészsége ellenőrzése miatt a legritkábban a 45-54 évesek korcsoportja megy el és a 24 évtől fiatalabbak.

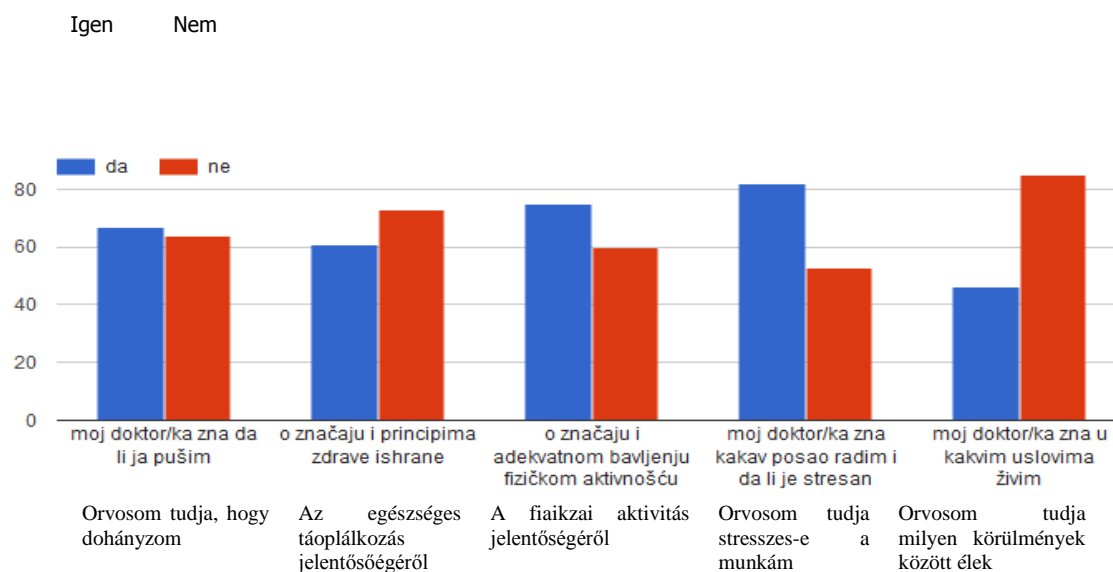
A megkérdezettek több mint kétharmada azt véli, hogy megbeszélheti telefon útján a kiiválasztott orvosánál a látogatást, de csak 24%-a juthat be az orvosához aznap. Az össz megkérdezett közül 36,2%-uk elégedett az egészségügyi védelemmel melyet az egészségházban nyújtanak, 38,3%-a akik ezzel sem megelégedve nincsenek, sem elégedetlenek, 12,8/-uk elégedetlen. A többi válasz között egyenlő azok száma akik nagyon elégedettek illetve nagyon elégedetlenek. A legnagyobb elégedetlenséget Milesevo/Drea lakosai fejtették ki, a legelégedettebb az óbécsei, péterrévei és pecesori lakosság. Egy negyede a megkérdezetteknek úgy véli, hogy több szakorvost kell biztosítani és csökkenteni kell a várakozási időt, jobb feltételeket biztosítását 14,9% kérte, a kínált válaszok mellett a megkérdezettek a következőket is felhozták: a

személyzet, különösen az egészségügyi nővérek kedvessége, udvariassága, korszerű felszerelés biztosítása, a kamenicai Intézettel való job kommunikáció, fejleszteni a sürgősségi szolgálatot, MINDENT fejleszteni...

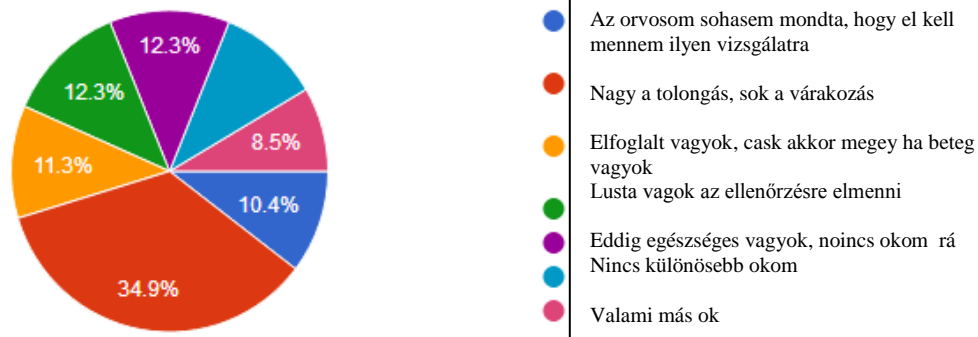
A megkérdezettek fele használta a magánorvosi rendelők szolgáltatásait az elmúlt 12 hónapban, és mint ennek okát, legtöbbször a jobb szervezést és a kevesebb várakozási időt jelölte meg (47,3%) és a minőségesebb egészségügyi szolgáltatás elvárását (22,5%).

14.4. MEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEK ÉS A BETEGSÉG KORAI FELFEDEZÉSE

Arra a kérdésre, hogy kezelőorvosuk kérdezte-e őket a következő fontos egészségügyi meghatározókról, és tanácsot adott-e a helyes viselkedésről, a megkérdezettek a következőket válaszolták:

A 18-34 életkorú megkérdezettek fele volt rendszeres orvosi vizsgálaton az elmúlt 5 évben, míg a 35 évnél idősebbek az elmúlt 2 éves időszakra 42,6%-uk válaszolt igennel. Az ilyen vizsgálatok mellőzésének okai a következők:

Gondbaejtő az az adat is, hogy az 50 évnél idősebb megkérdezettek 70%-a, sohasem volt vastagbélrák megelőző vizsgálaton, 16,7%-uk biztosan nem volt, 13,3%-uk elvégezte ezt a vizsgálatot.

A legtöbb megkérdezett úgy véli, hogy nagyon fontos lenne, ha a helyi önkormányzat síkraszállna a következő fejlesztésekért: aktívabban vegyen részt az egészségház nyújtotta szolgáltatások minőségének ellenőrzésében, több pénzeszközt fordítson az elsődleges egészségügyi védelemre, új egészségügyi programokat fejlesszen, vagy olyanmprojektumoka, melyekre a lakosságnak szüksége van, hogy segítsenek a páciensk jogainak fejlesztésében, hogy dolgozzanak a lakosság egészségügyi képzésén és az egészséges életmód népszerűsítésén.

A gyakorlati aktivitások és az egészségügyi programok, melyek hiányoznak Óbecsén, a megkérdezettek szerint: több szakorvos (27,3%), rendszeres orvosi vizsgálatok (18,2%), tájékozottság és képzés (16.9%), valamint ingyenes vizsgálatok, szevezett séták, gyógyfürdői kezelés, a munka ellenőrzésének bevezetése, ingyenes rekreációk.

14.5. A KÖZEGÉSZSÉGÜGY EGYÉB SZEMPONTJAI

Arra a kérdésre, hogy milyenek látják Óbecsét, a megkérdezettek egynegyede azt válaszolta, hogy olyan város, ahol ritkán történik valami, a másik negyede pedig szép városnak tartja, amelyet lassan rendeznek és fejlődik. A többi válasz közül a higiéniai állapotokkal való elégedetlenség dominál és az a tény, hogy egyre több fiatal hagyja el a várost. A megkérdezettek majdnem fele azt tartja, hogy az óbecseiek rosszul élnek, míg harmaduk ezt közepesnek ítéli. Óbecsén az életminőséget elsősorban a munkanélküliség (46,8%), a szegénység (20,6%), míg, a minőséghez hozzájárulnak az új munkahelyek, természeti kincsek és az események. Az elkövetkező 10 évben az óbecseiek a várost rendezettebbnek szeretnék látni, több foglalkoztatottal, több fiatallal, biztonságosabbnak, és fejlettebbnek minden szempontból – sport, művelődés, gazdaság, hogy elégedett és mosolygós arcokat lássanak polgártársaiknál, tele óvodákat, városi közlekedést, jobb életszínvonalat, rendezett parkokat, közvilágítást, kerékpárutakat, fejlett idegenforgalmat, gazdag várost...Hogy ez a látomás megvalósuljon, úgy vélik, hogy be kell fektetni a gazdaságba, a lakosságot be kell kapcsolni a közéletbe, megállítani a lakosság elvándorlását, a helyi önkormányzat aktivitását össze kell hangolni a lakosság szükségleteivel, de mindenkinek ehhez hozzá kell járulnia, bevezetni a városi közlekedést, a stratégiai tervezést, a város közös tisztítását, rendezni a folyóparti sétányt...

14.6. ZÁRADÉK

A kapott válaszok elemzésével megállapítást nyert, hogy a megkérdezettek nagy része nincs tisztában a páciensek törvénnyel szavatolt jogainak mennyiségével és megvalósításuk módjával, és ezzel a témával kapcsolatban tribünöket, előadásokat kell tartan.

A legtöbb megkérdezett csak akkor megy el az orvoshoz, ha beteg lesz, a megelőző vizsgálatokra nem mennek el mert nincs idejük, a sok várakozás miatt. A lakosság képzése szükséges a megelőző vizsgálatok fontosságáról, és a betegségek korai felfedezéséről, és, az egészségházzal és az önkormányzattal együttműködve, kigondolni a módját, hogy a lakosok minél nagyobb számát megnyerjék az ilyen vizsgálatok elvégzése érdekében.

Az életminőség javítása érdekében, Óbecsén továbbra is dolgozni kell a gazdaság fejlesztésén, de a higiéniai feltételek javításán is, a lakosságot be kell kapcsolni a közéletbe, emelni a lakosság tudatosságát a környezet megőrzése érdekében, és Óbecsét biztonságosabb lélettérré kell tenni.

MÁSODIK RÉSZ

ELVEK ÉS ÉRTÉKEK

Az Egészségügyi Világszervezet a közegészségügyet úgy fogalmazta meg, mint *a betegségmegelőzés tudományát és művészetét, az élet meghosszabbítását a szellemi és a fizikai egészség előbbrevitelét és hatékonyságot a közösség szervezett erőfeszítései útján.* A közegészségügy terén elért eredmények hozzájárultak a hosszabb és minőségesebb életkorhoz. A közegészségügyi politika európai kerete, az Egészség 2020: Egészség minden politikában (Health 2020) azokat a célokat fogalmazza meg melyeket el kell érni – a lakosság egészségének és jólétének jelentős fejlődése, az egészségügyben tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentése, a közegészségügy erősödése és olyan egészségügyi rendszerek biztosítása, melyek univerzálisak, egyenrangúak, fenntarthatóak, magas minőségűek és emberközpontúak.

A közegészségügy megőrzésének és fejlesztésének felelőssége mindenkit terhel: az államtól kezdve, helyi önkormányzatokon át, a munkaadókig és az egyénekig. Ebből azok az elvek erednek, melyeken a közegészségügy stratégiai tervezése alakul Óbecse község területén:

- Szektorközi együttműködés és csapatmunka a tevékenységek tervezésénél év végrehajtásánál;
- A különböző területek, csoportok és szakmák aktív együttműködése de minden érdekelt szervezet és egyén bekapcsolása annak érdekében hogy az egészség minél több meghatározójára kiagással legyünk;
- A kockázati tényezők felismerése – környezeti, társadalmi és gazdasági, és
- A helyi önkormányzat felelőssége a lakosság egészségének előbbviteléért.

A közegészségügy elvei és koncepciója változott az idők folyamán és 4 fejlődési fázis ismerhető fel:

- Higiéniai fázis (19.század)
- Individualista fázis (a 20.század)
- Terápiás fázis (a 20.század 40-es évei),
- Új közegészségügy (a 20.század második fele).

Az első *higiéniai fázis* a közegészségügy fejlődésében a higiéniai és egészségügyi feltételek javításához köthető néhány európai országban, ahol a lakosság egészségének a meromlása következett be az ipari forradalomnak köszönhetően. Abban az időben sok ember élt a városokban, megfelelő lakhatási és tisztasági feltételek nélkül, ami sokféle fertőző betegség járványához vezetett és az elhalálozás nagyarányú növekedéséhez. Ezen okok miatt a helyi hatóságok az orvosokat közzolgálatra jelölték ki, akiknek a feladata a fertőző betegségek felügyelete volt és egészségügyi segítség nyújtása a szegények számára. Ezeket a városi orvosokat tekinthetjük a közegészségügy

első vezetőinek helyi szinten, a közegészségügy aktivitásai elsősorban a környezeti feltételek javítása volt,

A második fázis, az *individualista fázis* a közegészségügy aktivitásai a mikroroganizmusok ellenőrzésére szorított és az immnitas fejlesztésére védőoltás útján.

A harmadik, *terápiás fázis* új orvosságok felfedezésével kezdődött (sulfonamidok, inzulinos terápia...) a múlt század negyvenes éveiben. Akkorra már a fertőző betegségek ellenőrzés alatt voltak, és a régi közegészségügy kezdi elveszíteni politikai jelentőségét, és az állami pénzeszközök határozottan a kórházak és a gyógyító egészségügyi védelem felé tolódta el. Ez a gyakorlat az egészségügyi védelemben drasztikus drágulásához vezetett, ami arányosan nem vezetett az egészségügyi állapotok javulásához, és világossá vált, hogy az életfeltételek és a lakosság viselkedése nem hagyhatók figyelmen kívül és a közegészségügy intézménye szükséges.

A negyedik fázis, mint az *új közegészségügy* a 20. század második felében kezdte el létezését, még mindig tart és az Egészség mindenkinek stratégiai elv apaján működik. Ennek a fázisnak a fejlődése azon ismereteken alapul, hogy a gyógyító egészségügynek és a drága technológiáknak korlátozott hatékonysága volt, és az egyre nagyobb szociogazdasági egyenlőtlenségeknek és ezek egészségünkre gyakorolt hatásának. Az egyenlőtlenségek lassítják a szociális mobilitást. Az egyenlőtlenségen alapuló társadalmaknak nagy egészségügyi problémáik vannak a lakosság körében. Az egyenlőtlenségek és gyenge szociális mobilitás társadalmában az emberek elveszítik reményüket, pesszimistákká válnak, apatikusak lesznek, kimaradnak a közséletről, és nem jó egy egészséges társadalomra nézve. Az új közegészségügy az egészségügyi problémák felismerésének rendszeres kísérleteivel foglalkozik és a mindent magába foglaló egészségügyi szolgálatok megszervezésével. A közegészségügy lényege a nép egészsége, és a személyzet és pénzeszközök bekapcsolását jelenti mindenféle egészségügyi védelem biztosítása érdekében, melyek kihatnak az egészség előmozdításához, betegség megelőzéséhez, kórmeghatározáshoz és a betegségek gyógyításához és a rehabilitációhoz.

Az új közegészségügy, a klaszikus területeken kívül, az egészségügy szolgáltatások igazságos felhasználásának problémájával is foglalkozik, ökológiával, közegészségügyi politikával, az egészség összeköttetésével a szociális és gazdasági fejlődéssel. Az új közegészségügy az egészséget úgy határozza meg mint beruházást az élet jobb minőségének biztosítása érdekében a közösségekben. Külön jelentősége van az egyén viselkedésének a közösségekben és az életfeltételeknek melyek jelentősen kihatnak erre a viselkedésre. Az új közegészségügy az egészség népszerűsítésén alapul és az elsődleges megelőzésen, és a csapatmunkákban mutatkozik meg, a szektorok közötti munkák során és a partnerti viszonyok sokaságában. A közegészségügyi problémákat minden szinten kezelik, országos, körzeti és helyi szinten, de a legnagyobb közvetlen haszon a problémák helyi önkormányzatban való megoldásából van.

A közegészségügy lefedettségi területe szélességét, valamint a közegészségügy jelentőségét szem előtt tartva az életminőség javítása tekintetében, a övetkező értékek eléréséért küzdünk:

- Humanizmus, tolerancia, kölcsönös tisztelet, empátia,
- Munka, alkotókészség, az egyén erősítése a társadalomba való bekapcsolódása céljából,
- Az egészségügyi védelem megvalósításának egyenrangú feltételei különösen a veszélyeztetett csoportok esetében,
- Szolidaritás,

- Szakmai, a tudományos bonyítékokon alapuló hozzáállás a közegészségügy problémáihoz.

VÍZIÓ ÉS KÜLDETÉS

Óbecse 2025-ben egy egészséges környezetű község, lakosságának lehetővé teszi a lehető legmagassabb szintű egészséget és az egyéni és társadalmi fejlődést.

Hogy ez a vízió valóra váljon, szükséges, hogy az egészség magas helyet foglaljon el minden nyilvános politikában, és a döntéshozók mindig megvitassák, hogy a hozott határozat hogyan fog kihatni a közegészségügyre.

Köldetésünk az, hogy fejlesszük közösségünket, melyben minden részleg, de minden egyén is a közegészségügy fejlődésén fáradozzon, olyan közösséget, ahol az ökológiai tudat magas szinten van, és mindenki harcolni fog a tiszta környezetért, ökológiailag megfelelő technológiákba ruháznak be, olyan közösséget, melyben a fiatalok látják jövőképüket mert megvalósíthatják lehetőségeiket, olyan közösséget, ahol a szociális igazság és az empátia fejlődni fog és nem lesz különbség a törvénnyel biztosított jogok megvalósításában, sem másodrangú polgárok nem lesznek.

Habár az ilyen vízió és küldetés olyan mint az álom, megvalósításához közelebb kerülhetünk a szektorközi együttműködéssel, de az egyének ösztönzésével is, hogy bekapcsolódjanak a közösség aktivitásában, és mindeki magára vállalja egészsége iránti felelősségét.

ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTSÁGOS CÉLOK

Általános célok:

- Óbecse község lakossága egészségének előmozdítása.

Az általános cél keretein belül, a következő sajátságos célokat fogalmaztuk meg:

1. Egészséges életformák elsajátítása
2. Óbecse község lakossága egészségügyi képzettségének előmozdítása
3. Az alkohollal és a kábítószerekkel való visszaélés megelőzése a fiatalok körében (az általános iskolák felsőbb osztályai és a középiskolások)
4. A környezet elemeinek (víz, levegő, föld és zaj) emberekre végzett hatásáról szóló tudás szintjének növelése
5. A lakosság egészségének védelme a ragályos betegségektől

KÖVETÉS ÉS JELENTÉSTÉTEL

A követés és a jelentéssel két fontos szakasza az aktivitások végrehajtásának a Közegészségügyi terv alapján. Az Egészségügyi Tanácsnak törvényes kötelezettsége,

hogy az elvégzett aktivitásokról szóló évi jelentéseket megküldje az alapítónak (azaz a helyi önkormányzatnak), Vajdaság Közegészségügyi Intézetének és az Egészségügyi Minisztériumnak.

A követés olyan aktivitás melyet állandóan folytatni kell a Terv egész időtartama alatt, hogy elvégezhesék a tervezett aktivitások végrehajtásának ellenőrzést, de lehetővé tesz számunkra bizonyos változtatásokat is „menet közben”, ha erre szükség mutatkozik. Ez azért fontos, hogy megállapíthassuk, mennyit és mit végeztünk el egy költségvetési év alatt. Az elvégzett aktivitások eredményei mellett, az Egészségügyi Tanács évi jelentésének tartalmaznia kell a nehézségeket és problémákat is a terv megvalósítása folyamán.

Az összegzés a terv végrehajtására előlátott időszak végén következik, és lehetővé teszi számunkra, hogy milyen mértékben valósítottuk meg a kitűzött célokat, és áttekintsük az elvégzett aktivitás végeredményét, hogy az elkövetkező időszakban a tervezést realisabb alapokra helyezzük és végrehajthatóbb célokat tűzzünk magunk elé. Az összegzés, tehát, egy tervezési ciklus végét jelenti, és az új bevezetőjét is egyben.

1.melléklet
AZ AKCIÓTERV TÁBLÁZATA

Sajátságos cél:		Várt eredmény			Mutató	
<i>Egészséges életmód</i>		Egészséges életstílus emgismerése és eéfogadása Óbecse község lakossága körében				
Aktivitások	Határidő (az aktivitás kezdete és vége)	Várt eredmény	Mutató	Hitelesítés forrásai	Hordozók és résztvevők	
					Felelős intézmény	Résztvevő intézmények
A szabályos táplálkozási szokások elsajátítása és a gyermekek fizikai aktivitásának növelése	2019-2024	Az elhízott gyermekek számának csökkenése	Az elhízott gyermekek száma Óbecse k.területén	Az Óbecsei Egészség ház jelentése-Gyermek- és nővédelmi szolgálat	Egészségügyi Tanács, Egészség ház	Labud Pejovic IEI, általános iskolák a közs.területén, Óbecse Sportszövetsége
A fiatalok reprodukív egészségének előmozdítása	2019-2024	- A nemi úton terjedő betegségben szenvedő fiatalok számának csökkenése - A nemkívánatos terhességmegszakítások számának csökkenése (18 éves korig)	- A nemi úton terjedő betegségben szenvedő fiatalok száma - Fiatal nők száma (18.éves korig akiknek volt terhesség-megszakítása	Az Óbecsei Egészség ház jelentése-Gyermek- és nővédelmi szolgálat	Egészségügyi Tanács, Egészség ház Ifjúsági Iroda	Óbecsei Ifjúsági Egyesület
Krónikus nem fertőző betegségek megelőzése (cukorbetegség és magas vérnyomás)	2019-2024	A betegek száma növekedésének megakadályozása	Betegek száma	Az Óbecsei Egészség ház jelentése	Egészségügyi Tanács, Egészség ház – Cukorbeteg tanácsadója, Cukorbetegség elleni Küzdelem Egyesülete	
Az idősek életképességének megőrzése	2019-2024	A társadalmi életben bekapcsolt idős személyek számának növekedése	A társadalmi életben bekapcsolt idős személyek száma	Civil szervezetek, intézmények, Óbecsei nyugdíjasok egyesülete	Óbecsei nyugdíjasok egyesülete	

Sajátságos cél:		Várt eredmény			Mutató	
<i>Óbecse község lakossága egészségügyi képzésének előmozdítása</i>		A lakosság tájékozottságának növekedése az egészségügyi védelemből eredő jogairól				
Aktivitások	Határidő (az aktivitás kezdete és vége)	Várt eredmény	Mutató	Hitelesítés forrásai	Hordozók és résztvevők	
					Felelős intézmény	
Az elsődleges egészségügyi védelemből eredő jogok terjedelmének és megvalósításának ismeretése Óbecse község lakosságával	2019-2020	Óbecse lakossága egészségügyi tájékozottságának növekedése %-ban	Óbecse község lakosságának egészségügyi tájékozottsága %-ban a körkérdés alapján	A körkérdés adatai	Egészségügyi Tanács,	
Óbecse község lakossága tudatának növelés a rendszeres megelőző vizsgálatokról	2019-2024	A megelőző vizsgálatok számának növekedése	A megelőző vizsgálaton átesett páciensek száma	Az Óbecsei Egészségház jelentése	Egészségház	

Sajátságos cél:		Várt eredmény			Mutató	
<i>Az alkohollal és kábítószerrel való visszaélés megelőzése a fiatalok körében (az általános iskola felsőbb osztályai, középiskolások)</i>		A káros anyagok használatának csökkenése a fiatalok körében				
Aktivitások	Határidő (az aktivitás kezdete és vége)	Várt eredmény	Mutató	Hitelesítés forrásai	Hordozók és résztvevők	
					Felelős intézmény	
A célcsoport kérdőívezése (az általános iskola felsőbb osztálya, középiskolások)	2019	Azon fiatalok számának megállapítása %-ban, akik visszaélnék az alkohollal és a kábítószerrel	Azon fiatalok számának megállapítása %-ban, akik visszaélnék az alkohollal és a kábítószerrel, az össz fiatalok számához képest	A véleménykutatás adatai	Egészségügyi Tanács Óbecsei Ifjúsági Iroda	
Képzési programok végrehajtása az alkohollal és a kábítószerrel való visszaélés megelőzése végett	2019-2024	A fiatalok jobb tájékozottsága és tudatosságuk növelése az alkohollal és a kábítószerrel való visszaélés megelőzése végett	Oktató-tájékoztató programok száma	Oktató-tájékoztató programo résztvevőinek száma	Egészségügyi Tanács Óbecsei Ifjúsági Iroda	

Sajátságos cél:		Várt eredmény			Mutató	
<i>A környezet elemeinek (víz, levegő, föld és zaj) az emberekere kifejtett hatása ismeretének növekedése</i>		A környezetvédelem jelentőségének ismertetése Óbecse lakosságával és motiváltságuk növelése aktivitásokra ezen a területen				
Aktivitások	Határidő (az aktivitás kezdete és vége)	Várt eredmény	Mutató	Hitelesítés forrásai	Hordozók és résztvevők	
					Felelős intézmény	
A lakosság képzése, és az aktivitások népszerűsítése a környezetvédelem minőségének előmozdítása érdekében	2019-2024	A szerzett tudás szintjének növelése	Újrahasznosítási akciók száma %-ban az össz holladék mennyiségéhez képest	A Postisje és a Komuinalac KV jelentései, Óbecsei Közigazgatási Hivatal	Egészségügyi Tanács Óbecsei Közigazgatási Hivatal	Óbecsei Ifjúsági Iroda
A környezet elemeinek (víz, levegő, föld és zaj) ellenőrzése és szűrővizsgálata	2019-2024	A környezet elemeinek 2025-ig tartó évi vizsgálata	Elvégzett mérések száma	Engedéllyel rendelkező laboratóriumok jelentése	Óbecsei Közigazgatási Hivatal	

Sajátságos cél:		Várt eredmény			Mutató	
<i>A lakosság egészségvédelme a fertőző betegségektől</i>		A fertőző betegségektől megbetegedettek számának csökkenése				
Aktivítások	Határidő (az aktivitás kezdete és vége)	Várt eredmény	Mutató	Hitelesítés forrásai	Hordozók és résztvevők	
					Felelős intézmény	Résztvevő intézmények
Szúnyoglárva permetezése	2019-2024	A szúnyogok által terjesztett betegségek csökkenése	A szúnyogok által terjesztett megbetegedések száma	Az egészségház jelentése	Óbecse község és a szúnyoglárva permetező jogi személy	Óbecsei Közigazgatási Hivata (mint ellenőrző szerv)
Felnőtt szúnyogok permetezése földről és a levegőből	2019-2024	A szúnyogok által terjesztett betegségek csökkenése	A szúnyogok által terjesztett megbetegedések száma	Az egészségház jelentése	Óbecse község és a felnőtt szúnyogokat permetező jogi személy	Óbecsei Közigazgatási Hivata (mint ellenőrző szerv)
Kullancsok permetezése	2019-2024	A kullancsok által terjesztett betegségek csökkenése	A kullancsok által terjesztett megbetegedések száma	Az egészségház jelentése	Óbecse község és a kullancsokat permetező jogi személy	Óbecsei Közigazgatási Hivata (mint ellenőrző szerv)

TEVÉKENYSÉGI TERV A 2019-ES ÉVRE

Aktivítások	Határidő (az aktivitás kezdete és vége)	Várt eredmény	Mutató	Hitelesítés forrásai	Hordozók és résztvevők	
					Felelős intézmény	Résztvevő intézmények
A fiatalok nemzőképességének előmozdítása	2019-2024	- A nemi úton terjedő betegségben szenvedő fiatalok számának csökkenése -A nemkívánatos terhességmegszakítások számának csökkenése (18 éves korig)	- A nemi úton terjedő betegségben szenvedő fiatalok száma - Fiatal nők száma (18.éves korig akiknek volt terhességmegszakítása)	Az Óbecsei Egészségház jelentése- Gyermek- és nővédelmi szolgálat	Egészségügyi Tanács, Egészségház Ifjúsági Iroda	Óbecsei Ifjúsági Egyesület
Krónikus nem fertőző betegségek megelőzése (cukorbetegség és magas vérnyomás)	2019-2024	A betegek száma növekedésének megakadályozása	Betegek száma	Az Óbecsei Egészségház jelentése	Egészségügyi Tanács, Egészségház – Cukorbeteg tanácsadója, Cukorbetegség elleni Küzdelem Egyesülete	
Az elsődleges egészségügyi védelemből eredő jogok terjedelmének és megvalósításának ismeretése Óbecse község lakosságával	2019-2020	Óbecse lakosságának egészségügyi tájékozottságának növekedése %-ban	Óbecse község lakosságának egészségügyi tájékozottsága %-ban a körkérés alapján	A körkérés adatai	Egészségügyi Tanács,	
A fiatalok alkohollal és kábítószerrel való visszaélésének megelőzése. A célcsoport kérdőívezése (az általános iskola felsőbb osztálya, középiskolások)	2019	Azon fiatalok számának megállapítása %-ban, akik visszaélnek az alkohollal és a kábítószerekkel	Azon fiatalok számának megállapítása %-ban, akik visszaélnek az alkohollal és a kábítószerekkel, az össz fiatalok számához képest	A véleménykutatás adatai	Egészségügyi Tanács Óbecsei Ifjúsági Iroda	A célcsoport kérdőívezése (az általános iskola felsőbb osztálya, középiskolások)
A lakosság képzése, és az aktivitások népszerűsítése a környezetvédelem minőségének előmozdítása érdekében	2019-2024	A szerzett tudás szintjének növelése	-Újrahasznosítási akciók száma %-ban az össz holladék mennyiségéhez képest	A Postisje és a Komuinalac KV jelentései, Óbecsei Közigazgatási Hivatal	Egészségügyi Tanács Óbecsei Közigazgatási Hivatal	Óbecsei Ifjúsági Iroda

A környezet elemeinek (víz, levegő, föld és zaj) ellenőrzése és szűrővizsgálata	2019-2024	A környezet elemeinek 2025-ig tartó évi vizsgálata	Elvégzett mérések száma	Engedéllyel rendelkező laboratóriumok jelentése	Óbecsei Közigazgatási Hivatal	
Szúnyoglárva permetezése	2019-2024	A szúnyogok által terjesztett betegségek csökkenése	A szúnyogok által terjesztett megbetegedése száma	Az egészségház jelentése	Óbecse község és a szúnyoglárva permetező jogi személy	Óbecsei Közigazgatási Hivatal (mint ellenőrző szerv)
Felnőtt szúnyogok permetezése földről és a levegőből	2019-2024	A szúnyogok által terjesztett betegségek csökkenése	A szúnyogok által terjesztett megbetegedése száma	Az egészségház jelentése	Óbecse község és a felnőtt szúnyogokat permetező jogi személy	Óbecsei Közigazgatási Hivatal (mint ellenőrző szerv)
Kullancsok permetezése	2019-2024	A kullancsok által terjesztett betegségek csökkenése	A kullancsok által terjesztett megbetegedése száma	Az egészségház jelentése	Óbecse község és a kullancsokat permetező jogi személy	Óbecsei Közigazgatási Hivatal (mint ellenőrző szerv)

IRODALOM :

1. Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse község Hivatalos Lapja, 2/2014, 14/2015 és 20/2016);
2. Óbecse község fejlődésének fenntartható stratégiája 2013-2020;
3. Óbecse község helyi ifjúsági akcióterve 2017-2021;
4. Óbecse község helyi gyermek akcióterve – Óbecse a gyermekek igénye szerint;
5. Óbecse község helyi foglalkoztatási akcióterve 2018;
6. Óbecse község sportfejlesztési programja 2015-2018;
7. Óbecse község lakosságának egészségi állapota kiadás 2016 (Vajdaság Közegészségügyi Intézete) ;
8. Kézikönyv a közegészségügy helyi szintű stratégiai tervezéséhez, Az út térképe, 2017;
9. Óbecse község területrendezési terve 2012-ből;
10. Óbecse település fő szabályozási terve 2015;
11. Óbecse község környezeti szűrővizsgálatának tanulmánya 2017;
12. A levegőben lévő pollen mérési eredményeinek évi jelentése a 2017-es évre;
13. A föld kadmiummal való szennyeződésének forrásai, Darinka Bogdanovic írása;
14. Óbecse község területén 2017-es és 2018-as évben elvégzett környezeti szűrővizsgálata és vizsgálatának jelentése;
15. Tanulmány Óbecse község területén a szúnyogok és a kullancspok irtásáról 2016;
16. Rágcsálók irtási terve Óbecse község területén a 2015-ös évre;
17. A Köztársasági Statisztikai Intézet adatai.